

5 KÜFÜR – TEHLİKELİ SÖZLER

ELFAZ-I KÜFÜR

Elfaz-ı küfür, küfre sebep olan, yani imanı götüren sözlerdir. Böyle bir sözü, kasten söyleyenin imanı gider. Çünkü her Müslümanın, bilmesi gereken şeyleri öğrenmesi farzdır. Bilmemesi özür olmaz, büyük günahdır. Bir mekruhu, bir sünneti bile hafif görmek, küfre sebep olur. Küçük günaha devam etmek, büyük günah olur. Büyük günaha devam etmek de, insanı küfre kadar sürükler. Sonra Allah korusun, küfre düşer, sonsuz ateşte yanar.

Uçurumun kenarında, sınırdan dolaşmak tehlikelidir. **Peygamber** efendimiz, sallallahü aleyhi ve sellem, **(Uçurumun kenarında dolaşan kimse, her an uçuruma düşebilir)** buyuruyor. **İslam alimleri** de, (Nefsine uyan haram işler, haram işleye işleye küfre dalar, kâfir olur gider. Çünkü haramı işleyince alışır, alışınca zevk alır. Zevk alınca, önem vermez, haram olduğunu unuttur. Harama önem vermeyen kâfir olur) buyuruyorlar.

Yüzümüzü âhirete dönmeliyiz, başkasının kusurlarıyla değil, kendi günahlarımızla uğraşmalıyız. Abdest suyu kaynarsa ona bile dayanamayız. Cehennemin dehşetini anlatmak mümkün olmaz. O kadar korkunç bir yerdir ki, günahsız olan melekler bile, onun dehşetinden korkarlar.

Peygamber efendimiz, **Cebrail** aleyhisselamı çok üzgün görünce sebebini sorar. O da, (Cehennemin öyle kızgın bir alevini gördüm ki, onun etkisinden hâlâ kendime gelemedim) diye cevap verir.

Bir sözle kâfir olmak

Soru: "Bazen söz küfür olsa da, söyleyeni kâfir yapmaz. **Elfaz-ı küfrü**, küfüründen değil, cehaletinden söylemiş olabilir; çünkü kalben imanı terk etmemişse, sırf bu sözden dolayı imanı gitmiş olmaz." diyorlar. Cahillikten dolayı söylemek küfür olmuyor mu? Burada, küfre girmemek için, herkesin cahil olması mı isteniyor?

CEVAP

Küfür sözleri bilmemekte, cahillik özür olmaz. Bir kâfir, bir kelime-i tevhid söylemekle mümin olduğu gibi, bir mümin de, bir söz söylemekle kâfir olur.

Bir Müslüman, âlimlerin sözbirliğiyle küfre sebep olacağını bildirdikleri bir sözün veya için küfre sebep olduğunu bilerek, istekle veya başkalarını güldürmek için söyler, yaparsa, manasını düşünmese de, imanı gider. Buna **küfr-i inadi** denir.

Eğer, cahillikle, yani bunun küfre sebep olduğunu bilmeyip, isteyerek söyler, yaparsa, yine küfür olur. Buna **küfr-i cehli** denir.

Her Müslümanın, bilmesi gereken şeyleri öğrenmesi farzdır. Cahilliği özür değildir. Küfre sebep olan sözü, ancak yanılarak, tevilli olarak veya tehdit edilerek söylerse, kâfir olmaz. (Berika, Hadika, Mecma-ul-enhür)

Küfür söz söyleyen

Soru: Küfrü gerektiren bir sözü söyleyen Müslümana, kâfir gözüyle bakılabilir mi?

CEVAP

Müslümana **hüsnü zan** edilir. (Belki yanılarak söylemiştir, belki tevili olan bir sözdür, belki de tevbe etmiştir) diye hüsnü zan etmelidir. O tevbe etmemişse de, biz hüsnü zan ettiğimiz için günaha girmeyiz.

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Bir Müslümanın, bir sözünden veya bir işinden yüz şey anlaşılrsa, bunlardan doksan dokuzu küfre sebep olsa, biri Müslüman olduğunu gösterse, o bir şeyi anlamak ve ona kâfir dememek gerekir. (3/38)

Bu husus, bir sözün veya bir işin, yüz manası olduğu durum içindir. Yoksa, yüz sözden veya yüz işten biri imanı gösterse, 99'u küfrü bildirse, bu kimseye Müslüman denilmez; çünkü bir kimsenin yalnız bir sözü veya bir işi bile, açık olarak küfrü gösterse, yani imanı gösterecek hiçbir manası olmasa, o kimsenin kâfir olduğu anlaşılır. Başka sözlerinin ve işlerinin imanı göstermeleri, imanlı olduğunu bildirmeleri, o kimseyi küfürden kurtarmaz, Müslüman olduğuna hükmedilmez. (Kıyamet ve Ahiret)

Mürtede hüsnü zan

Soru: İlmihal'de, (İslam dinine inanmayanlar öldükten sonra, bunlar için, "Belki tevbe etmiştir" demek boştur. Bunların zulüm yapan azalarının iyilik etmesi, diliyle dua etmesi ve mazlumları hoşnut edecek vasiyette bulunmaları gerekir. Böyle tevbe etmeyen mürtedlerin ölümlerine hüsnüzan edilmez) diyor. Kâfirin, mürtedin iyiliğinin ve dua etmesinin ne faydası olacak ki?

CEVAP

Elbette kâfirin ve mürtedin iyiliklerine sevab verilmez, fakat bazı kimseler, bir kâfir veya bir mürted ölünce, (Belki ölmeden önce tevbe edip Müslüman olmuştur. Hüsnüzan etmek gerekir) diyorlar. Burada, böyle söyleyenlere cevap veriliyor, yani (Dinimizde hüküm zahire, görünüşe göre verilir. Tevbe ettiğini, pişman olduğunu gösteren bir alamet yoksa hüsnüzan edilmez, Müslüman kabul edilmez. Bu alametler de, zulmünün aksini gösteren hareketlerdir) demek isteniyor. Tevbe ettiği

biliniyorsa, o zaman hüsnüzan ediliyor. Tevbe ettiği bilinmiyorsa, tevbe etmiştir diye hüsnüzan edilmez. Tevbe etmiş bile olsa, biz bilmediğimiz için, hüsnüzan etmeyişimizin vebali olmaz, çünkü açıktan işlenen günahların tevbesi açık olur.

Bir sözle olur

Soru: Dinden habersiz biri, (Bir sözle insan kâfir olmaz, bir sözle kadın boş olmaz) dedi. Bu yanlış değil mi?

CEVAP

Evet yanlıştır. Birçok şey bir söze bağlıdır. Birkaç örnek verelim:

- 1- Bir kelime-i şehadet getirmekle, kâfir, Müslüman olur.
- 2- (Allah yok) **veya** (Cennet, Cehennem yok) diyen Müslüman, kâfir olur.
- 3- Elin kızı, bir sözle **yani** nikâhla hanımı olduğu gibi, yine bir sözle de, **yani** (Boşadım) demekle de, hanımı yabancı olur.
- 4- Adakta hiç niyet etmese de, ağzından çıksa da, **Mesela** (Allah için, bir gün oruç tutmayı adıyorum) diyeceği yerde, (bir ay) diye ağzından çıksa, bir ay oruç tutması gerekir. Söz geçerli, niyet geçersizdir. (Dürer)
- 5- Bir sözle çok şey olur. İnsan bir sözle vezir, bir sözle rezil olur. Öldürülsün denir, öldürülür. Yunus Emre onun için, (Söz ola, kese savaşı / Söz ola, kestire başı) demiştir.

Bir söz

Yanlışını sil de söyle!

Sözlerini bil de söyle!

Surat asma, gül de söyle!

Yüzünü ak ede bir söz.

Söz ola, kese savaşı,

Söz ola, kestire başı,

Söz ola, zehirli aşı,

Balla kaymak ede bir söz.

Sözlerini pişir de sat!

Yaramazı kenara at!

Yanlışlığa verme fırsat!

Canına tak ede bir söz.
Anlatılmaz söz dönemi,
Büyüktür sözün önemi,
Azap dolu Cehennemi,
Sekiz uçmak ede bir söz.
Yunus, söylersin hazırdan,
İmdat beklersin Hızır'dan,
Çok dikkat et, o huzurdan,
Seni irak ede bir söz.
Uçmak: Cennet

Küfre sebep olan söz ve işler

İbni Hacer-i Mekki hazretlerinin Zevacir isimli eseriyle, Hadika, Berika, Birgivi, **Miftah-ül Cenne**, Mektubat-ı Rabbani, İlmihal, İbni Abidin'den aldığımız, küfre düşüren söz ve işlerden bazıları şunlardır:

1- **Allahü teâlâya layık olmayan şey söylemek.** **Mesela** bir kimse bir işi yaptığı halde, zaruretsiz (Allah biliyor ki, yapmadım) demek. Yahut, yapmadığı bir şey için, zaruretsiz (Allah biliyor ki, yaptım) demek. Böyle söylemek **Allahü teâlâyı** hâşâ cahillikle suçlamak olur.

2- **Allah** akıllıdır, şuurludur, iyi düşünür demek, Onu yaratıklara benzetmek olur ki, küfürdür.

3- **Peygamberleri küçültücü şey söylemek, onlarla alay etmek.** **Mesela** Hazret-i Âdemi kastedip (İlk insan vahşi idi) demek. **Veya** bir evliyayı **peygamber**den üstün bilmek. **Yahut peygamberin** dediği doğru ise biz kurtulduk demek.

(Yalnız Kur'an), (Kur'andan başka kaynak tanımam), (Kur'andan başka kaynağa lüzum yok), (**Peygamber** postacıdır, vazifesi bitmiştir) gibi sözler de küfürdür.

4- **Peygamber efendimizden sonra başka bir Peygamberin** geleceğini söylemek. (İsa aleyhisselam gelecekse de, **Peygamber** olarak gelmeyecektir.)

5- Melekleri küçültücü şey söylemek. **Mesela** (Senin bakışın bana Azrail gibi geliyor) demek. **Yahut** (**Cebrail** bile söylese inanmam) demek. (Çocuklarınızı iyi yetiştirmesiniz, zebani olur) demek.

6- İslam âlimlerinin sözlerini, fıkıh kitaplarını ve fetvalarını tazim etmesi gerekirken tahkir etmek. **Mesela** (İmam-ı a'zamın kıyası hak değildir) demek. Fetvayı yere çarpmak. Hadis ve tefsir kitaplarını yere fırlatmak.

7- Ahirette olacak şeylerle alay etmek. **Mesela** (Ben Cenneti istemem, Cehennemi isterim. Çünkü bütün fahişeler oradadır) demek.

8- **Allahü teâlâ**nın emir ve yasaklarına **yani** Kur'an-ı kerimde ve **hadis-i şerif**lerde açık bildirilmiş ve İslam âlimlerinin kitapları ile her tarafa yayılmış, inanılması zaruri olan din bilgilerinden birine inanmamak, beğenmemek **veya** önem vermemek. **Mesela** (Ben görmediğim için cinlere, nazara inanmam) demek.

9- Kesin haram olduğu bilinen bir şeyi yiyip içerken besmele çekmek. **Mesela** şarap içerken **veya** domuz eti yerken Besmele çekmek küfürdür. Hırsızlık yapılarak alınan bir şeyi yerken besmele çekmek küfür olmaz. Çünkü burada yenilen şey değil, hırsızlık haramdır.

10- Kâfirlerin ibadet olarak yaptıkları ve kâfirlik alameti olan **veya** İslamiyet'i inkâr etmek ve inanmamak alameti olan ve tahkir etmemiz vacip olan şeyleri yapmak, kullanmak. Bunlardan meşhur olanlarını bilmeyerek **veya** şaka olarak **veya** herkesi güldürmek için yapmak da küfürdür. **Mesela** zünnar denilen papaz kuşağını bağlamak. Bunları güldürmek için de kullanmak küfre sebep olur. İtikadının doğru olması fayda vermez. (Berika)

11- Yunan felsefecileri gibi, dünya ezeli ve ebedi demek.

12- İslamiyet'e, (İslam düşüncesi), (İslam nazariyesi), (İslami görüş) demek. [Düşünce, bir iş için düşünülen çare **veya** kıyaslanan neticedir. Görüş de düşünce demektir. Nazariye de, akli, zihni esaslara dayanan görüş, teori demektir. İslam âlimleri, (İnsanın, akıl, şuur, hafıza ve düşünce gibi yaratılmış olan sıfatlarını Allah'a vermek küfürdür) buyuruyorlar.]

13- **Allahü teâlâ**nın bildirdiği hükümlere ilahi düşünce, ilahi görüş, ilahi nazariye, ilahi şuur demek. Kur'an-ı kerimdeki hükümlere "Kur'ani görüş" demek.

14- Kâfirlerin dini âyinlerini, bayramlarını beğenmek. Zaruretsiz Hristiyanların Noelini tebrik etmek. Kiliseye gidip, âyinlere iştirak etmek.

15- (Yahudi ve Hristiyanların Allah'a inananları Cennete gidecek) demek.

16- Mucizeyi **veya** kerameti inkâr etmek.

17- Meşhur bir harama helal, meşhur bir helale haram demek. **Mesela** domuz yağı helal, sirke haram demek.

18- Âyeti, besmeleyi, bir melek, bir **peygamber** ismi bulunan yazıyı, kasten helaya, necasete, [pisliğe] atmak. Müslümanın ağzına [def-i hacet lafzı ile] sövmek.

19- Kendisine kâfir diye hitap edilince, kabul ederek evet demek.

20- Bir dilim ekmek, din ilminden iyidir demek. Din ilmi küçümsendiği için küfürdür.

21- (Bir süre sonra Hristiyan olacağım) diye düşünmek. Bir bayan, bir Hristiyan'la evlenmeye karar verdiği andan itibaren kâfir olur. Bir erkek de bir ateist bayanla evlenmeye karar verdiği andan itibaren kâfir olur.

22- Ağır bir hastalığa düşüp de, (Allah'ım canımı al da, istersen kâfir olarak al) demek.

23- (Allah'ım çocuğumu aldın, başka elinden ne gelirse onu yap) demek.

24- Tırnağı uzun olana, (Tırnağı kesmek sünnettir) dense, o da, (olsun ne olacak) dese, kâfir olur. Tırnağını kesmediği için değil, sünnete önem vermediği için küfür olur.

25- İnşallah, maşallah demek karın doyurmaz. Maşallahla inşallahla iş olmaz **veya** namaz kılmak karın doyurmaz demek. Bunları söylemekle dinimizin emri beğenilmemiş ve alay edilmiş oluyor. İnşallah, Allah'ın izni ile demektir. Allah'ın izni olmadan hiçbir şey olmaz. Onun için, hayır ve şer Allah'tandır diye iman etmek gerekir. Hayır gibi şerrin de Allah'tan olduğuna inanmamak küfür olur. İsteyen kul ama yaratan **Allahü teâlâ**dır.

26- Sevdiği birine, (Sen bana Allah'tan da, **Peygamberden** de sevgilisin) demek.

27- Küfre rıza küfürdür. Çocuklarının kâfir olmasına üzülmemek. **Mesela** kızlarının gayrimüslimle evlenmesine rıza göstermek.

28- Müslüman olmak isteyene, sen hele bekle, elimdeki şu işi bitirip de geleyim diyerek, onun Müslüman olmasını geciktirmek.

29- Ecelin hoyrat eli demek. [Çünkü Ecel Allah'ın emri ile gelir, Allah'ın emrini **veya** Azrail aleyhisselamın vazifesini zulüm gibi göstermek küfürdür.]

30- Kâfire hürmet etmek, **mesela** hürmet gayesiyle papazın elini öpmek.

31- Eshab-ı kiramdan her hangi birine kâfir demek. [Çünkü Kur'an-ı kerimde hepsinin Cennetlik olduğu bildirilmiştir. Birine kâfir denilince Kur'ana inanılmamış olur.]

32- (Mazlum kâfirler de Cennete girer) demek.

33- Haram paradan sevap ummak. **Mesela** bir bayan fuhuş parası ile kurban kesse, bundan sevap umsa, küfre girer. Sevap ummadan yaparsa küfre girmez.

34- **Allahü teâlâ**yı mekanlı bilmek, **mesela** Hristiyanlar gibi Allah gökte oturuyor demek. **Allahü teâlâ**yı kastedip, (Göklerden bir ses geldi), (Allah, gökten bize bakıyor) demek. Böyle söylemek **Allahü teâlâ**ya mekan isnat etmek olur. Dünya, gezegenler, Cennet ve Cehennem ezeli değildir, sonradan yaratılmıştır, mahlûktur. Yer ve gökler yok iken de **Allahü teâlâ** var idi. İslam âlimleri, (Allah her zaman ve her yerde ebedi olarak hazır ve nazırdır) demenin caiz olduğunu bildirmişlerdir. Ancak, **Allahü teâlâ** zamanlı ve mekanlı olmadığı için bu söz, görünüş üzere kalmaz, mecaz olur. Bu bakımdan (Allah, zamansız ve mekansızdır, hiçbir yerde olmayarak hazır ve nazırdır) demek caiz olur. Böyle olmazsa, **Allahü teâlâ**yı zamanlı ve mekanlı bilmek olur ki, bu ise küfürdür. **Miftah-ül Cenne** kitabında (Bir kimse, "Allah'tan hali [boş] yer yok" dese **veya** "Allah gökte benim şahidim" dese, kâfir olur. Çünkü **Allahü teâlâ**ya mekan isnat etmiş olur. Halbuki **Allahü teâlâ** mekandan beridir) buyuruluyor. (Küfür Bahsi)

35- (Namaz kılmam ama, sen kalbe bak, benim kalbim temiz) demek. [Çünkü burada namaza önem verilmiyor, **namaza önem vermemek küfürdür**. Namaz kılmayan hep haram işliyor demektir, haram işleyenin kalbi temiz olmaz.]

36- (Anan baban esmer, sen nasıl sarışın oldun?) diyene, (**Ben imalat hatasıym**) demek. Böyle söylemekle hâşâ Yaratıcının yanlış iş yaptığı söylenmiş oluyor.

37- **İbadetleri müzikle yapmak, ilahileri müzikle söylemek**. Çünkü ilahiler ibadettir, ibadete haram karıştırmak küfür olur. İçki içerken besmele çekmek de küfür olur.

38- Filan Müslüman benim gözümde Yahudi gibidir demek.

39- Bir Müslüman şaka olarak, muteber bir din kitabına hurafe dese **veya** alay ederek haram işleyene **veya** işletene "helal olsun" dese, mürted olur.

40- Kur'anı teganni ile okuyan hâfıza, ne güzel okudun diyenin imanı gider. (Dürr-ül-münteka)

41- Bir şarkıcıyı dinleyen **veya** herhangi bir haram işi gören kimse bu harama, ne güzel dese, o anda imanı gider. (Müjdeci Mek. 266)

42- İnsan için, dil alışkanlığı gibi bir sebeple değil de, kasten yarattı, yaratıcı, yarattım, yaratıcıyım gibi sözler söylemek küfür olur. Allah'tan başkasına, yaratıcı denmez. Yaratıcı, yalnız **Allahü teâlâ**dır. Mecaz anlamda yapmak, meydana getirmek

manasında da söylememelidir. Bu manada veya kasıtsız söyleyenlere küfre girdi dememelidir.

43- Zaruri olan ve tevatür ile bildirilen din bilgilerine inanmayan kâfir olur. Küfür olan her söz, ister şaka olarak, isterse gönülden olmayarak olsun küfür olur. (Milel-nihal)

44- İslam bilgilerini ve ehli sünnet âlimlerini aşağılamak da, küfürdür.

45- Yabancı kadınlara bakana, haramdır denilince, güzele bakmak sevaptır demek küfür olur. Haramı kabul etmeyip, üstelik sanki ibadet gibi sevap diyor. Yabancı kadınlara bakmak, gözü zayıflatır ve kalbi karartır. Mubah olanı, güzeli sevmek, Allah'ın kudretini temaşa etmek sevap olur.

46- Bir Müslümanın dinine, imanına sövmek küfürdür.

Evliyanın resmine tazim

Soru: Bir evliyanın resmine tazim etmek şirk olur mu?

CEVAP

Şirk, Allahü teâlâya ortak yapmak, benzetmek demektir. Benzeten kimseye Müşrik, benzeten şeye Şerik denir. Bir kimsede, bir şeyde, **üluhiyyet** sıfatlarından birinin bulunduğuna inanmak, onu şerik yapmak olur. Allahü teâlâya mahsus olan sıfatlara **üluhiyyet** sıfatları denir.

Sonsuz var olmak, yaratmak, her şeyi bilmek, hastalara şifa vermek, **üluhiyyet** sıfatlarındandır.

Bir insanda, güneşte, inekte, herhangi bir mahlûkta, üluhiyyet sıfatı bulunduğuna inanarak, ona tazim, hürmet etmeye, ona yalvarmaya, ona İbadet etmek, tapınmak denir. O şeyler Sanem [put] olur. Böyle zan olunan insanın ve kâfirlerin resimleri önünde, tazim edici şeyler söylemek, yapmak da, ibadet etmek, **şirk** olur.

Bir insanda **üluhiyyet** sıfatlarından birinin bulunduğuna inanmayıp, Allah'ın sevgili kulu olduğuna inanarak, bunun resmine, tazim etmek şirk olmaz, küfür olmaz. Fakat, herhangi bir insanın resmine hürmet etmek günah olduğu için, tazim, hürmet eden bir Müslüman, **fâsık** olur. Haram olduğuna önem vermezse, diğer bir haramı, önem vermeyerek yapanlar gibi Mürted olur.

Tazim ve tahkir

Soru: Dinen kıymetli olan şeylere saygısızlık, küfür olur mu?

CEVAP

Her saygısızlık küfür olmaz. İki örnek verelim:

1- Bir ihtiyaç olmadan Kâbe'ye karşı ayaklarını uzatmak, Kâbe'ye saygısızlıktır, ama küfür değildir, tahrimen mekruhtur. Bunu kasten yaparsa, **yani** Kâbe o tarafta olduğu için, onu hafife alarak **veya** alay ederek ayaklarını uzatırsa küfür olur.

2- Namaz kılmamak **Allahü teâlânın** emrine saygısızlıktır; fakat küfür değildir. Namazın farz olduğunu inkâr etmek **yahut** bu farzı hafife almak, namaza önem vermemek ise küfür olur.

Küfre düşüren amel

Soru: Ehl-i sünnete göre, amel imandan parça olmadığına göre, insan sadece itikadi bir konuda mı küfre düşer, ameli bir iş yapınca da küfre düşebilir mi?

CEVAP

Peygamber efendimizin bildirdiği bütün emir ve yasaklarda itikadi mesele vardır. **Yani**, **Peygamber efendimizin** bildirdiği bütün emir ve yasaklara inanmak, hepsini beğenmek itikadi meseledir, imanla ilgilidir. **İmanda hassas nokta budur.** Bunları yapıp yapmamak ise günah ve sevapla ilgilidir. **Küfür, dinimizde bildirilen, inanılması, beğenilmesi gereken herhangi bir hususa inanmamak, beğenmemek, saygı göstermemektir.** **Veya** yine dinimizde bildirilen, inanılmaması, beğenilmemesi gereken herhangi bir hususa inanmak, beğenmek, saygı göstermektir. Birkaç örnek verelim:

1- Mushaf-ı şerifi yere atmak küfürdür. Bu sadece bir iştir, ama Allah'ın kelamına saygısızlık olduğu için küfürdür.

2- İçki içen, domuz eti yiyen kâfir olmaz. Ama içkiyi içerken, domuz eti yerken Besmele çekerse **veya** bunlar ne güzel şeyler derse kâfir olur. Haram olan şeye saygı gösterilmiş, haramlığına inanılmamış olur.

3- Hristiyanların haçlarını kolye olarak kullanmak küfür olur. Kolye takmak sadece bir iştir, ama saygı yerinde bulundurulduğu için, küfür alametini beğendiği için küfür olur.

Nasıl hareket etmeli?

Soru: Müslüman olduğunu söyleyen, fakat sözlerinde **veya** yazılarında küfrü gerektiren bir şey görülen kimseye kâfir denir mi?

CEVAP

Müslüman olduğunu söyleyen **veya** cemaat ile namaz kılarken görülen bir kimsenin Müslüman olduğu anlaşılır. Sonra, bunun bir sözünde, yazısında **veya** bir

hareketinde, **Ehl-i sünnet** âlimlerinin bildirdikleri iman bilgilerine uymayan, küfrü gerektiren bir şey görülürse, bunun küfür **veya** dalalet olduğu, bundan vazgeçip tevbe etmek gerektiği söylenir; yine vazgeçmezse, bunun sapık **veya** mürted olduğu anlaşılır. Namaz kılsa, hacca gitse, her ibadeti ve iyiliği yapsa da, bu felaketten kurtulamaz. Küfre sebep olan şeylerden vazgeçmedikçe, bundan tevbe etmedikçe, Müslüman olamaz. Her Müslüman, küfre sebep olan şeyleri iyi öğrenerek, mürted olmaktan korunmalı, kâfir olanları ve Müslüman görünen yalancıları iyi tanıyıp, zararlarından sakınmalıdır!

Yalandan hristiyan olmak

Soru: Avrupa'da yaşıyoruz. Hristiyan olan Müslümanlara para ve imkân veriliyor. Sırf bu imkânlardan faydalanmak için, yalandan Hristiyan olduğumuzu bildirsek bir mahzuru olur mu? Bunun gibi ateistlerin içinde ateist görünmekte sakınca var mıdır?

CEVAP

Çok sakınca vardır, çünkü bu işte bir zaruret yoktur. İbadetini gizlemek ayrı, kâfir görünmek ayrıdır. Din kitaplarında, (**Şakadan, "Ben kâfirim" dese, kâfir olur**) buyuruluyor. **Yani** bu işin şakası bile olmuyor. Hattâ (**Ehl-i kitap olmak, ateist olmaktan iyidir**) demek bile **küfürdür**. Allah'ın kötü dediğine iyi demek Allah'ın sözünü kabul etmemek oluyor. Bu bakımdan şakadan da olsa, maddi menfaat için de olsa, Hristiyan **veya** ateist görünmemeli.

Mazlum kâfirler

Soru: (Mazlum olarak öldürülen kâfirler de Cennete gider) demek doğru olur mu?

CEVAP

Yanlıştır, öyle demekle **Allahü teâlâ** yalanlanmış olur. Kur'an-ı kerimde her çeşit kâfirin sonsuz Cehennemde kalacağı bildiriliyor. Mazlum olanlar bundan istisna edilmemiştir. Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

(Ehl-i kitap [Yahudi ve Hristiyan] olsun, müşrik olsun bütün kâfirler, muhakkak Cehennemdedir, orada ebedi kalırlar. Onlar yaratıkların en kötüsüdür.) [Beyyine 6]

Bunların mazlumları Cennete gider diye bir şey yoktur.

Küfrün şakası olmaz

Soru: Güldürmek niyetiyle kötü kimselere, (**Deyyusan-ı kiram hazretleri**) demek küfür olur mu?

CEVAP

Evet, küfür olur. Küfür söz ve işlerden meşhur olanlarını, bilmeyerek veya şaka olarak yahut herkesi güldürmek için yapmak da küfür olur. (Birgivi vasiyetnamesi)

Allahlık demek

Soru: Ahmak insanları kötülemek maksadıyla (Allahlık Ali Bey) diyorlar. Böyle söylemek küfür olur mu?

CEVAP

Evet, küfür olur. Eğer, (**Sırf Allah'ı düşünür, dünyaya önem vermez**) anlamında söylenirse küfür olmaz.

Hareket de Allah'tandır

Soru: (Rızık Allah'tandır, fakat kulun da hareket etmesi gerekir) demek, niye küfür oluyor?

CEVAP

Hareket de Allah'tan olduğu için, küfür oluyor. (Birgivi vasiyetnamesi)

İnsanların işleri yalnız irade-i cüziyye ile meydana gelmez. Yani insanın her istediği vücuda gelmez. Allahü teâlânın da, yalnız kendi iradesiyle yaratması âdeti değildir. İnsan irade eder, hareket etmesini ister, kudretini kullanır. Allahü teâlâ da irade ederse, iş meydana gelir. (Berika)

Cansız maddelerin hareketleriyle, insan ve hayvanların ihtiyari, istekli hareketleri arasında şu ayrılık vardır ki, kullar bir şeyi yapmayı tercih edince ve dileyince, Allahü teâlâ da dilerse, kulu harekete geçiriyor ve yaratıyor. Kulun hareket etmesi kulun elinde değildir. (İtikadname)

Küfür sözler

Soru: Mezhepsiz bir yazar, "Allah'ın oğlu gelse, elimdekini alamaz", "Bu serseri, Allah'ı yakalasa, iyi bir dayak çeker", "Bu hain, Allah'tan hızlı koşacağını sanıyor", "Allah gökte şahidimdir" gibi sözler ediyor. Böyle söylemek küfür değil midir?

CEVAP

Elbette küfürdür. İslam âlimleri, (**İnsanlara ait sıfatları, Allah'a vermek küfürdür**) buyuruyorlar.

Doğmak, doğrulmak, oğlu, kızı olmak insanlara mahsustur. Bunun için, (Allah'ın oğlu gelse) demek küfür olur. Bunları mecaz olarak da söylemek caiz değildir.

Yakalanmak, dayak yemek gibi şeyler insanlara mahsustur. (Allah'ı yakalasa dayak çeker) demek küfür olur.

Koşmak, yürümek, gidip gelmek gibi sıfatlar insanlara mahsustur. **Allahü teâlâ** böyle şeylerden münezzehtir. (Allah'tan hızlı koşamaz) demek de küfürdür.

Allah mekândan münezzehtir. Bütün mekânları o yaratmıştır. (Allah göktedir) demek küfür olur. (**Miftah-ül Cennet**)

Cimrilerin Allah'ı demek

Soru: Çok cimriye, (Cimrilerin Allah'ı), çok yalan söyleyene, (Yalancıların Allah'ı), çok hırsızlık yapana, (Hırsızların Allah'ı) deniyor. Böyle söylemek küfür değil midir?

CEVAP

Elbette küfürdür. İnsana Allah denmez. Hattâ cömertlere, (Bu cömertlerin Allah'ı) demek de aynı şekilde küfürdür.

Kötüler için, (Cimrilerin kralı), (Yalancıların kralı) denebilir.

Çok cömertler için de, (Cömertlerin piri) **veya** (Cömertlerin şahı) denebilir.

Kral, genelde gayrimüslimler için kullanılır, Müslümanlar için kullanılması hoş değildir.

Ateist Nietzsche

Soru: Bazı kimselerin övdüğü Pakistanlı **Muhammed** İkbâl'in, **ateist Nietzsche** için, (Mevlana Celaleddin Rumi gibi büyük bir zattır) dediği bildiriliyor. Yerli mezhepsizler de, bu ateisti sevip övüyorlar. Ateisti böyle sevip övmek küfür olmaz mı?

CEVAP

Hubb-i fillah ve buğd-i fillah, İslamiyet'in temelidir, esasıdır. Allah düşmanı olan kâfirleri sevip, böyle övmek küfürdür.

"Mezhebin görüşü" demek

Soru: Mezhepsizler tarafından çok kullanılan (**İslam'ın görüşü**), (**Mezhebin görüşü**), (**İslam'ın tevhid görüşü**), (**Kur'anî görüş**), (**Allah'ın görüşü**), (**Allah'ın düşüncesi**) gibi tâbirleri kullanmak caiz midir?

CEVAP

Görüş de, **düşünce** de insanlar için kullanılır. Allah için, İslam için ve Kur'an için kullanılmaz. Böyle kullanmanın küfür olduğunu İslam âlimleri bildirmişlerdir.

(İslamî görüş), (İslam düşüncesi) denmez. (İslamî hükümler) denir. Çünkü İslam bir görüş, bir düşünce değil, ilahî hükümler topluluğudur. Mezhepsizler tarafından çok kullanılan (İmam-ı a'zamın görüşü), (Hanefî mezhebinin görüşü) demek de yanlıştır. İmam-ı a'zamın **ictihadı** denir. Müctehidin ictihadı dinî hükümdür. Hata olsa bile sevab verilen, amel edilmesi gereken bir hükümdür. Sıradan birinin sözü gibi buna görüş diyerek, basite almak çok yanlıştır. (Mezhebin görüşü) de denmez, (Mezhebin hükmü) denir. Ehl-i sünnet olanlar mezhepsizlerin ifadelerini kullanmamalıdır.

Allah'tan hesap sormak

Soru: Bir **ilahiyatçı**, (Allah beni kel yarattı, yarın âhirette bunun hesabını ondan soracağım) diyor. Allah'a ve âhirete inandığına göre, bu kimseye dinsiz denmezse de, (Allah yanlış iş yaptı, beni kel yarattı, hesap soracağım) demekle, Allah'ta noksanlık bulması küfür değil midir?

CEVAP

Evet küfürdür. Kâfir, sadece Allah'a inanmayana denmez. Allah'ın bir emrini beğenmeyen de kâfir olur. İblis, Allah'a inandığı hâlde, Allah'ın bir emrini beğenmediği için kâfir oldu. Bunun için, (Allah'tan hesap soracağım) demek de küfür oluyor. Çünkü Allah'a inanan, Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu, **Allahü teâlâ'nın** hesap sorulacak bir merci olmadığını, aksine hesap soran tek merci olduğunu bilir ve kesinlikle ağzını açamaz.

Bazı ateistler, (Biz Cehenneme gitmek isteriz, çünkü orası dansözlerle, mankenlerle doludur) derler. **Yani** onlar, Cehenneme inandıkları için değil, alay etmek için böyle söylüyorlar. **İlahiyatçı** da, aynı düşüncededir. Filozof Ömer Hayyam da şöyle der:

Sen hesaba çekmeden, ben sorgularım seni,

Ey Tanrı, hangi suçum için öldürdün beni?

Yalnızlık Allah'a mahsus

Soru: (Yalnızlık Allah'a mahsustur) demek küfür olur mu?

CEVAP

Küfür olmaz, ama burada niyet de önemlidir. Böyle söylemekle neyi kast ediyor? (Allah tektir, yardımcısı yoktur, kimseye ihtiyacı olmaz) anlamında söyleniyorsa mahzuru olmaz. Hâşâ (Allah, gökte yalnız bir yerde duruyor veya başka bir yerde yalnız duruyor) gibi düşünülüyorsa, elbette küfür olur.

Allahü teâlâyı yaratıklara, insanlara benzetmek, ona yer tayin etmek, (Falanca yerde oturuyor veya duruyor yahut geziyor) gibi bir şey söylemek küfür olur.

Allahü teâlâ mekândan münezzehtir. (Gökte, Arşta veya başka yerde) denmez. Hattâ (Her yerde) bile denmez. (Her yerde) demekle de, yine ona mekân tayin edilmiş olur.

Allah'ı cisim sanmak

Soru: Dinde reformcu biri, hâşâ, (İmansızlar, Allah'ı ellerine geçirseler meydan dayağı atarlar) diyor. Allah'ı böyle cisim olarak göstermek küfür değil midir?

CEVAP

Her şeyin yaratıcı, sahibi yüce Allah hakkında böyle çirkin ifade kullanmak elbette küfürdür.

Günahı herkes kendi işler

Soru: Amentü'de bildirildiği gibi, hayrı da, şerri de yaratan Allah olunca, (Sevab veya günah kazanmak da bizim elimizde olmuyor) diye inanmak küfür olur mu?

CEVAP

Elbette küfür olur. Böyle inanmak **Cebriyye** isimli dalalet fırkasının görüşüdür.

Cebriyye fırkası, (Allah her işi zorla yaptırır. İnsan kaderine mahkûmdur. Hiç kimse, işlediği günahından mesul değildir) der. Bu da çok yanlıştır. Herkes yaptığından mesuldür. İyilik eden mükâfatını, kötülük eden cezasını görür. Zerre kadar hayır ve şer işleyen, karşılığını alır. (Tekvir 14, Zilzal 7,8)

Elin, ayağın titremesiyle, kendi isteğiyle hareket ettirmek farklıdır. Biz günahı da sevabı da kendi irademizle işliyoruz. Tik gibi, kendiliğinden günah sevab işlenmiyor.

Meyhaneye gidip içki içen kendi iradesiyle yapmıyor mu? Hâşâ bunu Allah zorla mı yaptırıyor? **Suçu Allah'a yüklemek ne kadar yanlıştır.** Camiye gidip namaz kılan da kendi iradesiyle kılıyor. Ama insana iyilik ve kötülük etme gücünü veren de Allahü teâlâdır. Mesela bakkala gidip helva veya içki isteyince, bakkal vermese alabilir miyiz? Ama biz gidip istemezsek bakkal da zorla vermez, Bakkal verdi diye suçu bakkala yüklemek yanlıştır. Helva istemek veya içki istemek benim elimde değil demek de çok yanlıştır.

Cebriyye fırkası, sanki zorla veriyormuş gibi suçu bakkala yüklerken, **Mutezile** fırkası bakkalı aradan çıkarıyor, (Gidip kendim aldım, insan kendi işini yaratır) diyor. Her ikisi de yanlış ve küfürdür. Onun için **bid'at ehli** Cehenneme gider. Eğer zerre kadar imanı varsa, cezasını çektikten sonra Cennete girer. Ama bu kadar İslamiyet'e zıt görüşleri olanların imanla ölmeleri çok zordur. Onun için **Ehl-i sünnet** itikadından zerre kadar sapmamalıdır.

Ateiste şefaât

Soru: (Hocamıza şefaât yetkisi verilirse, âhirette filanca ateiste şefaât edecek) deniyor. Ateiste şefaât edilir mi?

CEVAP

Kesinlikle şefaât edilmez. **Resulullah** efendimize bile, böyle bir şefaât yetkisi verilmemiştir. Şefaât, imanı olanlardır. Hattâ iman etse de, ateistliğine tevbe ettiği bilinmeyen kişi için, öyle demek caiz olmaz. Çünkü iki âyet-i kerime meali şöyledir:

(Şefaât edicilerin şefaati, onlara [kâfirlere] fayda vermez.) [Müddesir 48]

(O gün zâlimler için, ne müşfik bir dost, ne de sözü dinlenir şefaâtçi vardır.) [Mümin 18]

Allahü teâlâ, (Şefaât yoktur) derken, (Şefaât eder) demek, Allah'ı yalancı çıkarmak olur. **Mesela** bir kadının gayrimüslimle evlenmesi caiz değildir, küfürdür. Bunun aksini söylemek küfür olduğu gibi, (Ateiste şefaât edilir) demek de küfürdür. Çünkü **Allahü teâlâ** yalancı çıkarılmaktadır. Allah, (Olmaz) derken, (Olur) demek ne kadar çirkindir. İbadetlerden önce, küfre düşürücü söz ve işleri öğrenmelidir. Bir kimsenin hocasının böyle küfre düşmesini beğenmesi de küfür olur.

Bazı küfür sözler

Soru: Ekteki sözleri söylemek küfre **yani** kâfirliğe sebep olur mu?

CEVAP

Bunlardan küfür olanların hepsini **Fetâvâ-i Hindiyye**'den alarak aşağıya çıkardık:

1- Kur'andaki yedullah, vechullah tâbirleri için, (Bunlar, Allah'ın uzuvlarıdır) demek. **Yani** (Allah'ın eli ve yüzü vardır) demek.

2- (Allah, susturamıyor senin dilini, ben nasıl susturayım) demek.

3- (Seni Allah'tan daha çok seviyorum) demek.

4- Allahü teâlâ için, mekân isnat etmek, mesela, (Allah'ın olmadığı, boş bir yer yoktur. Allah, göktedir, yukarıdadır, aşağıdadır, gökten veya Arş'tan bizi görüyor) gibi sözler söylemek.

5- (Allah, Cennette olacak ve müminler de Allah'ı Cennette görecektir) diyerek Allah'a mekân isnat etmek. [Allahü teâlâyı müminler Cennette, cihetsiz olarak, karşısında bulunmayarak ve nasıl olduğu anlaşılmayarak görecektir. Bu şekilde inanmak lazımdır.]

6- (Peygamberler günah işleyebilir) demek.

7- Peygamber için, sıradan biri gibi, (Şu adam, o adam) demek. [Hintli Hamidullah, Peygamber efendimiz için (Bu adam) tâbirini kullanmıştır. İslam Peygamberi isimli kitabında, (Kırkında bu tecrübeli adam, kavmini ıslaha teşebbüs etti) diyor. (s. 34)]

8- Hazret-i Ebu Bekir veya Hazret-i Ömer'e sövmek ve onlara lanet etmek.

9- Mutezile gibi, (Allah dünyada görülmediği gibi, âhirette de görülmez) demek.

10- Mütevatir olan hadisleri inkâr etmek.

11- Def, kaval [veya başka çalgı] çalarak Kur'an okumak.

12- (Çok Kur'an okudum, benden günahı kaldırmadı) demek.

13- Birine (Namaz kıl!) denince, (Sen namaz kıldın da ne oldu) demek. (Fetâvâ-i Hindiyeye)

"Cennete gideceğiz" demek

Soru: Bir zamane hocası, yandaşlarına, (Ben de, siz de, elbette ölen şu bebeğin gittiği yere, yani Cennete gideceğiz) diyor. Cennete gideceklerini böyle kesin söylemek küfür değil mi?

CEVAP

Aşere-i mübeşşereden başkalarına garanti cennetlik denmez. Dinimizde Allah'ın rahmetinden ümit kesip, (Biz garanti cehennemliğiz) demek küfür olduğu gibi, (Biz garanti cennetliğiz) demek de küfürdür. Allahü teâlâdan korkmalı ve rahmetinden ümidini kesmemeli, yani beyn-el-havfi ver-reca [korkuyla ümit arasında] olmalıdır. İkinci bir husus ise, her çocuğun muhakkak Cennete gideceği de kesin değildir, çünkü bu hususta âlimlerimizin farklı kavilleri vardır.

(İnşallah Cennette buluşacağız) denebilir. Temenni ayrı, kesin konuşmak ayrıdır.

Mecûsî başlığı

Soru: Mecûsîlerin giydiği başlığı kullanmak küfür olur mu?

CEVAP

Din kitaplarında deniyor ki:

Mecûsîlere mahsus kalensüveyi, başlığı, şapkayı dinin bildirdiği zaruretler hariç, kullanmak, küfür olur. (Hindiyye)

Şirk ve küfür nedir?

Soru: Hadis-i şerifte, Allah'a şirk koşmanın dışında küfre sokan bir günah olmadığı bildiriliyor. Bilindiği gibi, şirkten yani Allah'a ortak koşmaktan başka küfre düşürücü günahlar vardır. O halde, bu hadis-i şerifteki şirk ne demektir?

CEVAP

Şirk, Allahü teâlâya ortak yapmak, benzetmek demektir. Benzeten kimseye müşrik denir. Küfrün çeşitleri vardır. Hepsinin en kötüsü, en büyüğü şirktir. Bir şeyin her çeşidini bildirmek için, genelde, bunların en büyüğü söylenir. Bunun için, âyet-i kerime ve hadis-i şeriflerde bildirilen şirk, her cins küfür demektir.

Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allahü teâlâ, şirk [her çeşit küfrü] asla affetmez ve şirkten başka olan [büyük küçük bütün] günahları dilerse affeder.) [Nisa 48]

Bir kâfir, bir kelime-i tevhid söylemekle mümin olduğu gibi, bir mümin de, bir söz söylemekle kâfir olur. Küfre düşürücü söz kullananın imanı gider de haberi olmaz.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Öyle bir zaman gelir ki, kişinin imanı gider de haberi olmaz. Halbuki ondan, gömleğin çıktığı gibi, iman çıkmış olur.) [Deylemi]

Küfre düşenin bütün ibadetlerinin sevapları yok olur, tevbe ederse, geri gelmez, ayrıca, nikahını da yenilemesi gerekir. Tevbe etmek için, yalnız Kelime-i şهادet söylemeleri kâfi değildir. Küfre sebep olan o şeyden de tevbe etmeleri gerekir. Küfre düştüğü şeyleri bilmiyorsa, bilip bilmediğim bütün küfür söz ve işlerden tevbe ettim demesi yeterlidir.

Berika ve Hadika'da ve Mecmaul-enhür'de diyor ki:

(Erkek veya kadın, bir Müslüman, âlimlerin sözbirliği ile küfre sebep olacağını bildirdikleri bir sözün veya işin küfre sebep olduğunu bilerek, amden [yani tehdit edilmeden, istekle] veya başkalarını güldürmek için söyler, yaparsa, manasını düşünmese dahi, imanı gider. Mürted olur. Buna Küfr-i inadi denir. Eğer bunun küfre

sebepe olduğunu bilmeyip, amden söyler, yaparsa, yine mürted olur. Buna Küfr-i cehli denir. Çünkü, her Müslümanın, bilmesi gereken Şeyleri ğrenmesi farzdır. Bilmemesi zr değil, büyük günahtır. Küfr-i inadi ve küfr-i cehli ile mürted olanın, nikahı bozulur. Zevcesinden vekalet alarak, iki Şahit yanında veya camide cemaat ile (Tecdid-i nikah) yapması gerekir. İkidenden fazla tecdid için (Hulle) lazım olmaz. Küfre sebep olan sözü, hata ederek [yani amden olmayıp, yanılarak] veya tevilli olarak veya ikrah [tehdit] edilerek söylerse, mürted olmaz ve nikahı bozulmaz. Küfre sebep olması, âlimler arasında ihtilaflı olan bir sözü amden söyleyen mürted olmaz ise de, bunun tevbe ve istigfar etmesi ve tecdid-i nikah yapması ihtiyatlı olur.)

(Her iki halde de küfre girenin önceki ibadetleri yok olur. Tevbe ederse, geri gelmez. Zengin ise tekrar hacca gitmesi gerekir. nce eda ettiği namaz, oruç veya zekâtları kaza etmez. Fakat küfre düŐmeden önce yapmadığı ibadetleri kaza eder. Tevbe için yalnız kelime-i Şehadet söylemek yeterli değildir. Küfre sebep olan Şeyden de tevbe etmesi gerekir. Küfre sebep olan sözü, hata ederek, yanılarak veya tevilli olarak söyleyen veya küfrü gerektirdiği âlimler arasında ihtilaflı olan bir sözü bilerek söyleyen küfre girmez. Fakat tecdid-i iman etmesi iyi olur.)

Kâfir kime denir?

Soru: Allah'ı inkâr edene kâfir dendiğine göre, Allah'ın varlığına inanan ehl-i kitaba, kâfir denir mi?

CEVAP

Müslümanlığa göre insanlar ikiye ayrılır:

- 1- Müslüman olanlar,
- 2- Müslüman olmayanlar.

Müslüman olmayanlara gayrimüslim veya kâfir denir. Kâfirler de ikiye ayrılır:

- 1- Kitaplı kâfirler [ehl-i kitap],
- 2- Kitapsız kâfirler.

Hristiyanlarla Yahudiler, kitaplı kâfirdir. Ateist, müşrik, Budist, Mecusi ve daha başka dine inananlar kitapsız kâfirdir. Kitaplı kâfirler de, kitapsız kâfirler de Cehennemliktir.

Kitap ehli kâfirler, yani Hristiyan ve Yahudilerin hepsi Cehennemliktir. Birkaç âyet-i kerime meali:

(Elbette, ehl-i kitaptan [Yahudi ve Hristiyan] olsun, müşriklerden olsun, bütün kâfirler Cehennem ateşindedir, orada ebedi kalırlar. Onlar yaratıkların en kötüsüdür.) [Beyyine 6]

(“Allah, Meryem oğlu Mesih’tir” diyenler kâfir olmuştur. Hâlbuki Mesih demişti ki: Ey İsrail oğulları, Rabbim ve Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin. Bilin ki, Allah, kendine ortak koşana Cenneti haram kılar. Artık onun yeri ateştir ve zalimler için yardımcı yoktur.) [Maide 72]

(Âyetlerimizi yalanlayanlar kâfirdir, onlar Cehennemliktir, orada ebedî kalırlar.) [Bekara 39] (Müslüman olmayanların hepsi, âyetleri inkâr edip kâfir oluyor.)

Şirk günah mı, küfür mü?

Soru: Biz, şirk ayrı, büyük günah ayrı biliyoruz, fakat İslam Ahlakı kitabında, (Şirkten **yani** küfürden, **yani** imansızlıktan sonra, en büyük günah, bid’at itikadında olmaktır) deniyor. Dıyâ-ül kulûb kitabında, yedi büyük günahı bildiren şu **hadis-i şerif** naklediliyor:

(1- Şirk, 2- Adam öldürmek, 3- Sihir, **yani** büyü yapmak, 4- Yetim malı yemek, 5- Faiz alıp vermek, 6- Savaştan kaçmak, 7- Namuslu kadınlara iftira etmek.) [Buhârî]

Niye şirk büyük günah olarak bildiriliyor?

CEVAP

Günah, **Allahü teâlâya** isyan demektir, onun yasak ettiği şeyi çiğnemek demektir. Bu yasakların en büyüğü elbette şirk, küfürdür. Onun için şirk, küfür, bazen büyük günahlar arasında sayılır. İsyân etmenin en büyüğü demek oluyor. **Peygamber** efendimiz de, şirki büyük günahlar arasında bildiriyor. Demek ki, haramların içinde şirk de, küfür de vardır.

Küfür alametleri

Soru: Bazı kimseler, “Boynuna **haç**, beline **zünnar** takıp bir kere secdeye gidilirse **veya** namaz kılınırsa, artık **haç** Müslüman olmuş olur. Bir daha bunlarla namaz kılmakta sakınca olmaz. Diğer küfür alametlerinin hepsi böyledir.” diyorlar. Acaba bu düşünce, Hristiyanlığa olan aşırı muhabbetten, kör taassuptan mı kaynaklanıyor? Haç ve zünnar Müslüman olur mu?

CEVAP

Haç ve **zünnar**, **küfür alametidir**. Bunlar secdeye gitmekle, zemzemle yıkanmakla küfür alameti olmaktan çıkmaz. **Haç** denilen putu, papazların **zünnar**

denilen kuşaklarını ve diğer **küfür alametlerini**, namaz kılarken kullanmak da küfür olur.

Putta tapmak ve şirk

Soru: Müşrikler de putların yaratıcı olmadığını bilip, sadece, putları Allah'a yaklaşmak için vesile ediyorlar. Bunlar **müşrik** oluyor da, Evliyayı Allah'a yaklaşmak için vesile eden niye müşrik olmasın?

CEVAP

Evliya-yı kiramı putlara benzetmek çok çirkindir.

Müminler, Enbiyaya ve Evliyaya tapınmıyor, bunların **Allahü teâlâya** şerik [ortak] olmadığını biliyorlar. Enbiyanın ve Evliyanın, **Allahü teâlânın** sevdiği kulları olduğuna, **Allahü teâlânın**, bu sevdiklerinin bereketiyle, diğer kullarına merhamet edeceğine inanıyorlar. (Zararı ve faydayı yaratan yalnız **Allahü teâlâ**dır. Tapınmaya hakkı olan yalnız Odur. Sevdiklerinin bereketiyle kullarına merhamet eder) diyorlar.

Müşrikler de, putlarının yaratıcı olmadığını söylüyorlarsa da, putların tapınmaya hakları olduğuna inanıyor, bunun için tapınıyorlar. (Putların ibadet edilmeye hakkı vardır) dedikleri için müşrik oluyorlar. Yoksa, müşrik olmaları, (Bize şefaet etmelerini istiyoruz) dedikleri için değildir. Putlardan şefaet beklemek de elbette bâtil, **yani** bozuk bir inanıştır. Böyle inanmak caiz değilse de, bâtilsa da, şirk de değildir. Putlara tapınmak şirktir. (F. Bilgiler)

Haç Müslüman olmaz

Soru: "Sarığa, takkeye **veya** şapkaya haç koyup onunla namaz kılınrsa, böylece haç secdeye gitmiş, artık o Müslüman olmuş olur. Böyle Müslüman olmuş bir haçla namaz kılmanın mahzuru olmaz." deniyor. Cansız şey nasıl Müslüman oluyor ki?

CEVAP

Onların maksadı, Hristiyanlığın sembolü olan haçı, meşru bir sembol olarak göstermektir. Bu, yerli ajanların bir oyunudur. Secdeye götürülen haç, Müslüman olmaz. Domuz derisinden takke yapıp, (Secdeye gittiği için domuz derisi temiz olur) demek gibi, çok yanlış ve çirkin bir sözdür. Tersine, bir papaz takke giyerek kiliseye gitse, vaftiz yapılan şaraplı suya takkeyi batırarsa, takke Hristiyan mı olmuş olur? Öyle yapıldı diye Müslümanlar takke giyemezler mi? Müslüman görünen Hristiyan ajanlarının oyununa gelmemelidir.

KÜFRE DÜŞENİN DURUMU

Küfre düşenin nikâhı da gider

Soru: Karı kocadan biri küfre düşerse, nikâhı gider mi? Bu husus, talak sayılır mı?

CEVAP

Karı kocadan biri küfre düşerse, imanı gittiği gibi, nikâhı da gider. Fakat nikâhın gitmesi talak sayılmaz. Hem imanı, hem de nikâhı yenilemek lazımdır. İmam-ı **Muhammed**'e göre, küfre düşünce, nikâhın bozulması talak olur. Eğer üç kere küfre girilirse, üç talak vâki olur. Ama fetva **İmam-ı a'zama** göredir, buna göre küfre düşen karı **veya** kocanın, imanı gider, iman gidince nikâh da gider. Fakat bu husus, talak sayılmaz. Üçten çok küfre düşülse de, imanını her sefer yenilediği gibi, nikâhını da yeniler. (R. Nâsıhîn)

Küfre düşen ne yapmalı?

Soru: Bilip bilmeden çok söz söylüyor, doğru yanlış çok iş yapıyoruz. Farkında olmadan küfre düşmüşsek ne yapmamız lazımdır?

CEVAP

İslam âlimleri buyuruyor ki:

Her Müslümanın **Allahü teâlânın** emirlerine uyması, yasak ettiği şeylerden kaçması gerekir. İbadetleri yapmaya, haramlardan sakınmaya önem vermeyenin imanı gider, kâfir olur. Kâfir olarak ölen kimse, ahirette sonsuz olarak Cehennemde çeşitli azaplara maruz kalır. Affedilmesine ve Cehennemden çıkmasına imkan ve ihtimal yoktur.

Bir Müslümanın küfre düşmesi, **yani** kâfir olması çok kolay olur. Çünkü her sözde ve her işte kâfir olmak ihtimali çoktur. Bunun için küfrün sebebi bilinmese de, her gün bir kere, Ya Rabbi, bilerek **veya** bilmeyerek küfre [kâfirliğe] sebep olan bir söz söyledim **veya** bir iş yaptımsa, pişman oldum, beni affet demelidir. Böyle tevbe eden muhakkak af olur, Cehennemden kurtulur. Cehennemde sonsuz kalmamak için, her gün muhakkak tevbe etmelidir. Müslümanın bu tevbeden daha önemli görevi yoktur.

Kul hakkı bulunan günahlara tevbe ederken bu hakları ödemeli, kılınmamış namaz borçlarına tevbe ederken de, bunları kaza etmeye çalışmalıdır. (İlmihal)

İbadetleri yok olur mu?

Soru: Bir insan kâfir olsa, sonra Müslüman olsa, ibadetleri yok olur mu?

CEVAP

Mürtedin önceki ibadetlerinin sevapları yok olur. Tekrar imana gelirse, zengin ise, yeniden haccetmesi gerekir. Malları kendisine geri verilir. Namazlarını, oruçlarını, zekâtlarını kaza etmesi gerekmez. Mürted olmadan önce, kazaya bırakmış olduklarını kaza etmesi gerekir. Çünkü mürted olunca, önceki günahlar yok olmaz. Mürted, imana gelirse, mürted iken kılmadığı namazlarını kaza etmez. Çünkü kâfirler ibadetlere muhatap değildir. **Yani** onlardan ilk istenen iman etmeleridir. (Hindiyye)

Küfre düşürücü sözleri öğrenmeli, küfre düşmemeye dikkat etmelidir.

Küfre düşmemek için

Soru: Küfre düşmemek için ne yapmalı?

CEVAP

Küfre düşüren söz ve işleri öğrenerek bunlardan sakınmalı. Müslüman bile bile küfre düşmez, kasten kendisini kâfir yapmaz, ama bilmeden düşebilir. Bilmeden küfre düşen, bu duayı ihlâsla okursa, imanı tekrar geri gelir:

(Allahümme innî e'üzü bike min en üşrike bike şey'en ve ene a'lemü ve estağfirüke li-mâ lâ a'lemü inneke ente allâmül guyûb.)

Çıkılan kapıdan girmek

Soru: (Küfre düşen kimse, çıktığı kapıdan girmedikçe tevbesi kabul olmaz) ne demektir?

CEVAP

Küfre düşüren bir sözü söyleyen **veya** bir işi yapan kimse mürted olur. Mürted, küfrüne sebep olan şeyden tevbe etmedikçe, kelime-i şehadet getirmekle ve İslamiyet'in bazı emirlerini yapmakla, **mesela** namaz kılmakla, oruç tutmakla, hacca gitmekle, hayrat ve hasenat yapmakla Müslüman olmaz. Bu bozuk itikatla ölürse imanla ölmez. İnkârından **yani** inanmadığı şeyden tevbe etmesi, pişman olması, İslamiyet'ten çıktığı kapıdan geri girmesi lazımdır. **Yani** hangi sözü söyleyerek dinden çıkmışsa, o sözüne tevbe etmesi lazımdır. **Mesela** bir Müslüman, şaraba helâl dese **yahut** cin ve meleklerin varlığına inanmasa mürted olur. Kelime-i şehadet getirse de, namaz kılsa da, diğer emirlere uysa da, o inanışı devam ediyorsa yine kâfirdir. (Şarap haramdır), (Cin ve melek vardır) diye inanması gerekir. Küfründe ısrar ederken, (Ben her çeşit küfre tevbe ettim) demekle küfürden kurtulamaz. Pişman olup (Cin ve melek vardır) diye inanırsa, tevbe etmiş olur.

Bilmeden küfre girmek

Soru: Bir söz veya işin küfür olduğunu bilmeden işleyen, sonra da, (Ya Rabbi bilerek bilmeyerek işlediğim küfürlere tevbe ettim) dese, küfrü affolur mu?

CEVAP

Evet, affolur.

Bilmeden küfre girmek

Soru: Avrupa'da yaşayan bir Müslüman, içinde bulunduğu ortamdan dolayı, küfür olduğunu bilmediği bir sözü söyler veya küfür olduğunu bilmediği bir işi yaparsa imanı gider mi?

CEVAP

Bir kimse, gayret edip de öğrenmeye çalıştığı hâlde, küfür söz ve işlerin neler olduğunu öğrenememişse, bilmeden küfür söz ve iş yapsa, bazı âlimlere göre buna kâfir denmez. Çünkü kasıtlı bir şey yapmamıştır, ama yine de ihtiyat olarak tecdid-i iman yapması iyi olur. Evliyse, ihtiyaten tecdid-i nikâh da yapmalıdır. (Hadika)

Dinsizin karısı

Soru: Ben dinimi bilmezken, ateist biriyle evlenmişim. Sonra öğrendim ki, evlenmeye karar verir vermez, mürted oluyormuşum. Şimdi dinimi öğrendim. Eski küfür hâlime tevbe ettim. Yaşlı ve dinsiz beyim iktidarsızdır. Yani aile hayatımız yok. Şu anda, dinen nikâhsız oluyoruz. Ben eski hâlime tevbe ettiğime göre, Müslümanım değil mi?

CEVAP

Elbette Müslümansınız. Beyinizle nikâhınızın sahih olmadığını kabul etmeniz yeter.

İMANI KORUMAK

Doğru iman ve imanı korumak

Soru: Ahirette kurtulmak neye bağlıdır?

CEVAP

Bazıları Allah'a inanan herkesin Cennete gideceğini sanıyor. Bu çok yanlıştır. Amentü'deki altı esastan birine inanmayanın imanı geçersizdir. Bunun için inanmak değil, doğru inanmak önemlidir. Ahirette kurtulmak, ibadetin çok olmasına değil, **doğru imana** bağlıdır. İhlaslı ameli az da olsa, hatta hiç ameli olmasa, zerre kadar doğru imanı olsa yine Cennete girer. Bir **hadis-i şerifte** buyruluyor ki:

(Kalbinde zerre kadar imanı olan Cehennemde kalmaz.) [Buhari, Müslim]

Dünyadan herkes ahirete yolculuk yapıyor. Herkes bir vasıtaya binip gidiyor. Bir vasıtaya binmek değil, doğru vasıtaya binmek önemlidir. Yanlış vasıtaya binen, istediği yere değil, vasitanın gittiği yere gider. Kâbe'ye gitmek için niyet edip Paris'e giden uçağa binen, niyeti halis olsa da Kâbe'ye varamaz.

Allahü teâlâ, doğruyu azıcık merak edene, doğruyu arayana doğru yolu **yani** hakiki İslamiyet'i nasip edeceğine söz vermiştir. [Ankebut 69, Şûra 13], Allah sözünden dönmez. (Al-i imran 9)

Demek ki, bâtil yollardaki insanlar istemek bir yana merak bile etmiyorlar. **Allahü teâlâ** rızka kefildir ama imana kefil değildir.

Doğru iman sahibi olmaya çalışmalıdır. İtikadı düzeltmeden önce ibadet etmenin faydası olmaz.

Doğru itikad, **ehl-i sünnet** itikadıdır. Doğru itikad 1 rakamı gibidir. İhlaslı ibadetler sağına konan sıfır rakamı gibidir. Bir sıfır konunca 10, iki sıfır konunca 100 olur. Sağına ne kadar 0 konursa değeri artar. 1 çekilirse hepsi 0 olur.

İhlassız, **yani** riya ile yapılan ameller de, soldaki sıfır gibi **yani** 1 rakamının soluna konan sıfır gibi değersizdir.

İtikad doğru olunca ibadetleri arttırmak, insanın gayretine, ihlasına, ilmine bağlıdır. İsteddiği kadar artırır. Ancak, doğru itikadı, **yani ehl-i sünnet** itikadı yoksa ibadetlerinin hiç faydası olmaz, soldaki sıfır gibi değersizdir.

Mutezile ve benzeri akılcı gruplara göre ibadetler imandan bir parçadır. Onlara göre günah işleyen ve farzları yapmayan kâfir olur, **yani** iman X amel diyorlar. Bunlardan biri sıfır olursa netice de sıfır olur diyorlar. **Yani** imansız amel de amelsiz iman da makbul değil diyorlar.

Ehl-i sünnete göre, amelsiz iman makbul, imansız amel makbul değildir.

Ehl-i sünnete göre amel X ihlas denebilir. Ancak amel işlemeden, (Param olsaydı şu fakire yardım ederdim diye ihlasla düşünen de, vermediği halde, amel işlemediği halde ihlaslı niyetinden dolayı sevaba kavuşur. Bir kimsenin ihlası ne kadar çoksa, amel ile çarpılınca netice büyük olur. Bizim ihlasımız 1 ise, bin fakire birer ekmek versek, $1 \times 1000 = \text{bin sevap eder}$. Eshab-ı kiramın ihlası çok kuvvetli olduğu için, **mesela** onların ihlası 1 milyon olsun, bir fakire bir ekmek verse bir milyon sevap alır. Nitekim **hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(Yemin ederim ki, bir kimse, Uhud dağı kadar altın sadaka verse, eshabımdan birinin bir avuç kadar arpa sadakasının sevabına kavuşamaz.) [Buhari]

Eshab-ı kiramın imanları çok kuvvetli ve ihlasları çok fazla olduğu için böyle sevaplara kavuşuyorlar. Eshab-ı kiramdan biri diğerinden daha yüksek idi. Bunun için Hazret-i Ebu Bekir'in verdiği bir avuç hurmanın sevabı, diğer sahabeden birinin vereceği sevap arasında dağlar kadar fark vardır.

Bir **hadis-i şerifte** de buyuruluyor ki:

(Benden sonra, Eshabımın ihtilaf edecekleri meseleler hakkında sual ettim. Rabbim bana "Senin eshabın benim yanımda gökteki yıldızlar gibidir. Bazısı diğerinden daha parlaktır. Onlardan birine uyan hidayet üzerindedir" buyurdu.) [Deylemi]

Doğru iman nedir?

Soru: İmanın doğru olması için gerekli şartlar nelerdir?

CEVAP

İman doğru olmadıkça, ibadetlere sevab verilmez. Onun için, doğru imanı öğrenip ona göre iman etmek şarttır.

İmanın doğru olması için gerekli şartlardan bazıları:

1- **İmanda sabit olmak:** (Üç yıl sonra İslamiyet'i bırakıp Hristiyan olacağım) diyen, o anda dinden çıkıp kâfir olur.

2- **Havf ve recâ arasında olmak:** Yani Allah'ın azabından korkmak ve rahmetinden ümit kesmemek gerekir.

3- **Can boğaza gelmeden iman etmek:** Ölürken, âhiret hâllerini gördükten sonra kâfirin imanı geçerli olmaz, fakat o anda da, Müslümanın günahlardan tevbesi kabul olur.

4- **Güneş batıdan doğmadan önce iman etmek:** Güneş batıdan doğunca tevbe kapısı kapanır.

5- **Gaybı yalnız Allahü teâlâ bilir:** Allah bildirirse **peygamberin veya** evliyanın da bilebileceğine inanmak gerekir.

6- **Kâfirliğe sebep olan bir şeyi kullanmamak ve söylememek:** Mesela haç takmamak, şakadan da olsa, (Ben kâfirim) dememek gerekir.

7- **Dinî bir hükümde şüphe etmemek:** Mesela (Namaz ve tesettür farz mı, şarap haram mı?) diye tereddüt etmemek gerekir.

8- **İtikadını İslam dininden almak:** Tarihçilerin, felsefecilerin değil, **Resulullah**'ın bildirdiği ve **Ehl-i sünnet** âlimlerinin açıkladığı şekilde iman etmek.

9- **Amentü'deki altı esasa inanmak:** Hayrın, şerrin ve her şeyin Allah'tan olduğuna inanmak gerekir. İnsanda irade-i cüziyye vardır. İşlediği günahlardan mesuldür. İmanın şartını beşe indiren ve yediye çıkaran sapıklar varsa da, imanın şartlarından herhangi birini inkâr eden veya yeni şart ilave eden kâfir olur.

10- **Hubb-i fillah, buğd-i fillah üzere olmak:** Sevgi ve nefreti yalnız Allah için olmak. Allah düşmanlarını sevmek, onları dost edinmek, Allah dostlarına düşman olmak küfrü gerektirir. Mesela kâfir olan Sokrat'ı sevmek, İmam-ı Gazali'ye düşman olmak gibi.

11- **Ehl-i kitabın da cehennemlik olduğuna inanmak:** Onların Cennete gireceğine inanan kâfir olur.

12- **Ehl-i sünnet vel cemaate uygun itikad etmek:**

Bu itikattan bazıları şunlardır:

1- **Allahü teâlâ** zamandan, mekândan münezzehtir. (Allah gökte veya Arş'ta) demek küfürdür.

2- **Allahü teâlâ** hiçbir şeye benzemez. Mesela (Eli var, ayağı var, yürür, iner, çıkar) gibi insanlara benzetmek küfür olur.

3- **Muhammed** aleyhisselam son peygamberdir. Ondan sonra peygamber gelmez. (Nebi gelmez, ama resul gelir) gibi şeyler söylemek küfürdür.

4- Ehl-i kibleye [namaz kılan ve küfre sebep olan inancı olmayan Müslümana], işlediği günahlardan dolayı kâfir dememek. İbadetler, imandan parça değildir. Yani ibadet etmeyen ve günah işleyen mümine kâfir denmez. **Allahü teâlâ**, dilerse küçük günaha azap edebilir, büyük günahları affedebilir.

5- Cennetteki Müslümanların **Allahü teâlâ**yı görecektir. Mutezile buna inanmaz.

6- İman ya vardır, ya yoktur, artıp eksilmez. Parlaklığı, kuvveti artıp eksilir.

7- Kur'an-ı kerim mahlûk [yaratık] değildir.

8- Mest üzerine mesh etmek caizdir.

9- Mirac ruh ve bedenle birlikte olmuştur.

10- Mucize ve keramet haktır.

11- Sahabenin hepsini sevip, hiçbirini kötülememeli, çünkü hepsi cennetlidir.

12- Ebu Bekr-i Sıddık, Eshab-ı kiramın en üstünüdür.

13- Ruh ölmez.

14- Kabir ziyareti caizdir. Kabirdeki **peygamber**, şehit ve evliya zatlardan yardım istemek caizdir.

15- Kabir suali ve kabir azabı haktır. Kabir azabı ruh ve bedene olur.

16- Şefaate, sırata, hesaba ve mizana inanmak.

17- Okunan Kur'an-ı kerimin ve verilen sadakanın sevabını ölümlere bağışlamak caizdir. Bu sevablar ve dualar ölümlere ulaşarak, azaplarının azalmasına **veya** kalkmasına sebep olur.

18- Öldürülen, intihar eden de eceliyle ölmüştür.

19- **Peygamber**ler, küçük büyük, hiçbir günah işlemez.

20- Cennet ve Cehennem ebedî **yani** sonsuzdur. Cennet ve Cehennem şu anda vardır. Günahkâr müminler, Cehennemde sonsuz kalmaz, kâfirler sonsuz kalır.

21- Bugün için, dört hak mezhepten birinde olmak şarttır. Birinde bulunmayan **Ehl-i sünnetten** ayrılır.

22- Kıyamet alametlerinden olan Deccal'in, Dabbet-ül-arz'ın, Hazret-i Mehdî'nin geleceğine, Hazret-i İsa'nın gökten ineceğine, Güneş'in batıdan doğacağına ve diğer bildirilenlere tevilsiz inanmalı.

23- Sultana, halifeye isyan caiz değildir.

(Bu bilgiler, Fıkh-ı ekber, Nuhbet-ül-leali, R. Nasihin, Mektubat-ı Rabbani, F. Fevaid'den alındı.)

İmanından şüphe etmek

Soru: Kitaplarda, (Şimdi imanım var mı **veya** imanım devam edecek mi diye şüphe etmek küfür olur) denirken, (Son nefeste imansız gitmekten korkmak gerekir, korkmayan imansız gider) de deniyor. Bunların ikisi aynı değil mi?

CEVAP

Hayır, aynı değildir. İbadetleri yapan kimse, imanının bozulmasında şüphe eder ve günahım çoktur, ibadetlerim beni kurtarmaz diye düşünürse, imanının kuvvetli olduğu anlaşılır. İmanının devam edeceğinden şüphe eden kâfir olur. Şüphe etmeyi beğenmezse, mümin olduğu anlaşılır. (Bezzaziyye)

İmanı olduğundan **veya** imanının hep devam edeceğinden şüphe etmek caiz değildir, küfür olur. Mümin şimdiki ve gelecekteki imanı hakkında hiç şüphe etmemeli, ölünceye kadar imanlıyım demelidir.

Son nefes için ise, korku ve ümit arasında olmalı. Son nefeste imansız gitmekten korkmak, şüphe değil iman alametidir. **Ehl-i sünnet** âlimleri, (Son nefeste imansız gitmekten korkmayan, imansız ölür) buyurmuştur; çünkü son nefese kadar bu imanı muhafaza edip etmeyeceğimiz belli değildir. Bunun için, daima korku içinde yaşamak, haramlardan kaçmak, dinimizin bütün emirlerini yapmak ve Allah'ın rahmetinden de ümit kesmemek gerekir.

İmanı korumak için

Soru: En kıymetli nimet iman olduğuna göre, bunu korumak için ne yapmak gerekir?

CEVAP

İmanı korumak için şunlara uymak gerekir:

1- Gayba iman etmiş olmalı. Melekleri, Cenneti, Cehennemi gösterecekler, gözümüzle gördüğümüz için, "Cennet, Cehennem vardır" demek iman olmaz. Gayrimüslimlerin hepsi, ölürken Cenneti Cehennemi görüp, "İman ettik" diyecekler; ama kabul olmayacaktır. Müminler övülürken, (Onlar gayba inanırlar) buyuruluyor. (Bekara 3)

2- Gaybı yalnız **Allahü teâlâ**nın bildiğine inanmaktır. **Peygamber**, melek, cin gaybı bilmez. Ancak **Allahü teâlâ** dilerse, bildirebilir. Bu bakımdan mucizeyi, kerameti inkâr etmek caiz değildir.

3- Haramı haram, helali helal bilmek **yani** kabul etmek. Kasten, harama helal, helale haram diyen dinden çıkar.

4- **Allahü teâlâ**nın azabından emin olmamak ve gazabından çok korkmak gerekir. Kur'an-ı kerimde, Rabbin azabından korkanların, Onun azabından emin olmadığı bildiriliyor. (Mearic 27-28)

5- Bir insan ne kadar çok günah işlese işlesin, kendini garanti Cehennemlik bilmemeli. Bir hadis-i kudsi meali:

(Kulum, göklere ulaşacak günah işlese; fakat rahmetimden ümidini kesmeyip, benden mağfiret dilerse, affederim.) [Tirmizi]

Bir âyet meali:

(De ki, ey çok günah işlemekle haddi aşan kullarım, Allah'ın rahmetinden [bizi affetmez diye] ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah, [iman ehlinin] bütün günahlarını hiç şüphesiz affeder. Elbette O, sonsuz mağfiret ve nihayetsiz merhamet sahibidir.) [Zümer 53]

6- Allah'ın azabından emin olmamalı, rahmetinden de ümit kesmemeli! Bir **hadis-i şerif** meali:

(Mümin havf ve reca [korku ile ümit] arasında bulunursa, **Allahü teâlâ**, o kuluna ümit ettiğini verir ve korktuğundan onu emin kılar.) [Tirmizi]

7- Hubb-i fillah, buğd-i fillah üzere olmak. **Yani** sevdiğini Allah için sevmek, sevmediğini de Allah için sevmemektir. Bu, imanın temelidir. Bir **hadis-i şerif** meali:

(İmanın temeli Müslümanları sevmek ve Allah düşmanlarını sevmemektir.) [İ. Ahmed]

Cenab-ı Hak, Hazret-i İsa'ya buyurdu ki:

(Yer ve göklerdeki bütün mahlukatın ibadetlerini yapsan, dostlarımı sevmedikçe ve düşmanlarıma düşmanlık etmedikçe, hiç faydası olmaz.) [K.Saadet]

8- İmanın makbul olması ve korunması için gerekli şartlardan bazıları da şunlardır:

Allahü teâlâ, vacib-ül-vücut ve hakiki mabud ve bütün varlıkların yaratıcısıdır.

Dünya ve ahiret âleminde bulunan her şeyi, maddesiz, zamansız ve benzersiz olarak yoktan var eden, ancak **Allahü teâlâ**dır.

Tevekkül farzdır.

Zaruri olarak ve icma ile bilinen, inanılacak şeylerde, kıyas olmaz. Bunlarda ictihad **veya** kıyas edip yanılan kâfir olur. Zaruri olarak ve icma ile bildirilmemiş olan iman bilgilerinde ictihad edip de yanılan, kâfir olmaz ise de, bid'at sahibi olur.

İman artıp eksilmez. **Yani** iman edilmesi gereken şeyler yönünden artıp eksilmez, fakat yakîn ve tasdik yönünden parlaklığı, kuvveti artıp eksilir. Müminler, iman ve tevhid hususunda birbirlerine eşittir. Fakat amel itibariyle birbirlerinden farklıdır.

İtikadını İslam dininden almak. **Resulullah** efendimizin bildirdiği şekilde iman etmek.

Günah işleyen, fakat tevbe etmeden mümin olarak ölen kimseyi Allah dilerse ona Cehennemde azap eder, dilerse affeder ve hiç azaba uğratmaz.

Melekler, kâfirlerin dediği gibi, **Allahü teâlâ**nın ortakları **veya** kızları değildir. Günah işlemezler. Meleklerde erkeklik dişilik yoktur.

Kur'an-ı kerimdeki **veya** diğer din kitaplarımızdaki dini bir hükümden şüphe etmemek: **Mesela** tesettür acaba farz mı diye şüphe etmemek.

Helal da haram da rızktır. Herkes kendi rızkını yer, kimse kimsenin rızkını yiyemez.

Elfaz-ı küfürden bir sözü, anlamını kabul etmese de söyleyen kâfir olur. [Yani şaka olarak veya güldürmek için söylese yine küfür olur. Mesela şakadan ben peygamberim dese küfür olur.]

Sarhoş iken, elfaz-ı küfrü söyleyene kâfir dememelidir.

Bu kâinat sonradan yaratılmıştır. [Felsefeciler, bunu kabul etmiyor, kâinat böyle gelmiş, böyle gider diyerek kâfir oluyolar.]

Ehl-i kibleyi tekfir etmemek, yani namaz kılan müslümana işlediği günahlardan dolayı kâfir dememek. [Ehl-i kible denilen kimsenin bir inanışı, manası çok açık olan kati bir delile zıt ise, küfür olur. Böyle bir kimse, namaz kılsa da, her ibadeti yapsa da kâfir olur.]

Tasavvufu inkâr etmemek. (Avarif-ül-mearif)

Peygamberlerden sonra insanların en faziletlisi, Hazret-i Ebu Bekir, sonra sırası ile diğer üç halifedir.

Eshab-ı kiramın hepsi Cennetlidir. (Hadid suresi 10)

Allahü teâlânın Eshab-ı kiramdan razı olduğu Kur'an-ı kerimde bildiriliyor. Onlardan birini kötölemek, bu âyet-i kerimelere inanmamak olur. (Tathir-ül-cenan)

İnsanlara gelen hayır ve şer, fayda ve zararın hepsi, **Allahü teâlâ**nın takdir etmesi ileler.

Kader, **Allahü teâlâ**nın ezeli ilmi ile, insanların ve diğer mahlukatın yapacağı işleri bilmesi ve dilemesidir. Bunun yaratılmasına kaza, ikisine birden kaza ve kader denir.

Allahü teâlâ, dilediğini bir lütuf olarak hidayete ulaştırır. Dilediğini de adaletinin gereği olarak sapıklığa düşürür. Çünkü insanların işlerini **Allahü teâlâ** yaratır, fakat insana da irade-i cüziye vermiş, yaptığından sorumlu tutmuştur.

Öldürülen de, intihar eden de eceliyle ölmüştür. Ecelsiz ölüm olmaz. Kur'an-ı kerimde mealen buyruluyor ki:

(Hiç kimse, ecelinin önüne geçemez ve onu geciktiremez.) [Araf 34]

İntihar eden müslümanın namazı kılınır. (Dürr-ül-muhtar)

Öldükten sonra herkes dirilecektir.

Kabir suali kabirde ruhun cesede iadesi ve kâfirler ile günahkâr müminler için kabir azabı vardır.

Müminlerin, Cennete girmesi Allah'ın fazlındandır. Çünkü kimse ameliyle Cenneti hak edemez.

İnsanlar, dirilince hesaba çekileceklerdir. Ameller mizanda tartılacaktır.

Peygamberler, âlimler ve salihler, günahkârlara şefaate edecektir. **Peygamber efendimizin** şefaati büyük günah işleyenleredir. Dağlar kadar büyük günahı olanlar da, az **veya** çok şefaate kavuşacaktır. Affa ve şefaate kavuşanlardan başka bütün günahkârlar, günahlarının cezalarını çekeceklerdir. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Her **peygamberin**, müstecab [kabul olan] bir duası vardır. Ben duamı, ümmetime şefaate etmek için ahirete sakladım.) [Buhari]

Şefaati inkârdan sakınmalı. Çünkü **hadis-i şerifte**, (Şefaate inanmayan, ona kavuşamaz) buyruldu. (Şir'a)

Kıyamet alametlerine inanmak: **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Şu alametler çıkmadan kıyamet kopmaz: Güneş batıdan doğar, üç yer batar, İsa gökten iner, Duman, Dabbetül arz, Deccal, Yecüc Mecüc ve Aden'den bir ateş çıkar.) [Müslim]

Hazret-i Mehdinin geleceğine inanmak da, **Ehl-i sünnet** itikadındandır. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Kıyamet kopmadan önce, **Allahü teâlâ**, benim evladımdan birini yaratır ki, ismi benim ismim gibi, babasının ismi, benim babamın ismi gibi olur. Ondan önce dünya zulümle dolu iken, onun zamanında adaletle dolar.) [Tirmizi, İ. Asakir]

[Bu bilgilerin hepsi, Fıkh-ı ekber, Emali, R. Nasihin, Mektubat-ı Rabbani, Feraidül fevaid kitaplarından alınmıştır. Başka kitaplardan alınanların ise kaynağı sonunda bildirildi.]

Doğru itikadın önemi

Soru: İtikad üzerinde çok durmanızın sebebi nedir?

CEVAP

Çünkü, itikadı düzeltmeden önce ibadet etmenin faydası olmaz. Doğru itikad, **ehl-i sünnet** itikadıdır. **Doğru itikad**, 1 rakamı gibidir. İhlaslı ibadetler sağına konan sıfır rakamı gibidir. Bir sıfır konunca 10, iki sıfır konunca 100 olur. Sağına ne kadar 0 konursa değeri artar. 1 çekilirse hepsi 0 olur. **İhlassız**, [riya ile] yapılan ameller de, soldaki sıfır gibi **yani** 1 rakamının soluna konan sıfır gibi değersizdir.

Ehl-i sünnet itikadı yoksa ibadetlerinin hiç faydası olmaz, soldaki sıfır gibi değersizdir. İşte bu kadar önemli olduğu için Ubeydullah-i Ahrar hazretleri (Bütün kerametleri bize verseler, fakat itikadımız düzgün değilse, hâlimiz haraptır. Eğer bütün çirkinlikleri verseler itikadımız düzgün ise, hiç üzülmez) buyuruyor.

İtikadı düzgün olan

Soru: İtikadı düzgün Müslümanlar Cehenneme girmez deniyor. Günahları ne olacaktır?

CEVAP

Haramlardan kaçan ve ibadetlerini yapan Müslüman Allah'ın dostudur. Allah dostunu Cehenneme koymaz. Bir **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Vallahi, Allah dostunu ateşe atmaz.) [Cami-us-sagir]

Eğer Müslüman küfre düşmemişse, dünyada çektiği sıkıntılar günahlarına kefarete olur, şefaate de kavuşur ve Cehenneme hiç girmez.

Ehl-i sünnet yolunun iki esası

Soru: Ehl-i sünnet bilgilerinin bozulmadan günümüze kadar gelmesinin sebebi nedir?

CEVAP

Ehl-i sünnet âlimlerinin gayretleri sayesinde bozulmaktan korunarak gelmiştir. Ehl-i sünnet âlimleri şu **iki şey**e titizlikle riayet etmişlerdir:

Birincisi: Olduğu gibi muhafaza edip, ondan hiçbir şey çıkarmadılar.

İkincisi: Ona bir şey ilave etmediler. Yani sünnete uyup, bidate karşı çıktılar.

Sünnete uymak demek, İslam'a uymak demektir; ama bildirildiği şekilde, hiç değiştirmeden uymak gerekir.

Onun için Ehl-i sünnet âlimleri, **Resulullah**'tan gelene, hiçbir şey ilave etmemişler, bir şey de çıkarmamışlardır. Metni aynen almışlar, ona şerhler yapmışlar yani açıklamışlardır. İşte bu sebeple, Ehl-i sünnet bilgileri günümüze kadar bozulmadan gelmiştir.

İmanı muhafaza

Soru: İmanı muhafaza etmek için nelere dikkat etmeli?

CEVAP

İman, beş katlı bir kaleye benzer.

Bunlar, **bakır, demir, tunç, gümüş** ve **altın** katıdır.

1- Bakır katı, edeplerdir.

2- Demir katı, sünnetlerdir.

3- Tunç katı, farzlardır.

4- Gümüş katı, ihlâstır.

5- Altın katı, **Allahü teâlânın** rızasıdır.

Edepleri gözetmeyen, sünnete yol bulamaz. Sünnete uymayan, farza yol bulamaz. Farzı tutmayan, ihlâsa yol bulamaz. İhlâsı olmayan da, **Allahü teâlânın** sevgisine kavuşmaya yol bulamaz. (Ey Oğul İlmihali)

Demek ki, son **yani** beşinci kata çıkabilmek için, sırayla, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü katlardan geçerek çıkmak gerekir. Diğer katları geçmeden beşinci kata çıkılmaz.

Felaketlerin en büyüğü

Soru: Felaketlerin en büyüğü nedir?

CEVAP

En büyük felaket **imansız ölmektir**. İmansız, **yani** kâfir olarak ölmek için, ilim sahibi olmak, ihlâsla amel etmek, haramlardan kaçıp ibadetleri yapmak şarttır. İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür. O hâlde, imanlı yaşamak lazımdır. İmanlı yaşamak için de, haramlardan sakınmak ve ibadetleri yapmak gerekir.

İkinci bir felaket de, bir kimse, bir sözüyle, bir işiyle küfre düşer **yani** kâfir olur da, kendini Müslüman zanneder. Yaptığı işin küfür olduğunu bilmediği için tevbe de etmez, imansız olarak ölebilir. Günahı bilmemekten daha kötüsü, günahı ibadet olarak işlemektir. Bid'at inanış ve diğer bid'atler böyledir.

Bu felaketlerden kurtulmak için, **İmam-ı Rabbani** hazretleri, (**İlim, amel** ve **ihlâs** şarttır) buyuruyor. **Yani** dinimizi doğru olarak öğrenip, ihlâsla amel edeceğiz. Bilmeden yapmak felaket olduğu gibi, bildiklerini de ihlâssız yapmak felakettir.

İmanın esas şartı

Soru: İmanın altı şartına inanan kimse mutlaka mümin midir?

CEVAP

Topluma bakınca, herkesin mutlaka **mümin** olduğu söylenemez. Birkaç örnek verelim:

1- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan kitaplara iman ettiğini söylese, fakat **Kur'an tarihseldir** dese, bazı hükümleri kıyamete kadar geçerli değil dese, mümin olamaz. Kur'an'a inandım demesinin bir faydası olmaz.

2- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan meleklerle iman etse, fakat meleklerin **günah işlediğini** söylese ve Hristiyanlar gibi onları **kız** olarak bilse, mümin olamaz.

3- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan Allah'a iman ettiğini söylese, fakat Allah dostlarını sevmese, onlara düşman olsa **veya** Allah düşmanlarını sevse, onlarla dost olsa, ölülerine rahmet okusa mümin olamaz. İmanın esas şartı, alameti; hubb-i fillah, buğd-i fillahtır. **Allahü teâlânın** sevdiklerini ve emrettiği şeyleri sevmek, düşmanlarından ve yasak ettiklerinden sakınmaktır. Bir kimsenin imanlı olup olmadığı buradan belli olur. **Ehl-i sünnet** yolunda olanları, Allah'ın dinine hizmet edenleri sevmek hubb-i fillahtır. Kâfirleri, **Allahü teâlânın** düşmanlarını, 72 sapık fırkada olanları sevmemek buğd-i fillahtır. Bunlar sadece kalble olur. Sevilmeyen kimse ile tartışılmaz ve dövüşülmez. Dostla da düşmanla da tartışmak zararlıdır. Dostların dostluğu azalır, kalmayabilir, düşmanların düşmanlığı artar.

İmanı olan emr-i maruf ve nehy-i münkerde bulunur. **Yani** Allah'ın emrettiklerini öğretmeye çalışır. Bu da imanın şartlarındandır.

İmanda şüphe

Soru: (Küfre düşülmüş olabilir) diye iman tazelemeye caiz denirken, imanın varlığından şüphe etmeye küfür deniyor. İkisi arasında ne fark vardır? İkisi de imanda şüphe değil mi?

CEVAP

İkisi farklıdır. İman tazeleyen kişi imanının olduğunu biliyor, şayet bilmeden küfre düşmüşse, iman zayıflamış **veya** eskimişse diye düşünerek tazeliyor.

Peygamber efendimiz, (Elbisenin eskidiği gibi, içinizdeki iman da eskir. İmanınızı tazeleyin!) buyuruyor. İmanımızı yenilemek için sık sık **kelime-i şehadet** getirmelidir.

(**İmanım var mı yok mu**) diye şüphe etmek küfür olur. **Yani** (Acaba imanım var mı?) diye şüphe edilmez. Fakat (Ölürken imanımızı muhafaza edebilir miyiz?) diye şimdi korkmak imanlı olmanın alametidir. Bu, imanından şüphe değildir. İmanı kaybetme endişesinden meydana gelen haklı bir korkudur. Çok kıymetli mücevheri olanın, onu kaybetmekten **veya** çaldırmaktan korkmasına benzer. Bu kimse, (Acaba

benim mücevherim var mı?) diye şüpheye düşmez. Sadece çaldırmaktan ve kaybetmekten korkar.

Özlü Sözler

Öyle fazla konuşma!
Ahmaklara danışma!
Cehennem çok şiddetli,
Günahlara yanaşma!

* * *

Halka keramet satar,
Hep işkembeden atar,
Elfaz-ı küfür söyler,
Boyunca küfre batar.

* * *

Ruh hasta, vücut yara,
Soluğu yok hiç hayra,
Böyle bir bahtı kara,
Görmemiştir Ankara.

* * *

Gün gelir yalnız kalır,
Ne gibi tedbir alır?
Sürüden ayrılırsa,
Kurda, kuşa yem olur.

* * *

Engel ise ev arsa,
Ver kurtul imkân varsa!
Veren daha çok alır,
Maksadın eğer kârsa.

* * *

Ölmeden gözünü aç!
Günahlardan durma kaç!
Cömertlikte zarar yok,
Her yana iyilik saç!

* * *

Günahına gülersin,
Hoca'ya diş bilersin,
Gidişin iyi değil,
Allah hidayet versin!

KÜFÜR OLMAYAN BAZI SÖZLER

Soru: Bir yazar, aşağıdaki sözlere küfür diyor. Bunlar küfür müdür?

CEVAP

Bir Müslümanın bir sözünden **veya** bir işinden yüz şey anlaşılrsa, bunlardan 99'u küfre sebep olsa, biri Müslüman olduğunu gösterse, o bir şeyi anlamak ve ona kâfir dememek gerekir. Bir Müslümana kâfir demek, onun kâfir olmasını istemek küfürdür. Onun için tevili mümkün olan sözlerden dolayı bir Müslümana, bu sözün küfrü gerektirir demekten sakınmalı. Şimdi sözlere bakalım:

Allahsız demek:

Bu söz genelde dinsiz, imansız, merhametsiz anlamında söylenir. Onun için bu söz küfür olmaz.

Hakimler hakimi demek:

Bu da küfür değildir. Hakimler hakimine şimdi Yargıtay başkanı deniyor. Daha eskiden temyiz reisi denirdi. Daha eskiden de kâdı-ı-kudat deniyordu. Kadılar kadısı demektir. Allah'a padişah demek de caizdir. Hatta padişahlar padişahı da denir. Osmanlı sultanlarından bazılarına padişahlar padişahı demekte de mahzur yoktur.

Allah bilir ki, şu şöyledir, Allah şahit şunu şöyle yaptım demek:

Gerçekten bir iş yapılmışsa, Allah bilir ki, yaptım demekte hiç bir mahzur yoktur. Yapılan bir iş için de Allah şahit demekte hiç mahzur yoktur. Ama yapılmayan bir şey için Allah yalancı şahit gösterilemez. Ama zaten bu anlamda Müslüman söylemez. Müslümana suizan ederek, her sözün altında küfür aramak yanlıştır.

Sezar'ın hakkı Sezar'a, Tanrının hakkı Tanrıya:

Bu söz de küfür değildir. Mazlumun hakkı olduğu gibi zalimin de hakkı olur. Sezar'ın hakkı varsa vardır. Kâfirin hakkı olmaz mı?

Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir demek:

Bir kimse kalkıp Türkiye'de kanun yapma hakkı kayıtsız şartsız Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin dese yanlış mı olur? Libya'da ise Kaddafi'nin dese ne olur?

Olan bir şey söylenmiş olur. Kaddafi'nin kanun koymaya yetkisinin olup olmaması ayrı şey. Ama Libya'da böyledir. Filanca yerde de tek söz sahibi falandır, demekte de **mahzur olmaz**.

Sen Allah mısın demek:

Biri bir şey söylese, **mesela** sana şunu haram ediyorum dese, öteki de sen Allah mısın, o ne biçim söz dese, küfre girmez. Senin yetkin yok sen aciz bir kulsun demek istiyorsa ona kâfir denir mi?

Allah'tan başkasından medet [yardım] istemek:

Herkes birbirinin yardımına muhtaçtır. Ölü diri herkesten yardım istemek caizdir. Ruh ölmez. **Allahü teâlâ** dirilere yardım ettirdiği gibi ölümlere de yardım ettirir. Hızır aleyhisselamın ruhu naçar kalanlara yardım etmektedir.

Doktor hayatımı kurtardı, frene basmasaydı ölmüştüm, şu hap bana şifa verdi demek:

Bunlar da küfür değildir. Bu yemek beni doyurdu demek gibidir. **Yani** doymamıza **Allahü teâlâ** yemeği sebep kılmıştır. İlacı hastalığımıza şifa kılmıştır. Ameliyat eden doktoru hastalıktan kurtulmamıza sebep yapmıştır. Sebeplerle yaratmak, **Allahü teâlâ**nın âdetidir.

Devlete karşı çıkılır mı, ezer geçer demek:

Bundan daha normal bir söz olur mu? Küfür bunun neresinde? Biri ile dövüşürken, adamın eli armut toplamıyor ya, o da bize vurur, adam kuvvetlidir belki o bizi öldürür demek küfür olur mu hiç? Evet öldüren ve her işin yaratıcısı **Allahü teâlâ**dır ama bunları sebep kılmıştır. Herkesi Allah öldürdüğü halde, falanca falancayı öldürdü demek caizdir.

Allah'tan başkasının adına kurban kesmek, Allah'tan başkasına adak adamak:

Tapınmak için olanla, ikram için yapılanı karıştırmamak gerekir. Bir Müslüman Allah'tan başkasına tapmaz. Tapan da zaten Müslüman değildir. Kurban, adak ibadet demektir. İbadet de Allah için olur, Onun rızasını kazanmak için olur. Rızasını

kazanma yolları çok çeşitlidir. Misafir veya devlet büyükleri gelince, onlara yedirmek için kesmek haram olmaz. Çünkü, misafire ikram sevaptır, İbrahim aleyhisselamın sünnetidir. (Bezzâziye)

Temel atılırken, hastalık gelince, hasta iyi olunca hayvan kesmek de helaldir. Etlere fakirlere yedirilmektedir. (Hamevi)

Dileği olursa Allah için hayvan kesmeyi adak yapmak da caizdir. (Bahr-ür-râik)

Şarta bağlı olarak Evliyaya adak yapmak da, kendini, günahı çok, dua etmeye yüzü yok bilerek, mübarek birini vesile edip, Allahü teâlâya yalvarmak demektir. Mesela (Hastam iyi olursa sevabı Seyyidet Nefise hazretlerine olmak üzere, Allah için, bir koyun kesmek nezrim olsun) deyince, bu dileğin kabul olduğu çok görülmüştür. Burada, Allah için koyun kesip, sevabı evliyaya başlanmakta, onun şefaati ile, Allahü teâlâ, hastaya şifa vermekte, kazayı, belayı gidermektedir.

Dini günler demek:

Selefilere, mübarek gün ve gecelere [Mevlid, Berat, Regaib gibi gecelere] karşı oldukları için yazar da, bu günlere saldırıyor. Cuma, bayram ve kandil günleri ve geceleri, Müslümanların mübarek gün ve geceleridir. Bu mübarek gün ve gecelere kıymet veren Allahü teâlâdır. Peygamberler de insandır. Ancak Allahü teâlâ onları kıymetlendirmiş, güzide mevki ihvan etmiştir. Diğer insanlardan niye ayırt ediliyor denemediği gibi, bazı gün ve geceleri kıymetli yaratan Allahü teâlâya da bugünleri diğer günlerden niye ayırdın denemez. Allahü teâlâ, kullarına çok acıdığı için, bazı gecelere kıymet vermiş, bu gecelerdeki, dua ve tevbeleri kabul edeceğini bildirmiştir. Kullarının çok ibadet yapması, dua ve tevbe etmeleri için bu geceleri sebep kılmıştır.

Din ayrı, dünya ayrı demek:

Din ve dünyanın ayrı olduğu bütün din kitaplarında yazılıdır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allah dilediğinin rızkını bollatır da daraltır da. Onlar dünya hayatıyla şımardılar. Halbuki ahiretin yanında dünya hayatı, geçici bir faydadan başka bir şey değildir.) [Rad 26]

(Ahiret nimetlerini isteyene de, dünya nimetlerini isteyene de onu veririz.) [Şura 20]

Hadis-i şeriflerde de buyuruluyor ki:

(İnsanların kötüsü, din ile dünyayı yiyen [dini dünyaya alet eden] kimsedir.) [İbni Asakir]

(Allahü teâlânın koruduğu hariç, din ve dünya işlerinde parmakla gösterilmek zarar olarak yeter.) [Beyheki]

(Ahir zamanda insan din ve dünyasını ancak para ile korur.) [Taberani]

(Din işlerinde kendinden üstün olanı görüp ona uyan, dünya işlerinde ise kendinden aşağısına bakıp Allah'a hamd eden şükretmiş olur.) [T. Gafilin]

İmam-ı Rabbanî hazretleri, din ve dünya zararlarından kurtulmak için her gün 500 kere, (La havle vela kuvvete illa billah) okuyun buyuruyor.

Din ayrı, siyaset ayrı demek:

Bu da din ve dünya demek gibidir. Siyaset, devlet işlerini düzenleme ve yürütme ile ilgili görüştür. Kendi siyasetini din kabul edenler, bizim siyasetimiz dinden ayrı gösterilemez demek istiyorlar. Din elbette politikadan ayrıdır. **Hadis-i şerif**lerde buyuruluyor ki:

(Hak teâlâ, Âdem aleyhisselama bin çeşit sanat öğretip buyurdu ki: Çocukların ve neslin, bu sanatlardan biri ile rızkını talep etsin, sakın ola ki, dini geçim vasıtası yapmasın, din ile dünya menfaatini talep edenlere yazıklar olsun!) [Hakim]

(Dini dünya menfaati için öğrenene, ilmini paraya değişene kıyamette ateşten gömlek giydirilir.) [Deylemi]

Zevklere ve renklere karışılmaz demek:

Elbette zevkler, renkler tartışılmaz. Herkesin zevki farklıdır. Bunun küfürle ne ilgisi vardır? Hatta bir kimse, içki içse, kumar oynasa, çıplak gezse, bu benim zevkimdir, bana karışmayın dese bile, yine küfür olmaz. Çünkü harama helal demiyor. İslamiyet'e değil, karşısındakine kızıyor. İslamiyet'e kızılıyorsa, zaten o Müslüman değil ki, küfre düşsün. Küfrün içinde olan küfre düşmez.

Bu benim özel hayatım hiç kimse karışamaz, demokrasi var demek:

Özel hayatıma karışmayın demek de küfür olur mu? Bir sarhoş, ben istediğim gibi içerim, istediğim gibi kumar oynarım, bunlar benim özel hayatım dese küfür olmaz. Bunları helal kabul ederse küfür olur. **Mutezile** ve Selefilikte, amel imandan parça kabul edildiği için günah işleyenlere küfür damgası basılıyor.

Biz babadan, atalarımızdan böyle gördük demek:

Bunun küfürle ne ilgisi var ki? Atalardan iyi şeyler de görülür kötü şeyler de. Bizim atalarımız içki içerdi, kumar oynardı dense bile bunun küfürle ne ilgisi vardır ki? Burada haramı helal kabul etmek yok ki,.

Din şöyle diyor doğru, ama...., haklısın, fakat... demek:

Adam dini inkâr etmiyor ki, küfür olsun. Fâsık biri, din zekât verin diyor ama, parayı sevdiğim için veremiyorum, din oruç tutun diyor ama mideme düşkünlüğümden tutamıyorum. Din içki haramdır diyor ama, zevkime düşkünlükten bırakamıyorum dese küfür olmaz. Burada dini inkâr etmek, haramı helal kabul etmek yok.

Paranın açamayacağı kapı yoktur demek:

Bu söz, para çok şeyler yapar demektir. Nitekim **hadis-i şerif**te de, (Ahir zamanda insanların paraya ihtiyacı daha çok olur. Çünkü insan o zaman din ve dünyasını ancak para ile korur) buyuruluyor. (Taberani)

Bir ibadeti gösteriş veya dünyevi bir menfaat için yapmak:

Müslüman ibadetini Allah için yapar. İbadete riya karışabilir. Riya karışan ibadete küfür denmez. İbadeti bir menfaat için yapmak da küfür değildir. **Mesela** hacca gidenin niyeti, para kazanmak, oradan ucuz mal getirmek olsa, bunun ibadetine sevap verilmez ama buna küfür de denmez.

Azrail'le savaşıyor demek:

Ölümlerle pençeleşiyor da denir. Burada Azrail aleyhisselamı kötüleyici söz yoktur. Onu **veya** başka melekleri kötülemek küfür olur. Ama burada öyle bir durum yok.

Aşırı dinciler:

Genelde bu sözü dinsizler, Müslümanlara saldırmak için kullanıyorlar. Onlar zaten dinsizdir. Ama bir Müslüman, diğer bir Müslümana maşallah bu aşırı dincidir, çok mutaassıptır dese küfür olmaz. Dine aşırı bağlı deniyor. Dinde aşırı gitmeyi ise dinimiz yasaklamıştır. **Mesela Peygamber** efendimiz, (Din kolaylıktır. Dinde aşırı gideni din mağlup eder) buyuruyor. (Nesai)

Sorumsuzca söylenen sözler

Soru: İnsanı küfre düşüren sözler hakkında piyasada birçok kitap var. Bunlara göre kim Müslüman kalabilir! Bu kitaplardan bazılarını size gönderiyorum. İnceleyip, bu sözleri açıklar mısınız?

CEVAP

Küfür sözler konusunda piyasadaki kitaplarda, küfür olmayan sözlere de küfür damgası basılmıştır. Şimdi bu sözleri inceleyelim:

(Allah'ın oğlu gelse bu işi yapamaz. Yürü Allah yürü, ye Allah ye, uyu Allah uyu gibi sözleri söyleyen kâfir olur) deniyor. Allah'ın oğlu demek, Allah şunu yapamaz

demek elbette küfürdür. Fakat diğer sözlerin küfürle hiç alakası yoktur. Çünkü bunu söyleyen kimse, Allah yürür, Allah yer içer, Allah uyur demek istemiyor. Yolun uzunluğunu, bitip tükenmediğini bildirmek için yürümekle bitmiyor demek istiyor. Şarkılarda, türkülerde ve böyle sözler arasında Allah ismini kullanmak doğru değildir. Ama küfür de değildir. Küfrün ne olduğu dinin dört delili ile sabittir. Bunun dışında küfür olmaz. Bütün milleti kâfir yapmak da çok tehlikelidir. Müslümana kâfir diyenin kendisinin kâfir olacağı **hadis-i şerif**le de bildirilmiştir.

(En büyük Galatasaray, başka büyük yok diyen kâfir olur) deniyor. Bunun küfürle ne alakası var? Kendi grubunda, **yani** futbolda en büyük demektir. En büyük Türkiye gazetesi desek, başka büyük yok desek, gazeteler içinde tirajı **veya** kalitesi en büyük olan demektir. En büyük TGRT demek de böyledir. Televizyonlar içinde en kalitelisi demektir. Hâşâ Allah'tan büyük anlamına gelmez. Zoraki böyle bir anlam çıkarmak çok yanlıştır. Böyle sözlerle bütün milleti kâfirlikle suçlamak ne kadar yersizdir.

(İslam dini akıl mantık dinidir demek çok yanlış bir sözdür) deniyor. Bu ifadeyi kullanmak ne kadar yanlıştır. Kur'an-ı kerimin birçok yerinde (Akletmez misiniz, aklınızı kullanmaz mısınız?) gibi ifadeler çok geçer. **Peygamber** efendimiz de buyuruyor ki:

(Kişinin dini, akli ölçüsündedir. Akli olmayanın dini yoktur.) [Ebuşşeyh]

(İnsanı ayakta tutan akıldır. Akli olmayanın dini de yoktur.) [Beyheki]

(Akıllı olmak, din işlerinde sevinç kaynağıdır.) [İbni Asakir]

(Akli doğru olmayanın dini de doğru olmaz.) [Taberani]

(Akıllı kimse kurtuluşa ermiştir.) [Buhari]

(Akıl imandandır.) [Beyheki]

İslamiyet nakil dinidir ve selim akla uygundur. Dinde aklın önemi büyüktür. Ancak yalnız akla uyup, yalnız ona güvenip yanılan kimseye felsefeci denir. Aklın erdiği şeylerde ona güvenen, aklın ermediği yanıldığı yerlerde, İslam ışığı altında akla doğruyu gösteren büyük zatlara, İslam âlimi denir. Akıl göz gibidir. İslamiyet de ışık gibidir. Göz karanlıkta cisimleri göremez. Görmesi için ışık gerekir. Bunun için Hazret-i Ali, (Din, akıl ve görüş ile olsaydı, mestin üstünü değil de altını meshetmek gerekirdi) buyurmuştur.

(Ne biçim kaderim varmış, alnımın kara yazısı, adam ülkenin kaderini değiştirdi demek insanı imandan çıkarır) deniyor. Halbuki İslam âlimleri, (Kaderin, hayırlısı, şerlisi, iyisi, kötüsü, tatlısı, acısı, hep **Allahü teâlâ**dandır. Çünkü, kader, bildiği şeyleri

yaratmak demektir) buyuruyorlar. Bir insanın başına kötü işler gelirse, (Kaderim böyle imiş, **veya** bu alnımın kara yazısıdır, ne kadar kötü kaderim varmış) demesinde mahzur yoktur. Çünkü hayır şer Allah'tandır. Fakat (Adam ülkenin kaderini değiştirdi) demek yanlıştır. Allah'ın kaderini kimse değiştiremez. (İntihar eden, Allah'ın kaderini değiştirir) diyenler de vardır. Bütün bunlar kaderi bilmeyen cahil kimselerin sözleridir.

(Sözde Müslümanlar, "ibadet ile Cennete girilmez, temiz kalb gerek, Allah kalbe bakar" derler) diyerek böyle kimselerin Müslüman olmadığı söyleniyor. Böyle söyleyen herkesi suçlamak yanlıştır. Çünkü **Peygamber** efendimiz, (Hiç kimse, ibadeti sebebi ile Cennete girmez) buyurmaktadır. Çünkü yaptığımız bütün ibadetler kabul olsa bile, bir gözümüzün şükrünün karşılığı bile değildir. Cennete, **Allahü teâlâ**nın lütfu ve ihsanı ile girilir. Lütfa ve ihsana kavuşmak için, imanlı olmak şart olduğu gibi, ibadete de ihtiyaç vardır. Bir insan ne kadar çok ibadet ederse etsin, ibadeti sebebiyle kendini mutlaka Cennetlik olarak bilmemelidir. Kulun vazifesi ibadet etmektir. Kur'an-ı kerimde mealen, (Ben cin ve insanları yalnız bana ibadet etmeleri için yarattım) buyuruluyor. Temiz kalb gerek demekte de mahzur yoktur. Çünkü **Hadis-i şerif**lerde buyuruluyor ki:

(Kalb bozuk olunca, beden işleri de bozuk olur.) [Beyheki]

(**Allahü teâlâ**, sizin görünüşünüze, malınıza [rütbenize, iyi işlerinize] bakmaz; bunları ne niyetle yaptığınıza bakar.) [Müslim]

Allahü teâlâ kalblerde olan ihlasa ve Allah korkusuna bakar. Amellerin, ibadetlerin kabul edilmesi için, **yani** sevap verilmesi için, hem şartlarına uygun olması, hem de ihlas ile niyet edilmesi lazımdır. **Yani** ibadetin kabul olması için, **Allahü teâlâ**nın rızası için yapılması lazımdır.

(Arşimet kanunu, Newton kanunu demek imanı zedeler) deniyor. **Allahü teâlâ** kâinatta çeşitli düzenler yaratmıştır. Suyu belli bir kaldırma gücü vermiştir. Bunu bulana onun ismini vermenin küfürle ilgisi olmaz. Suyu kaldırma gücünü Arşimet veriyor denmiyor ki,. Bunun varlığını Arşimet buldu deniyor.

(Kur'an okumak çok zordur demek bâtil bir yaygaradır) deniyor. Bilmeyene elbette zordur. Kimine yabancı dil, kimine matematik zor gelir. Zora zor demenin bâtila, küfürle ne alakası vardır?

(Hele şu namazımızı kılalım da, rahat rahat çayımızı içelim diyenlerin akıbetleri çok feci olur) deniyor. Bu ne kadar da yanlış bir ifade? Adam, namaza çok önem veriyor ki, (Önce şu namazımızı kılalım, namazı geciktirme endişesi ile çay içersek çayın tadını da alamayız, hele namazı kılalım çayı nasıl olsa içeriz) demek istiyor. Bu

sözün neresi kötü ki? Âlimlerimiz, namaza mani olan işte hayır yoktur buyuruyorlar. Vakit girer girmez, önce namazı kılmalı, ondan sonra diğer işleri yapmalıdır.

(İslam bir bütündür, tamamını alan ancak Müslümandır) deniyor. Bu söz izaha muhtaçtır. İtikadda öyle ise de amelde öyle değildir. "Ya, dinimizin bütün emirlerini yapıp, bütün yasaklarından kaçınmak veya hiçbirini yapmamak gerektiğini" söylemek, "Ya hep, ya hiç" demek çok yanlıştır. birkaç günah işliyorum diye, diğer günahları da yapmak gerekmez. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki: (Bütün günahlara tevbe edip hepsinden kaçmak büyük nimettir. Bu yapılamazsa, bazı günahlara tevbe etmek de nimettir. Bunların bereketiyle belki bütün günahlara tevbe etmek nasip olur. "Bir şeyin bütünü ele geçmez ise, hepsini de kaçırmamalı" buyuruldu.)

(İbadet de gizli, rezalet de) diyenlere ateş püskürülüyor. Halbuki **hadis-i şerifte**, (Kim, dünyada günahını gizlerse, Allahü teâlâ da, Kıyamette, o günahı herkesten saklar) buyuruluyor. (Müslim)

İnsanlardan utanarak günahı gizlemek de hayadandır. Haya da imandandır. Günah gizlenmezse, fâsıklar bundan cesaret alır. (Falanca günah işliyor. Ben de işlesem ne çıkar?) diyebilir. Riya olmaması için ibadeti gizlemek caizdir. Onun için (Kabahat da gizli, ibadet de gizlidir) denmiştir. Bunun gibi atasözlerinin çoğu bir **hadis-i şerife** dayanmaktadır. (Haya elbisesine bürünenin ayıpları görülmez. Duyulunca hoşlanılacak şeyleri yap! Kimsenin duymasını istemediğin ve duyulunca insanların hoşlanmayacağı şeylerden kaç!) buyurulmuştur.

Camileri siyasi arena haline getirmek isteyen bazı din cahilleri, (Emperyalist kâfirlerin "Camide dünya kelamı konuşmak günahdır" sözünü söyleyerek, Camiler, ziyaret yerleri, mevlit ve hatim merkezleri haline getirilmiştir) diyor. Camilerin ziyaret edilmesi, mevlit okunması, hele hatim **yani** Kur'an okunmasına karşı çıkmak ne kadar çirkindir. Camide konuşmayı emperyalist kâfirler değil, Allah ve Resulü yasaklıyor. Camide konuşmak sevapları giderir. Hutbeyi bile nutuk çeker gibi yüksek sesle okumak haramdır. Camide konuşulmaz. **Hadis-i şerifte** buyuruldu ki:

(Mescitte dünya kelamı söyleyenin ağzından kötü bir koku çıkar. Melekler, "Ya Rabbi, bu kulun mescitte söylediği dünya kelimadan dolayı, ağzından çıkan fena koku bizleri rahatsız ediyor" derler. Hak teâlâ da buyurur ki: "İzzetim, celalim hakkı için, onlara büyük bela veririm.") [Ey Oğul İlm.]

(Ahir zamanda bazı kimseler, mescitlerde dünyadan, dünya kelimadan bahsedecekler. Onlarla beraber olmayın! Allahü teâlâ'nın böyle kimselerle işi yoktur.) [İbni Hibban]

(Hayvanların otu yediği gibi, mescitte konuşmak da sevapları yer, yok eder.)
[İ.Gazali]

Önce (tehiyyet-ül mescid) namazı kılıp **veya** başka ibadet yapıp, itikâfa niyet ettikten sonra, hafif sesle ihtiyaç kadar konuşmak caizdir. İhtiyaçsız mescitte konuşulmaz.

(Bu mahallenin çocukları ahlaksız) diyenlere de hücum edilerek, (Her çocuk mümin ve günahsız doğar) deniyor. Çocuğun günahsız doğduğu doğrudur, fakat mümin doğar demek yanlıştır. Çünkü bir **hadis-i şerifte** (Kız çocuğunu diri olarak gömen de, gömülen çocuk da Cehennemdedir) buyuruldu. (Ebu Davud)

Kâfirlerin çocukları, akıl-baliğ olsaydı, mümin **veya** kâfir olacaktı. Bu ise ilm-i ilahide bilindiğine göre, büyüyünce ne olacaksa hüküm de ona göredir. **Yani** kâfir olacaklar Cehenneme, Müslüman olacaklar ise Cennete gideceklerdir. **Peygamber efendimize**, küçük yaşta ölen müşrik çocuklarının durumu sorulduğunda (Akıl baliğ olsalardı, ne amel işleyeceklerini Allah elbette bilir) buyurdu. (Buhari)

Bu kavli bildiren âlimler olduğu gibi, çocuklar günahsız doğduğu için kâfir çocuklarının da Cennete gideceğini söyleyen âlimler vardır. Fakat çocuklar mümin olarak doğar diyen âlim yoktur

(Can çıkmayınca huy çıkmaz) sözü yanlış deniyor. Bu söz, gazap, şehvet gibi insanın fitratında olan şeylerin tamamen yok edilemeyeceğini bildirmek için söylenmiştir. Şu **hadis-i şerif** de aynı mealdedir:

(Bir dağ yerinden ayrılmış denirse, tasdik edin. Fakat, bir kimsenin ahlaki değişmiş denirse inanmayın. Zira fitri yapı değişmez.) [İ.Ahmed]

Terbiye etmek başka, yok etmek başkadır. Bir erik çekirdeği, ne elmadır, ne de eriktir. Bu çekirdek, toprağa konur, sulanıp gübrelenirse, erik ağacı olabilir. Bu ağaçtan da erik alınabilir. Bu ağaca ne kadar bakılırsa bakılsın, erik çekirdeğinden elma olmaz. İşte can çıkar huy çıkmaz bu anlamdadır.

(Çocukları camiye sokmayanlar var. Her cami avlusu, çocuk bahçesi haline getirilmeli. Caminin mimarisinde, edebiyatında, musikisinde hep fayda vardır. Bu faydalardan çocuklarımızı uzak tutmayalım) deniyor. Halbuki, hiç zarar vermese de, camiye küçük çocuk getirmek mekruhtur. Zarar verir, kirletirse haram olur. **Hadis-i şerifte** (Camiye çocuk ve deli koymayın) buyuruluyor. (İbni Mace)

Musiki haramdır, harama helal diyen küfre girer.

(Ben cahilim demek, cahiliyet devrini kabul etmek olur) deniyor. Halbuki **Peygamber** efendimiz, (Âlimim diyen kimse cahildir) buyuruyor. (Taberani)

Hazret-i Şabi, (Bilmem demek, cahilliğini söylemek ilmin yarısıdır. Allah rızası için bilmediği bir konuda, susanın aldığı mükafat, bildiği konuda konuşanın aldığı mükafattan az değildir. Çünkü cehaleti kabul etmek nefse çok ağır gelir) buyuruyor. İmam-ı Gazali hazretleri, tevekkülün ikinci derecesini anlatırken buyuruyor ki: (Bu kelime-i tevhidin manasına, kalbin inanmasıdır. Bu inanış, ya başkalarından görerek, işiterek olur ki, bizim gibi cahillerin inanışı böyledir. **Yahut** delil ile, aklın ispat etmesi ile inanır. Din âlimlerinin, kelim ilmi üstadlarının inanması böyledir.)

Hikmet ehli bir zat, (Kötü sözlerimize dayanan, isteyene veren ve cahilliklerimize göz yuman bizim efendimiz) der. Ben cahilim demenin, ben cahiliyet devri itikadındayım demekle hiç bir ilgisi yoktur.

(Bekârlık sultanlıktır sözü yanlıştır) deniyor. İslam'ın ilk zamanları evlenmek tavsiye ediliyordu. **Peygamber** efendimiz, (Evlenmek benim sünnetimdir, sünnetime uymayan benden değil) buyuruyordu. Fakat ahir zamanda bu durum değişmektedir. Çünkü Ebu Ya'lanın rivayet ettiği **hadis-i şerifte**, **Peygamber** efendimiz, (İkiyüz yılından sonra, sizin en iyiniz, hafifülhâz olandır) buyurdu. Hafifülhâz nedir, dediklerinde, (Hanımı ve çocuğu olmayandır) buyurdu. Bişr-i Hafi, Bayezid-i Bistami, Ebül-Hüseyn Nuri [ve Rabia-i Adviyye] gibi büyük âlimler bekâr idi. Hicretin ikiyüz yılından sonra gelenler arasında, bunların ve bunlar gibi olanların şeref ve üstünlüklerini, bu **hadis-i şerif** bildirmektedir. (İhya)

Ebu Süleyman-ı Darani hazretleri, (Bekârlığa dayanmak, ailenin çilesine dayanmaktan, onların eziyetine katlanmak, Cehennem ateşine dayanmaktan daha kolaydır) buyurdu.

(**Zaman** çok kötüleşti demek, Allah'tan şikayettir; çünkü (Zamana söven beni cezalandırır. Ben zamanım) hadisi kudsi vardır) deniyor. **Zaman** kelimesinin sanki tek bu anlamı mı var da böyle söyleniyor?

Zaman kelimesinin anlamlarından birkaçı şöyledir:

1- Vakit demektir. Olayları sıralamaya yarayan başı ve sonu belli olmayan mücerret kavram. Zaman akıp gidiyor gibi.

2- Çağ demektir. Osmanlıların ilk zamanlarında Türklerin itibarı yüksekti gibi.

3- Gün demektir. Zaman olur beni de anlayan çıkar gibi.

4- An demektir. Bir zaman durakladı, konuşmadı gibi.

5- Mevsim demektir. Şimdi hasat zamanı gibi.

6- Elverişli vakit demektir. Tam hücum etme zamanı gibi.

7- Yaşanılan devir demektir. Zaman çok kötü oldu, bilir bilmez herkes din adına ahkam kesiyor gibi.

(**Zaman** sana uymazsa sen zamana uy sözü çok yanlış) diyor. Halbuki "Zaman sana uymazsa, sen zamana uy" sözü doğrudur. Zamana uymak, zamanın gerektirdiği hususlara uymak demektir. Zamanın değişmesiyle, örf ve âdete ait hükümler değişebilir. Nassa [Kur'an ve hadise] dayanan hükümler zamanla değişmez. Dine aykırı olmayan örf ve âdete ait hükümler değişirse, bunlara uymakta mahzur yoktur.

Mecellenin 39. maddesinde, zamanın değişmesiyle âdete ait hükümlerin değişeceği bildirilmektedir. Mubah olan âdetlerde ve fen bilgilerinde zamana uyulur. İbadetlerde zamana uyulmaz.

Herkes traktörle, kamyonla giderken, kağrı ile gitmek gerek diye ısrar edilmez. Fakat günah olan bir şey, herkes tarafından yapılırsa, buna uyulmaz. Zamana ait işlerin değişmesine, zamanın değişmesi denmiştir. Böyle misaller Kur'an-ı kerimde de vardır. **Mesela**, (köy halkına sor) yerine, (köye sor) denilmiştir. (Yusuf 82)

Türkçede de, (şu sınıf tembel) denir. Burada anlatılan, sınıfın kendisi değil, oradaki talebelerdir. Zamana uymak da, zamanın icabı olan faydalı işlere uymak demektir. Zararlı, günah olan şeylere uyulmaz. Zamanı kötülemek de, o zamanda yaşayan kötü insanları tenkit etmektir. Yoksa zamanı yaratan Allah'ı kötülemek anlamında değildir.

(Din siyasete alet edilmez diyenler, Müslümanları uşak olarak kullanmak isteyenlerdir) diyor. **Yani** apaçıkça din istismarı normal görülüyor. Dini kullanarak, gerek şahsi, gerek siyasi menfaat **veya** nüfuz sağlama işine din istismarı denir. Koltuk kapmak, alkış toplamak, bir grup insanı peşine takmak gibi herhangi bir menfaat, Allah rızasından başka niyetlerle yapılırsa riya olur. İmam-ı Gazali hazretleri buyuruyor ki: İyi bil ki, riya haramdır, riyakârı Allah sevmez. **Hadis-i şerifte:**

(Ahir zamanda dünya menfaati için dini alet eden, gösteriş yapanlar çıkar. Sözleri baldan tatlıdır. Bunlar kuzu postuna bürünmüş birer kurttur) buyuruldu. (Tirmizi)

Din alet edilerek elde edilen mal, mevki için şair der ki:

Şu mala, makama ola ki, lanet,

Ona din **veya** ırz edile alet.

Dini siyasete, politikaya alet etmek, **yahut** başka zararlı maksatlar ve menfaatler için kullanmak, bir takım cahilleri, din ismi altında, tahrik etmek çok

büyük bir günahdır. **Allahü teâlâ**, en çok bunu kötölemektedir. Din, tertemiz ahlak sahibi olmayı emreden, sırf merhamet, sevgi ve büyüklere itaat, küçüklere şefkat emreden, insanları doğru yola götüren **Allahü teâlânın** razı olduğu yoldur. Dini herhangi bir menfaate, **mesela** siyasete alet etmek, **yahut** başka zararlı maksatlar için kullanmak, bir takım cahilleri, din ismi altında, tahrik etmek çok büyük bir günahdır. **Hadis-i şerif**te buyuruldu ki:

(Yazıklar olsun ilmini ticaret vasıtası yapan kötü âlimlere ki, devlet adamlarına yaklaşıp ve kazanç temin ederler. Allah onların ticaretine kesatlık versin!) [Hakim]

Vaaz etmek, dini yazı yazmak, kitap çıkarmak, ancak Allah rızası için olunca, mevki, mal ve şöret kazanmak için olmayınca faydalı olur. Aksine olursa çok zararlı olur. **Hadis-i şerif**te buyuruldu ki:

(Hak teâlâ, Hazret-i Âdem'e bin çeşit sanat öğretip buyurdu ki: Çocukların ve neslin, bu sanatlardan biri ile rızkını talep etsin! Sakın ola ki, dini geçim vasıtası yapmasın! Dini kullanarak dünyayı talep edenlere yazıklar olsun!) [Hakim]

(Ne yapayım emir kuluyum demek yanlışdır. Allah'ın kulu olmalı, kulun kulu olmamalı) deniyor. Bir başka cahil de şöyle diyor: (Osmanlılarda, insan, Allah'ın değil, padişahın kuluydu. Onun için padişah, halka "Kullarım" derdi. Sultanlık sistemine karşı çıkmak, soylu mücadele vermektir) diyor.

Bazı kelimeler birkaç manaya gelir. Cümledeki yerlerine göre manaları değişir. **Mesela** Mevla kelimesi, yedi manaya gelir. Daha çok ilah, efendi, köle manasında kullanılır. (Mevla'nın rahmeti bol) cümlesindeki mevla, ilah manasındadır. (Mevlana Celaleddin)deki mevla da efendi demektir. Şimdi biri çıkıp da (Sen Celaleddine ilah dedin) diyemez. Bunun gibi kul kelimesi de mahlûk, insan, köle, bende, emir altında bulunan, tâbi, mensup gibi manalara gelir. Şimdi biri nezaket olsun diye (Bendeniz) dese, bende kul, köle demek olduğu için, (Sen karşındakine bendeniz demekle onu ilah yaptın) demek caiz olur mu? Padişahlar, sadık yardımcılarına "Kulum" derdi. Burada kul, "Sağ kolum" demektir. Sultana ait seçkin askerlere (Kapı kulu) denirdi.

(Allah'tan başkasına itaat etmek şirktir, kula kulluktur) deniyor. Bu söz de çok yanlışdır. Çünkü Kur'an-ı kerimde, Allah ve Resulüne ve ülüemre de itaat edilmesi emrediliyor. Âlimlere, ana babaya itaat da dinimizin emridir. Bunlara itaat da Allah'a itaat olur. (Hadika)

(Şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır sözüne hadis demek korkunçtur, Bayezid-i Bistamiye aittir) deniyor. O zaman adama şu soruyu sorarlar: Bu korkunç sözü ne diye Bayezid-i Bistami hazretleri söylemiştir? Bir âlimin söylemesi o sözün kötü olmasını mı gerektirir? Burada şeyh, mürşid, rehber, üstad, öğretmen anlamındadır.

Din ilimlerini hocasız öğrenmek kolay mıdır? Hele tasavvufu rehbersiz öğrenmek imkansızdır. Bayezid-i Bistami hazretlerinin bu sözü, korkunç olarak vasıflandırılıp niye beğenilmez ki? Burada tasavvuf düşmanlığı mı yapılıyor? Rehber, üstada kızılır mı? Bir talebenin, ilim öğrenebilmesi ve doğru yolu bulabilmesi için, bir öğreticiye ihtiyacı vardır. Çünkü **hadis-i şerifte**, (İlim üstaddan öğrenilir) buyuruldu. (Taberani)

Kur'an-ı kerimde ise mealen, (Eğer bilmezseniz, bilenlerden sorun!) buyuruldu. (Nahl 43)

(Eğer o iki sene olmasaydı Numan helak olurdu sözü **imam-ı a'zama** ait değildir, uydurma bir sözdür. Tasavvuf olmadan da insan evliya olur) deniyor. Maksat tasavvufu kötülemek. Tasavvuf düşmanlığı selefiler arasında çok yaygındır. Evliyaya, keramete düşmanlık yaparlar. Bilmeyenin bilmediği şeyleri düşmanlık yapması yadırganmaz. Atalarımız böyle kimseler için, (Kişi bilmediği şeylerin düşmanıdır) buyurmuşlardır.

Muhammed Masum hazretleri, Mektubat kitabında buyuruyor ki:

Allahü teâlâyı tanımak iki türlüdür:

- 1- **Ehl-i sünnet** âlimlerinin bildirdikleri gibi tanımak,
- 2-Tasavvuf büyüklerinin tanınmaları.

Birinci şekildeki imanda nefis azgınlığından vazgeçmemiştir, iman hakiki değil, mecazidir. Bu iman gidebilir.

İkincisinde nefis de imana geldiği için iman yok olmaktan korunmuştur. (Ya Rabbi, senden sonu küfür olmayan iman istiyorum) **hadis-i şerifi** ve Nisa suresinin (Ey iman sahipleri, iman edin) mealindeki 136. âyet-i kerimesi de hakiki imanı bildirmektedir. Bu âyet, (Hakiki imana kavuşun) manasındadır.

İmam-ı Ahmed hazretleri ilim ve ictihadda çok yüksek dereceye sahip olduğu halde, hakiki imana kavuşmak için Bişr-i Hafi [ve Zünnun-i Mısri] hazretleri gibi evliyanın sohbetinde bulundu. **İmam-ı a'zam** hazretleri de, ömrünün son yıllarında **Cafer-i Sadık** hazretlerinin sohbetinde bulunduktan sonra, (Bu iki sene olmasaydı, Numan helak olurdu), **yani** (Hakiki imana kavuşamazdım) buyurmuştur. Her iki imam da ilimde ve ibadette son derece ileri oldukları halde, tasavvuf büyüklerinin sohbetinde bulunarak marifeti ve bunun meyvesi olan hakiki imanı elde ettiler.) (2/106)

Senauallah-i Dehlevi hazretleri de buyuruyor ki:

Tasavvufta fena makamına kavuşan, muhakkak imanla ölür. Bekâra suresinin (Allahü teâlâ imanınızı zayi etmez) mealindeki 143. âyet-i kerimesi ve (Allahü teâlâ, kullarının imanlarını geri almaz. Fakat âlimleri yok ederek ilmi geri alır) **hadis-i şerifi**, hakiki imanın ve bâtin ilminin geri alınmayacağını göstermektedir. (İrşad-üt-talibin)

(Sizin düşmanınız şeytandır) âyet-i kerimesini delil getirerek, bize düşman olan birine (Sen benim düşmanımsın) demenin küfür olduğu söyleniyor. Cahilliğin bu kadarına da pes artık. Bir Müslüman da diğer Müslümana düşmanlık yaptı diye hemen ona kâfir denir mi? Hangi kitap böyle yazar? Tarihte iki Müslüman ordu çarpışmadı mı? Bunlara kâfir denir mi? Bu cahil adamlar, ellerine almışlar, bir kâfir karası, önüne gelenlere rastgele sürüyorlar.

Müziğin her çeşidinin haram olduğu muteber eserlerde bildirilirken, müziğin eğlendirici, düşündürücü, dinlendirici ve eğitici yönleri de bulunduğu anlatılarak sanki bazı müziklerin caiz olduğu söyleniyor. Mehter marşı, def, düğünde davul çalmak hariç elbette müziğin her çeşidi haramdır. Tasavvuf müziği diye de bir şey yoktur.

(Kâfirler Allah'tan ümit keser) âyetini delil getirerek, (Bu toplum düzelmez) diyenlerin küfre girdiği söyleniyor. Halbuki bu âyetin, bununla hiç ilgisi yoktur. Delinin biri çıksa, (Ben hiç hastalanmayacağım, göklerde uçacağım, dünyadaki herkesi Müslüman edeceğim) dese, bir başkası da bunları yapamazsın dese, hemen eldeki kara, bu adamın alnına yapıştırılır, (Sen Allah'tan ümit kestiğin için kâfirsın) denir. Ben inansam da, ibadet etsem de Allah beni affetmez) demek küfürdür. Allah'tan ümit kesmek, Allah'ın rahmetinden ümit kesmektir. Yoksa bu işi yapamazlar demenin küfürle ne ilgisi vardır?

Eli yağlı karalılar, (Gemisini kurtaran kaptan) sözüne de saldırıyorlar. Halbuki bu söz, **hadis-i şerif**lere ve âlimlerimizin bildirdiklerine aykırı değildir, çok güzel bir sözdür. Atalarımız aynı anlamda, (Önce can, sonra canan) demişlerdir. Can kurtarılmadan canan kurtarılmaz.

Kötü de olsa mevcudu kabullenme olacağı için, (Beterin de beteri vardır) sözü de tenkit ediliyor. Halbuki İmam-ı Rabbanî hazretleri, (Hiç bir zaman, hiç bir şekilde, halinizden şikayetçi olmayın. Her zaman şükredici olun. Beterin beteri vardır) buyuruyor. Topal olan kimse, (Beni niye topal yarattın **veya** niye kazada ayağımı koparttın) diye Allah'a isyan mı etmesi gerekir, yoksa (Ya rabbi gözümü kör etmediğine, kulağımı sağır etmediğine çok şükürler olsun) demesi gerekmez mi? Her zaman beterin beteri vardır diyerek hâlimize şükretmeliyiz.

(Kedinin bacağına gerdek gecesi ayırmak gerekir) sözüne de saldırıyorlar. Halbuki bu sözün anlamı, tedbirini zamanında almak gerekir demektir. Yoksa kedinin

bacağını tutup ayırmak demek değildir. Tedbir işin başında alınmazsa, zamanla olayları önlemenin güç olduğu bildirilmektedir. Gerdek gecesi hanımı dövmek gerekir diye bir şey yoktur. Çünkü çoluk çocuğu terbiye etmek için dövmek doğru değildir. Ancak yanlış bir iş yapınca, cezalanabileceği hissini vermek gerekir. **Peygamber** efendimiz, ev halkının dövülmemesini emrettiği halde, terbiye edilmeleri için cezalanacakları, dövülecekleri hissini taşımaları gerektiğini bildirmiştir. Bu hususta **Peygamber** efendimiz, (Ev halkınızı terbiye edebilmek için bastonunuzu onların göreceği yere asın!) buyurmaktadır. (Taberani)

Kur'an-ı kerimde de Cenab-ı Hak, (Azabım çok şiddetlidir) diyerek kullarını ikaz etmektedir. O halde son pişmanlık fayda vermez, kedinin bacağını ilk gece ayırmak gerekir.

(Babam öldü, hemen mezarını yaptırdım) diyene kızıyorlar, israftır, dine aykırıdır diyorlar. Mezar düşmanı olduğunu çekinmeden açıklıyorlar. Âlimlere evliyaya türbe yaptırmak bile caizdir. Bunun için atalarımıza dil uzatmak çok yanlıştır. Aynı zihniyet enbiya ve evliya kabirlerin yardım istemeye de, onlar için kurban kesmeye de şirk diyorlar. Allah rızası için kurban kesip sevabını yatırdaki evliyaya bağışlamanın dinen bir mahzuru yoktur. Hele şirk ile zerre kadar ilgisi yoktur. Evliya kabirlerine gidip evliyanın aracı olmasını istemenin şirkle bir ilgisi yoktur. Biz her şeyin yaratıcısının ve o evliyaya yardım etme gücünü verenin Allahü telâlâ olduğunu biliyoruz. En cahil bir kimse de, insanın yaratıcı olmadığını bilir. Onun için evliya kabirlerine dua etmeye giden kimselere müşrik demek çok çirkin bir harekettir.

Kötü bir iş yapılırken, (Elâlem ne der, dost düşman ne der) sözüne de saldırlıyorlar. Halbuki diğer sözler gibi, bu söz de dinimize aykırı değildir. Kuldan utanmayan Allah'tan da utanmaz. Bir kötülüğü işlerken Allah'tan utanmayan kimse, hiç değilse kuldan olsun utanmalıdır. Kötü örnek olacağı için kötülüğü açıktan işlemek daha fazla günahdır. Açıktan oruç yemek gizli yemeye göre daha büyük günahdır. Onun için dinimizde açıktan oruç yiyen dünyada da cezalandırılır. Çünkü kötülüğe örnek oluyor. **Hadis-i şerifte** buyruluyor ki:

(Bir günaha düşen, Allah'ın örtüsünü, onun üzerinde bulundurmalıdır!) [Müslim]

İnsanlardan utanarak günahı gizlemek de hayadandır. Haya da imandandır. Günah gizlenmezse, fâsıklar bundan cesaret alır. (Falanca günah işliyor. Ben de işlesem ne çıkar?) diyebilir. Riya olmaması için ibadeti gizlemek caizdir. Onun için (Kabahat da gizli, ibadet de gizlidir) denmiştir. Bunun gibi atasözlerinin çoğu bir **hadis-i şerife** dayanmaktadır. (Haya elbisesine bürünenin aybı görülmez. Duyulunca hoşlanılacak şeyleri yap! Kimsenin duymasını istemediğin ve duyulunca insanların

hoşlanmıyacağı şeylerden kaç!) buyurulmuştur. Yani dost düşmanın ayıplıyacağı kötülükleri yapmamalıdır.

Eli karalılar, saldıracak yer arıyorlar, (İyi atadan kötü evlat, kötü atadan iyi evlat olabilir, sözü bâtil bir sözdür, hiçbir dayanağı yoktur) diyorlar. Bu çok normal bir sözdür. Âdem aleyhisselam, Nuh aleyhisselam, büyük birer **peygamber** oldukları halde, çocuklarından kâfir olanlar da olmuştur. Aksine Ebu Cehilin oğlu, Eshab-ı kiramdan olmakla şereflenmiştir.

Her düşünüyünce oyun eğlence sandıkları için, (Sünnet düşününde Kur'an okumak küfürdür) diyorlar. Halbuki içkisiz yapılan ve başka haram bulunmayan sünnet düşünlerinde mevlit ve Kur'an-ı kerim okutmakta hiç mahzur yoktur. Müzik varsa, davul veya def çalınıyorsa, eğlence arasında elbette Kur'an-ı kerim okunmaz. Sünnet düşünüyünce sebebiyle Kur'an-ı kerim okumaya engel olmak çok çirkin bir harekettir.

(Allah cezanı versin demek bedduadır, böyle söylemek haramdır) deniyor. Ceza kelimesi, iyi veya kötü karşılık, mükafat demektir. Mesela ahirete, iyilik ve kötülüklerin karşılığının verildiği yer anlamında dâr-ül-ceza denir. **Hadis-i şerifte** buyuruldu ki:

(İyilik gördüğüne, cezakallahü hayran kesira [Allah, seni çok hayırla mükafatlandırısın] diyen, ona en büyük duayı etmiş olur.) [İ.Asakir]

Allah seni mükafatlandırısın anlamında Allah cezanı versin demek beddua olmaz. Atalarımız Arapça bildiği için böyle konuşurlardı. Yeni neslin bunları bilmediği için beddua sanması yadırganmaz.

(İyi işler, iyi günler, iyi yolculuklar) demeye saldırıyorlar. Hayırlı işler, hayırlı günler demek gerekiyormuş. Arapça olan hayrın, yaklaşık Türkçe karşılığı iyi kelimesi ile ifade edilir. Ha hayırlı dediniz, ha iyi dediniz fark eden bir şey olmaz. Bunun gibi ifadeleri bir problem haline getirmek yanlıştır.

Malum yağlı karalılar, (Bana göre şöyle, bence böyle) sözünü tenkit ederek birkaç güzel örnek vermişler, fakat yazdıkları üç ciltlik eserleri şahsi görüşle, bana göre ile doludur. Atalarımız, bunun gibiler için, (Bu ne perhiz...) demişlerdir.

KÜFÜR OLUR MU?

Soru: İnternette (Küfür listesi) olarak dağıtılan aşağıdaki ifadeler küfür müdür?

CEVAP

Akıl yürütmekle, kıyas yapmakla dinî hüküm verilmez. Böyle listeleri sağa sola göndermekle de, dine hizmet edilmiş olmaz. Haram gibi, küfür gibi çok önemli bir meselede muteber eserlerden almayıp (Şunlar küfür) demek çok veballi bir iştir.

Herhangi bir sözünden dolayı bir Müslümana kâfir demek tehlikelidir. Tevil edilme imkânı olan sözlere, küfür denmez.

İnternette yayılan aşağıdaki sözlerin hiç biri küfür değildir.

(Fala inanma, falsız da kalma) demek:

Fala inanmak gerekir denmiyor. Fala inanılmaz; ama sen yine fala bak diyerek günaha teşvik var. (İçki haram; ama sen yine içmeye devam et) demek gibi uygunsuz bir sözdür. Böyle söylemek caiz değilse de, **küfür de değildir.**

(Onda iman ne gezer) demek:

İmanı olmayan için, böyle söylemenin mahzuru olmaz.

(Kur'an çarpsın) demek:

Bu söz, küfür değildir. Böyle söylemek yemin olur; fakat böyle yemin etmek de uygun değildir.

(Hastalığıma dayanamıyorum, artık beni öldür Allah'ım) demek:

Ölümü istemek uygun değil; ama küfür de değildir.

(Haram ne tatlı şeymiş) demek:

Nefsin gıdası, küfür, haram ve mekruh olan, söz ve işlerdir. Haramların tatlı gelmesi, bu yüzdendir. Burada niyet geçerlidir. Haramı güzel ve tatlı görmek küfür olur. Haram; ama tatlı olduğu için seviyorum demek de haramı tasvib manası olduğu için haramdır; ama küfür olmaz. Bir hırsız, tereyağlı baklava çalsa, yerken, bu ne tatlıymış dese, küfür olmaz. Harama helal demiyor, tatlıya tatlı diyor. Haramı övücü söz olmadığı için, küfür olmaz. Açık gezen güzel bir kadına da güzel demek küfür olmaz. Eğer açıklığına güzel deniyorsa küfür olur. Bu inceliği iyi anlamalıdır.

Ramazan ayı gelince, **(Ağır bir ay geldi)** demek:

Bu söz küfür değildir. Bir ay oruç tutmak herkese kolay gelmez, bazısına ağır gelir.

Zâlime âdil, âdil olana zalim demek:

Burada zâlimin zulmüne iyi denmiyor. İyi dense, harama helal dendiği için küfür olur; fakat yalan söylüyor, zâlim birine âdil diyor. Âdil olana da zalim diye iftira ediyor. Böyle söylemek günahsa da, küfür olmaz.

Ölen biri için, **(Ah oraya gitmeseydi ölmeyecekti)** demek:

Bu söz de, küfür değildir. Bu söz, (Yüzme bilmediği halde kendini denizin ortasına atmasaydı, boğulmazdı) demek gibi bir şey. Burada kaderi inkâr yoktur.

(Allah zengine çok veriyor, bana neden vermiyor) demek:

Vermeyiş sebebini araştırıyorsa, küfür olmaz. Hâşâ, Allah haksızlık yapıyor, beni de zengin etmesi gerekirdi demek istiyorsa küfür olur; fakat dinini bilen hiçbir Müslüman da böyle söz söylemez. Onun için Müslümanın söylediği sözlere, hemen küfür dememelidir.

(Atın ölümü arpadan olsun) demek:

At arpayı sever, kimi de baklavayı sever. Şeker hastasına, (Baklava yeme ölürsün) dense, o da, (Ölümüm baklavadan olsun) derse küfür olmaz; çünkü günah işleniyorsa da, harama helal denmiş olmuyor.

(Kıyamet, hacılar, hocalar yüzünden kopacak) demek:

Bu söz de küfür değildir. **Peygamber** efendimiz, (Ahir zamanda din adamları, halkın istediği yönde fetva verip, helale haram, harama helal diyecekler, Kur'anı ticarete, menfaate alet edecekler) buyuruyor. Bu, kıyamet alametlerindedir. Hakiki hacı, hoca ve hiçbir Müslüman kalmayınca kıyamet kopacaktır.

(Güzele bakmak sevab) demek:

Bu, niyete göre değişir. Eğer, kâinatta **Allahü teâlâ**nın yarattığı güzellikler için, **mesela** ne güzel ağaç, ne güzel kuş, ne güzel meyve, ne güzel çocuk gibi şeyler söylemekte mahzur olmaz. Kumar oynamak, şarap içmek, yabancı kadına bakmak gibi, haram olan bir şey için söylemek, elbette caiz olmaz.

(Haydan gelen huya gider) demek:

Bu söz, kolayca kazanılan şeyler, kolayca elden çıkar demektir. Buradaki hay kelimesinin **Allahü teâlâ**nın ismiyle alakası yoktur. Bunun gibi, hayhay, baş üstüne demektir. Buradaki hay kelimesi de, Allah anlamında değildir.

(Allah'ın sopası yok) demek:

Niyete bağlıdır, tevil edilirse küfür olmaz. Günah işleyeni, hainlik edeni, caniyi anında cezalandırmaz anlamında söyleniyor ki, küfür olmaz. Sanki Allah'ın bir şeyi noksan gibi böyle ifadeler kullanmak uygun değildir.

(Şu işi yaparsam kâfir olayım, Allah'ımı inkâr edeyim) diye yemin etmek:

Bu husustaki, iki kavilden biri şöyledir: Küfre sebep olan şeyleri yemin niyetiyle söylemek küfür olmaz, yemin edilmiş olur; fakat böyle yemin, Müslüman yemini değildir.

Namaz kıl denince, **(Sonra kılarız)** demek:

Farz olduğunu inkâr etmedikçe, namazla alay etmedikçe, sonra kılarım demek, küfür olmaz.

Kadere küsmek

Soru: (Kaderime küstüm) demek küfür müdür?

CEVAP

Küfür değildir. İnsanın kaderi kötü olabilir. İnsan kötü kaderini beğenmeyebilir. (Kaderim kötüyümüş) diyebilir, ama suçu kadere yüklemek caiz olmaz. Bu bakımdan, (Kaderime küstüm) gibi mânâsız bir şey söylenmemelidir.

Müslümana kâfir demek

Soru: Bir müslümana kızıp, (Ne kâfir o!) diye hakaret etmek küfür olur mu?

CEVAP

Bir müslümanı kötülemek için, hakaret için kâfir demek küfür olmaz. Kâfir olmasını isteyerek söylemek küfürdür. **Yani** bir Müslümanın kâfir olmasını istemek küfürdür. Yoksa kötülemek kastıyla kâfir demek, küfür olmaz. (İslam Ahlakı)

Fatiha okurken düşünmek

Soru: Namazda **veya** başka zaman Fatiha'daki, (Yalnız sana ibadet ederiz) mealindeki (İyyake na'büdü) âyetini okurken, başka şey, **mesela** para, kadın gibi dünyevi şeyler düşünmek küfre sebep olur mu?

CEVAP

Küfür olmaz. Onlara tapılmıyor ki, küfür olsun! Namaz kılarırken de, başka zaman da, insanın hatırına yetmiş türlü kötü şey gelebilir. Bunlar küfür olmaz. Hatta hatıra küfür düşünce bile gelse yine küfür olmaz. Bir **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Kalbe gelen kötü düşünce, söylenmedikçe ve buna uygun hareket edilmedikçe affedilir.) [Buhari]

Allah'tan ümit kesmek

Soru: (Seda evlenmekten ümidini kesti. Suzan boyunun uzamasından ümidini kesti. Çamur spor, şampiyonluktan ümidini kesti) gibi sözler, Allah'tan ümit kesmek olup küfür değil midir?

CEVAP

Küfür olan, Allah'ın rahmetinden ümit kesmektir. (Ben Cehenneme gideceğim, Allah beni asla Cennetine koymaz) demek küfür oluyor. Bunun gibi, Allah'ın azabından emin olmak da küfürdür. **Yani** (Allah beni garanti Cennetine koyar) demek

de küfürdür, fakat diğer işlerden ümit kesmek küfür değildir. O işin şartları yerine gelmezse, o iş olmaz. Bir işten değil, Allah'tan ümit kesmek, (Allah bu işi yapamaz) gibi düşünceler küfürdür.

Eşek demek

Soru: (Birine, eşek, domuz veya eşek oğlu eşek veya domuz oğlu domuz demek küfürdür) diyenler oluyor. Bunlar küfür müdür?

CEVAP

Bunları söylemek kesinlikle küfür değildir. Bunlardan daha ağırı ise, bir kimseye hakaret için kâfir demektir. İslam Ahlakı kitabında, (Bir Müslümanı kötülemek için, hakaret için kâfir demek küfür olmaz. Kâfir olmasını isteyerek söylemek küfürdür. Yani bir Müslümanın kâfir olmasını istemek küfürdür. Yoksa kötülemek kastıyla kâfir demek, küfür olmaz) deniyor.

Bir insan şakadan ben kâfirim dese bile, küfre rıza gösterdiği için kâfir olur. Ancak, (Kâfir olayım ki, şu iş şöyledir) diye yemin etse kâfir olmaz, çünkü İlmihal'de, (Küfre sebep olan şeyleri, yemin niyetiyle söylerse kâfir olmaz, yemin etmiş olur) deniyor.

Demek ki, birine hakaret etmek, yani onu kötülemek için kâfir demek küfür olmadığı gibi, (domuzun teki), (cahilin biri) gibi sözler söylemek de küfür olmaz. Ama hakiki bir âlime cahil demek veya başka bir sözle hakaret etmek küfür olur. Bu, âlimin şahsına değil, ilmine hakarettir. Mesela İmam-ı a'zam hazretlerine hakaret eden kimse, alacak verecek davasından veya şahsi bir düşmanlıktan dolayı değil, ilminden dolayı hakaret ettiği için kâfir oluyor.

Hakiki bir âlime ahmak, cahil, domuz, eşek diyen tazir olunur. Hakaret ederek söylerse, kâfir olur, İmam-ı Muhammed buyuruyor ki, küfre sebep olan her sözü söylemek de, böyle küfür olur. İlme ve âlimlere hakaret eden kâfir olur. (İslam Ahlakı)

Demek ki, bir Müslümana eşek, domuz, köpek, maymun, öküz, ayı, yılan, akrep veya bunların oğlu demek mesela öküz oğlu öküz, ayı oğlu ayı gibi sözler söylemek küfür değildir. Âlimin ilmine hakaret için söylenirse küfür olur. Âlime başka sebeplerle hakaret etmek küfür olmaz. Fakat alacağını vermeyen veya kendine zarar veren, çocuğunu çocuğunu döven bir âlime, böyle dünyevî bir sebeple sövüp saymak küfür olmaz.

Allah'a siz demek

Soru: Allahü teâlâya saygı için siz demek küfür olur mu?

CEVAP

Saygı için siz demek küfür olmazsa da, sen diye dua etmek gerektiği din kitaplarında yazılıdır.

Vahyin geliş şekli

Soru: Mezhepsizliği sicilli bazı kimseler, (Falanca hoca, **Cebrail** aleyhisselamın vahyi **Muhammed** aleyhisselamdan aldığını söylüyor, dolayısıyla, **Muhammed** aleyhisselama Allah diyor) diyerek onu tekfir ettiler. (Mezhepsiz değilim) diyenler de, (Rivayeti zayıftır) diye tenkit ettiler. O hocayı böyle bir tenkit uygun mudur?

CEVAP

O hocanın bu rivayeti zayıf olsa bile, tekfir edilecek bir şey yoktur. Hâşâ **Peygamber efendimize** Allah denmiyor. **Resulullah**'ın, **Cebrail** aleyhisselamdan üstün olduğu anlatılıyor. Hiç öyle bir rivayet olmasa bile, küfürle ne ilgisi var ki? O hoca, (Kur'an Allah kelamı değil) mi diyor? Hâşâ perde arkasındaki Allah mıdır diyor? Demediği şeyleri ona yakıştırmak iftira olur. Vahyin önce **Peygamberimize**, sonra **Cebrail** aleyhisselama, sonra da tekrar **Resulullah**'a gelmesi, akla da, dine de aykırı değildir. Böyle bir şey gerçekten vardır veya yoktur. Bir rivayete dayanarak vardır denmesi küfür olmaz. **Allahü teâlâ**, vahyi dilediği gibi gönderir. Niye öyle vahiy gönderiyorsun denir mi hiç? Zayıf rivayet deniyor. Zayıf olması küfrü gerektirmez.

O hoca, mezhepsizliğe ve bâtil yollara karşı olduğu için, **Muhammed** aleyhisselamın övülmesine tahammül edemeyenler, bir bahaneyle ona saldırıyorlar.

Çocuk yaptık demek

Soru: (Çocuk yaptık) veya (Çocuk yapacağız) demek küfür olur mu?

CEVAP

Böyle söylemek **uygun değilse** de, maksat yaratmak olmayıp, sebep olmak anlamında söylendiği için küfür olmaz. (Çocuğun doğmasına biz sebep olduk) demektir. Öldüren, dirilten **Allahü teâlâ** olduğu hâlde, (Falancayı trafik kazasında öldürdüm) demek küfür olmaz. (Biz sebep olduk) demektir.

(Meyve ve sebze yetiştirdim) demek de böyledir. Meyveyi, sebzeyi de yaratan, büyüten ve içine vitamin vesaire koyan Allah'tır. Biz sadece sulayıp yetişmesine sebep oluyoruz.

Haramı istemek

Soru: Haram olan şeyi istemek küfür olur mu? **Mesela** (Şarap içmek istiyorum) dense küfür olur mu?

CEVAP

Küfür olmaz. Hattâ (Şarap içmek haram, ama şarap içmekten hoşlanıyorum) demek haramsa da, küfür olmaz.

Kaderin ağ örmesi

Soru: (Kader, ağlarını ördü) demek küfür müdür?

CEVAP

Küfür değildir. (Kader ağlarını ördü) demekle ne kast ediliyor? (Kaderin çok zararını gördüm) mü demek isteniyor? Bu maksatla da dense yine küfür olmaz. Çünkü kaderimiz kötü ise, (Kaderde yazılanı gördük) demektir. Burada kaderi yaratan kötülenmiyor. Kaderimizin kötü olduğu açıklanıyor. Kaderimizin de, kötü olması yine bizim işlediğimiz ameller sebebiyledir. Biz kötü işler işleyecektik ki, **Allahü teâlâ**, bunları bildiği için, (Şu kötü şeyleri işleyecektir) diye kaderimize yazdı.

Kimse kalmayacak demek

Soru: Bir reklamda, (Kur'an öğrenmeyen kimse kalmayacaktır) deniyor. Böyle söylemek, gaybdan haber vermek olup küfür değil midir?

CEVAP

Küfür dememelidir. Çünkü maksat gaybdan haber vermek değildir. (Kur'an öğrenmeyen kimse kalmasın) anlamında söylenmiştir. Elbette (Kimse kalmasın) denseydi daha uygun olurdu.

Küfre düşmek

Soru: Hatırıma gelen kötü düşüncelerden dolayı küfre düşmüş olur muyum?

CEVAP

Vesveseli kimseler, (Şuraya yan baktım küfür mü?), (Sustum, konuştum, küfür mü?), (Güldüm, küfür mü?) gibi çok sual soruyorlar. Her şeye küfür, imansızlık demek, vesvese alametidir. Hiçbir Müslüman, kasten küfre girici söz söylemez. Dili sürçmüşse, yanılarak söylemişse, küfür olduğunu bilmiyorsa, yaygın olarak bilinen küfür bir söz değilse, zaten küfür olmaz. İkinci bir husus, bir söz, Hanefî mezhebinde küfür olsa da, diğer hak mezheplerin birinde küfür değilse, hattâ bir âlim bir söze, (Bu söz küfür değildir) demişse, bütün âlimler küfür dese bile, **Allahü teâlâ** o bir âlimin ictihadına göre o sözü küfür saymaz. Onun için, her sözde küfür arayarak vesvese etmemelidir.

Lebbeyk demek

Soru: İnternette küfre sebep olan sözlerle ilgili çeşitli listeler yayılıyor. Ekte gönderdiklerimin neden küfür olduğu anlaşılıyor. Küfürse neden küfürdür?

CEVAP

Böyle önemli bir konuda yazı yazınca, bilenlere, güvendiği kimselere sormalı, onların onayını almalı. Hele böyle dinî konularda çok dikkatli olmalı. Yetkisiz kimselerin dinî konularda yazması zaten uygun olmaz. Haydi haddini bilmeyip hazırlamış olsa bile, bilenlere gösterip onların onayını almalıydı. Çünkü sıradan biri bile bu yazıdaki yanlışları rahatça görebilir.

Mesela, (**Çağırın kimseye lebbeyk demek küfürdür**) deniyor. İnsan bu kelimenin mânasını bilmiyorsa sözlüğe bakar **veya** bilen birine sorar, öyle yazar. Bu kadar sorumsuzca yazı yazmanın vebali büyüktür. Harama helâl, helâle haram **veya** normal bir söze küfür demek çok tehlikelidir.

Lebbeyk, (Efendim, buyurun, emret, emrine hazırım) demektir. Din kitaplarında **Peygamber efendimizin** "sallallahü aleyhi ve sellem", her çağırana (Lebbeyk) diyerek cevap verdiği bildiriliyor. (**Allahümme lebbeyk**) demek de, (Buyur ya Rabbî, emrine hazırım Allah'ım) demektir. Allah için söylenince, (Yalnız seni sever, yalnız sana kulluk ederim) anlamına da gelir. **Küfürle alakası yoktur.**

Bir başka maddede, (**Ben Cennet nimeti yiyorum demek küfürdür**) deniyor. Hiçbir kitapta böyle bir şey yok. Bir kimse, bir **nar** yese, (**Bu Cennet nimetidir**) dese, niye küfür olsun? Sadece (Yalan söylüyorsun) denebilir. Küfür demek veballi iştir.

(**Allah'ı rüyamda gördüm demek küfürdür**) deniyor. Bu da yanlıştır. Görmemişse yalan söylemiş olur. **Peygamber efendimizin** rüyada **Allahü teâlâyı** gördüğü Tirmizî'deki **hadis-i şerifte** bildirilmektedir. İslâm âlimlerinden de rüyada görenler olmuştur. **İmam-ı Ahmed bin Hanbel** hazretleri buyurdu ki:

Rüyamda **Allahü teâlâyı** gördüm. (Ya Rabbî, sana yakınlaşmak için en iyi yol nedir?) dedim. (Kur'an okumakla bana yaklaşılr) buyurdu. (Ya Rabbî, anlamadan okuyan da sana yaklaşır mı?) dedim. (Anlasa da, anlamasa da Kur'an-ı kerim okuyan, benim rızama kavuşur) buyurdu. (**İhya**)

(**Bu adam, bu hastalıktan ölür demek küfürdür**) deniyor. Böyle söylemek, gaybdan haber vermek değildir, bir tahmindir. Tahmin tutabilir de, tutmayabilir de. Bir şeyi tahmin etmek küfür olmaz.

Tembel bir öğrenci için, (**Bu çocuk, sınıfta kalır**) demek bir tahmindir, küfür değildir.

Sarhoş şoföre, (**Bu şoför bir yere çarpar**) demek de bir tahmindir, küfür değildir.

(**Bugün İstanbul'a kar yağacak**) demek de bir tahmindir. Tahminlere küfür denmez. O kişi, tahmininde isabet etse de, yanılrsa da küfür olmaz.

(**Kur'ana şiidir demek küfürdür**) deniyor. Ne maksatla deniyor? Hakaret için mi, övmek için mi? Din kitaplarında, (Kur'an-ı kerim, nazm-ı ilahidir. Nazım, sözlükte, incileri ipliğe dizmektir. Kelimeleri de, inci gibi, yan yana dizmeye nazım denilmiştir. Şiirler birer nazımdır) deniyor. Demek ki, Kur'an-ı kerim için (İlahî bir şiidir) demek küfür olmaz.

Gönderdiğiniz yazıda, bunun gibi çok şeye küfür denmiş. Din kitaplarına uymayan böyle şeyler yazarak, fıkıh ve akaid kitaplarına düşman olan zındıklara koz verilmemeli. Kitaplarda olmayan şeyleri küfür olarak bildirmemelidir.

Saldım çayıra, Mevla'm kayıra

Soru: (Saldım çayıra, Mevla'm kayıra) veya bunun gibi, tedbir almadan açığa bırakılan şeyler için (Allah'a emanet) deniyor. Bu sözlerden (Allah koruyamaz, Allah kayıramaz) gibi bir mânâ çıkacağı için küfür olur mu?

CEVAP

Hayır, küfür olmaz. Bu sözler, her işte tedbir almayı bildiriyor. Tedbir almazsan, (Allah kayıramaz) değil, (Kayırmaz) deniyor. (Allah onu koruyamaz) denmiyor, (Korumaz) deniyor.

Resulullah efendimiz, "sallallahü aleyhi ve sellem" bir köylüye, (Deveni ne yaptın?) diye sorunca, o da, (Allah'a tevekkül edip, kendi hâline bıraktım) dedi. Ona, (**Deveni sıkı bağla ve sonra tevekkül et!**) buyurmuştur. Deveyi bağlamadan, Allah'a emanet etmek yanlıştır.

Hayvanını başıboş bırakanlar için, (Saldım çayıra, Mevla'm kayıra) deniyor. Burada tedbirsiz iş yapan ayıplanıyor, hâşâ **Allahü teâlâ** için bir şey denmiyor.

Böyle gelmiş böyle gider

Soru: Necip Fazıl, meşhur Sakarya Türküsü'nde diyor ki:

Akrebın kiskacında yoğurmuş bizi kader;

Aldırma, böyle gelmiş, bu dünya böyle gider!

Bana kefendir yatak, sana tabuttur havuz;

Sen kıvrıl, ben gideyim, Son **Peygamber** kılavuz!

Din dersi öğretmenimiz, şiirdeki (Bu dünya böyle gider!) ifadesi, gaybdan, gelecekte haber verdiği için küfür olacağını, (Bu dünya böyle gitmez) şeklinde okunması gerektiğini söyledi. (Böyle gider) demek niçin küfürdür?

CEVAP

Öğretmenin mantığıyla, (Bu dünya böyle gitmez) demek de, gelecekte haber vermek olur. Böyle gideceği bilinmiyorsa, böyle gitmeyeceği nereden biliniyor?

Her iki şekilde de söylemek küfür olmaz. **Yani** (Bu dünya böyle gider) **veya** (Bu dünya böyle gitmez) demek küfür değildir. Bir şeyi tahmin etmek küfür olmaz.

(Amerika çok zulmediyor, bir gün yıkılacak) demek bir tahmindir. Gaybdan haber vermek değildir. Tahminde bulunmak caizdir.

(Böyle gelmiş, böyle gider) atasözüdür. Atasözleri genelde uygundur, küfür aramamak lazım. Bu söz, (Bazı şeyler vardır ki, âdeta kemikleşmiştir, bunları düzeltmek zordur) anlamında söylenmektedir.

Bir de felsefecilerin dediği gibi, (Varlıklar yoktan yaratılmamış, böyle gelmiş böyle gider) anlamında söylenmiyor. O mânâda söylenirse, yaratılış, Cennet, Cehennem inkâr edilmiş olur. Bunun için İlmihal'de, (Dünyanın yaratıldığına inanmamak, "Böyle gelmiş, böyle gider" demek, küfürdür) deniyor. Bir sözün ne maksatla söylendiğine bakılır.

Atasözünde olduğu gibi bu söz, (Bu işleri düzeltmek zor) anlamındadır. Bir de merhum Necip Fazıl, sıradan biri değildir. Sözlerinde küfür aramak yanlış olur.

Hoş bulduk demek

Soru: Bazıları, (Girdiğimiz mağazada kadın pantolonu gibi uygunsuz bir ürün **veya** resim varsa, açık bayan çalışıyorsa, müzik çalınıyorsa, orada (Hoş geldiniz) diyene (Hoş bulduk) demek, haramı hoş görmek olacağı için küfürdür) diye mesaj, mail ve tweet atıyor. (Hoş geldiniz) diyene (Hoş bulduk) demek, haramı neden hoş görmek oluyor ki?

CEVAP

Bu, çok yanlıştır. (Yağmur yağacak) diyene, (Sen bana ördek diyorsun) demeye benziyor. **Yani** (Yağmur yağacak, göl meydana gelecek, gölde ördek yüzer, o hâlde sen ördeksin) demek gibi bir şey bu.

İçkili bir lokantaya gitsek, garson bizi hoş karşılayıp, (Hoş geldiniz) dese, biz de ona (Hoş bulduk) desek, bu (İçki satmanız hoştur) anlamına gelmez, (Bizi iyi karşıladın) demektir. Bir iş için, meyhaneye bile gitsek, oradaki görevli bizi hoş karşılasa, hoş karşılamasına (Hoş bulduk) demek mahzur yoktur. Bunun gibi şarkı söyleyen bayanın sesine güzel demek bile küfür olmaz. Polisleri atlatıp kaçabilen hırsıza, (Helâl olsun hırsıza) demek de küfür değildir. Hırsızın hırsızlığına değil, polisi atlatan numaralarına (Helâl olsun) deniyor. Meyhanenin binasının yapısına güzel demek de küfür olmaz. Din adına konuşurken harama helâl, helâle haram demekten çok sakınmalıdır. (Ben iyi niyetle söylüyorum, milletin küfre girmemesi için çabalıyorum) demek kişiyi hatadan kurtarmış olmaz.

Çocuk yapmak

Soru: (Çocuk yaptım) demek şirk midir?

CEVAP

Hayır, şirk değildir. Fakat yakışsız bir sözdür. Burada niyet önemlidir. (Sebeplere yapışarak çocuk sahibi oldum) anlamında kullanmanın mahzuru olmaz. Zaten hiç kimse, yoktan yaratmak anlamında kullanmaz. Her şeyi yaratan, öldüren, diriltten, şifa veren **Allahü teâlâ** olduğu hâlde, (Falancayı öldürdüm. İlaç ağrımı kesti. Hastayı iyileştirdim) demenin mahzuru olmaz. Doğurmayan, kısır olan kadın için, (Çocuk yapmayan kadın) denebilir. Bunlar mecazdır, şirkle alakası yoktur.

Ramazan geldi demek

Soru: (Ramazan geldi) yerine, (Ramazan ayı geldi) demenin daha iyi olduğu söyleniyor. Böyle bir şey var mıdır?

CEVAP

Tabînin büyüklerinden **İmam-ı Mücahid** hazretleri, mübarek Ramazan ismine hürmetsizlik olmasın diye ("Ramazan geldi; ramazan gitti" demek mekruh olur) demişse de, İmam-ı **Muhammed** hazretleri, öyle demenin mekruh olmadığını bildirmiştir. Eshab-ı kiram da mekruh saymamıştır. (**Hindiyye**)

Yine de, (Ramazan geldi) demek yerine, (Ramazan ayı geldi) demek iyi olur. Hattâ Ramazan-ı şerif demek daha güzel olur.

Allah'ın izniyle demek

Soru: (**Bi-iznillah** ifadesine, Allah'ın izniyle demek şirkdir. Çünkü Allah'ın bir şeye izin vermesi, o şeyi kendine ortak etmesi demektir) diyenler var. (Allah'ın izniyle) demek şirk midir?

CEVAP

Şirk değildir. Selefi denilen mezhepsizlerin uydurmasıdır. **Bi-iznillah**, Allah'ın izniyle demektir. İzin kelimesinin, ruhsat, icazet, müsaade, yol verme, emretme, yetki verme, yaratma, kudret gibi mânâları vardır. Cümledeki mânâsına göre değişir. Bir mânâsını alıp ötekilere yanlış denmez. Birkaç âyet-i kerime meali:

(Ey Meryem oğlu İsa! Anadan doğma körü, alaca hastalığı olanı **iznimle** iyi etmiştin. Ölülerini **iznimle** dirilttin.) [Maide 110] ("Allah'ın kudretiyle ve izniyle bu işleri yaptın" demektir.) [Beydâvî]

(Allah, göğü yere düşmekten kendi **izni ile** korur.) [Hac 65] (Kendi izni, kudreti demektir. Kıyamette, gökleri yere düşürecektir.) [Beydâvî]

(Allah'ın izni olmadan hiçbir musibet başa gelmez.) [Tegâbün 11] ("Allah dilemedikçe, bir kaza, bir ölüm gelmez" demektir.) [Beydâvî, Medârik]

(Allah, şefaata edene ve şefaata edilene izin vermedikçe, hiç kimse şefaata edemez.) [Sebe 23] (Burada izin; **Allahü teâlâ**nın şefaata edene yetki vermesi, şefaata edilenden de razı olması demektir.)

(Sadece Allah'ın dilediği kimselere şefaata etmesi için izin verilen, göklerde nice melekler vardır.) [Necm 26] (Burada da yetki ve izin demektir.)

(Allah'ın izni olmadan kim şefaata edebilir?) [Bekara 255] (Burada da yetki ve izin demektir.)

İki **hadis-i şerif**:

(**Allahü teâlâ**nın izniyle, şefaata edeceğim.) [Buhârî] [Burada da; yetki ve izin anlamındadır.]

Verilen yetkilerin içinde izin de vardır. İzin verip yetkilendiriyor. İzin anlamına gelmez demek çok yanlıştır.

(Her derdin devası vardır. Hastalığın ilacını kullanan, Allah'ın izniyle iyileşir.) [Buhârî] (Burada izin, Allah'ın dilemesi, yaratması demektir.)

TEHLİKELİ VE CAİZ SÖZLER

Soru: (Bir şeyi çok görse, ma-halakallah dese, manasını bilmeseyse, kâfir olur) deniyor. Burada, (Bir şeyi çok görse), (Ma-halakallah) ve (manasını bilmeseyse kâfir olur) ifadelerinin anlamları nedir?

CEVAP

Bir şeyi çok görse demek, çok şey görse demektir. Denizde binlerce balık görse, havada binlerce kuş görse demektir. Ma-halakallah, **Allah ne kadar çok şey**

yaratmış anlamındadır. Denizdeki balıkları görüp "Allah ne kadar da çok şey yaratmış" anlamında, ma-halakallah demek böyledir.

Manasını bilmesee kâfir olur demek, ma-halakallah'ın ikinci manası, **Allah yaratmadı** demektir. Balıkları görüyor, kuşları görüyor, bunları "Allah yaratmadı" anlamında söylüyorsa küfür olur. Her şeyi Allah yaratmıştır. Bir şey söylerken ne söylediğini bilmeli, demek isteniyor.

Farzı ve vacibi inkâr

Soru: Farzı inkâr gibi, mütevatir hadisi de inkâr küfürdür; ama vacib sünnetten daha kuvvetli olduğu halde vacibin vacipliğini inkâr eden, kâfir olmuyor, sebebi nedir?

CEVAP

Mütevatir hadisi inkâr, **Peygamber efendimizi** inkârdır. Bu ise küfürdür; ama ictihadla bulunan farzı **veya** vacibi inkâr küfür olmaz. Örnek verelim:

Kurban kesmek **vacib**dir, ama diğer üç mezhepte **sünnettir**. Onlara siz sünnet demekle, vacibi inkâr ettiniz denebilir mi? Ama bir **Hanefi** vacibi inkâr ederse, mezhepsiz olur; çünkü kendi mezhebini beğenmemiş olur.

Gusülde ağzın içini yıkamak **Hanefi**'de **farz**, **Maliki** ve **Şafii**'de **sünnettir**. Onlar farzı inkâr etmiş olmuyor; ama bir **Hanefi** bunu inkâr ederse, kendi mezhebinin hükmünü inkâr etmiş olur. Kendi mezhebinin hükümlerini beğenmeyen de en azından mezhepsiz olur. Küfre kadar gidebilir.

Allah'ın mucizesi demek

Soru: Allah'ın mucizesi demek caiz midir?

CEVAP

Caizse de, her kelimeyi yerli yerinde kullanmalıdır. **Allah'ın kudreti, Allah'ın hikmeti** demelidir.

Sihir, istidrac, keramet, mucize gibi harikaların hepsini yaratan **Allahü teâlâ**dır. **Peygamber**, Allah'ın kudreti ile birçok harikaların meydana gelmesine sebep olur. **Peygamber**lerin elinde meydana gelen **mucizelerin** yaratıcısı da **Allahü teâlâ**dır. Nitekim **Allahü teâlâ**, **peygamber**lerine verdiği mucizeleri bildirdikten sonra (Bunları yapan biziz) buyuruyor. (Enbiya 79)

Allahü teâlâ, sevdiği insanlara, iyilik, ikram olmak için ve azılı düşmanlarını da aldatmak için, bunlara, âdetini bozarak, sebepsiz harika şeyler yaratıyor.

1- **Peygamber**lerden, meydana gelen harikalara (Mucize) denir.

2- Evliyadan meydana gelen harikalara (Keramet) denir.

3- Evliya olmayan müminlerden meydana gelen harikalara (Firaset) denir.

4- Fâsıklardan, günahı çok olanlardan, zuhur edenlere (İstidraç) denir. **Allahü teâlâ**nın aldatarak, nimet şeklinde gösterdiği musibettir. Bu, onun Cehenneme gitmesine sebep olur.

5- Kâfirlerden zuhur edenlere ise (Sihir), **yani** büyü denir.

Allah'ını seversen

Soru: Allah'ını seversen **veya** Allah aşkına şunu yap denince, o işi yapmak şart mıdır?

CEVAP

O işi yapmamak günah olmazsa da, mubah olan işleri yapmak iyi olur. Allah aşkına diyerek bir kimseden dünyalık bir şey istemek caiz değildir. Böyle kimseler **hadis-i şerif**le lanetlenmiştir. (Hadika)

Allah vergisi

Soru: Sesi güzel olan bir şarkıcı için (Allah vergisi) demek caiz mi?

CEVAP

Evet, caizdir. Bilal-i Habeşi hazretlerinin de, çok güzel sesi vardı, Allah vergisiydi. **Peygamber** efendimiz,(Yâ Bilal, güzel sesinle bizi ferahlandır!) buyurarak, ezan okumasını emrederdi. İnsan güzel sesiyle Kur'an-ı kerim, ezan, ilahi okuyabileceği gibi, o güzel sesini günah işlemekte de kullanabilir. Açık gezen bir kadının kendisine **veya** sesine, Allah vergisi **veya** güzel demek, işlediği günaha güzel demek anlamına gelmez. Fakat günah olan şarkısına güzel demek tehlikelidir. Bunun için böyle şeyler söylemekten uzak durmaya çalışmalıdır.

Ne var, ne yok?

Soru: Biri, (Ne var, ne yok?) deyince, (Sağlık, güzellik) gibi sözlerle cevap verilebilir mi? Bazı kimseler bu soruya "Allah var, şeriki yok" diye cevap veriyor ve böyle cevap vermenin gerektiğini iddia ediyorlar.

CEVAP

Birinci şekilde söylemenin mahzuru yok. İkinci şekildeki cevap ise, sorulan soruya cevap değildir. Sen evde bir kişi misin diye sorulsa, öteki de bir olan Allah'tır dese, sorulan sorunun cevabı olur mu? Bunlar, dini bilmeyen kimselerin uydurdukları sözlerdir.

Harbi ne demek?

Soru: "Hakikaten" manasında "harbiden" demenin bir mahzuru var mıdır?

CEVAP

Hayır, mahzuru yoktur. **Harbi** kelimesi şu anlamlara gelir:

- 1- Ateşli silahların içini temizlemekte kullanılan çubuk.
- 2- Doğru, hilesiz, mert. **Harbi bas** demek de, doğru yürü, hızlı yürü demektir.
- 3- Arapça **savaşla ilgili** demektir.

4- İslam ülkesindeki gayrimüslimlere **zimmi**, kâfir ülkesinde olan gayrimüslimlere **harbi** denirdi. Şimdi zimmi de yok, harbi de yoktur.

Siz ikinci anlamda konuşuyorsunuz, mahzuru olmaz. **Mesela harbi ol kardeşim** demek, doğru dürüst ol demektir. **Harbi konuşalım** demek, doğru konuşalım demektir.

Allah'ın sopası yok

Soru: Allah'ın sopası yok ki, demek küfür olur mu?

CEVAP

Niyete bağlıdır, tevil edilirse küfür olmaz. Günah işleyeni, hainlik edeni, caniyi anında cezalandırmaz anlamında söyleniyor ki, küfür olmaz. Sanki Allah'ın bir şeyi noksan gibi böyle ifadeler kullanmak uygun değildir.

İyi insan demek

Soru: İyi huylu **veya** işinde başarılı olan kâfir ve fâsık bir kimse için, iyi insan demek caiz midir?

CEVAP

İyi insan, sâlih insan demektir. Müslüman olmayan, itikadı bozuk olan **veya** çekinmeden, açıkça günah işleyen fâsık, sâlih olamaz. Kâfir **veya** fâsık, iyi huylu ise **veya** işini iyi yapıyorsa, o huyu söylenebilir **veya** işi için iyi denebilir. **Mesela**, (Çok cömerttir, yardımseverdir, işinin ehlidir. İyi bir avukattır, iyi bir doktordur) denebilir. Bu, işini iyi yapıyor demektir. Kötü kimseye iyi insan denmez.

Şeytan doldurur

Soru: Boş silahı temizlerken şeytan doldurur deniyor. Şeytan boş silahı doldurur mu?

CEVAP

Hayır. Bu söz, (Silahı boş zannettiğimiz halde, boş olmayabilir, şeytan unutturabilir veya başkası doldurmuş olabilir. Dikkatli olmalı) anlamında söyleniyor.

Alay edilince gülmek

Soru: Hristiyanlıkla veya Yahudilikle alay edilen filmlere gülmenin, mahzuru olur mu?

CEVAP

Allahü teâlâ ile, **Peygamber**lerle, meleklerle alay edilirse, buna gülmek caiz olmaz, kasten gülmek küfre sebep olur. Gayr-i ihtiyari yani istemeden, elinde olmadan gülmek küfür olmaz. Gayrimüslimlerin uydurduğu bir hurafe veya batıl bir inançla alay edilirse, ona gülmek küfür olmaz. Kendileri de, Müslüman olunca, bu hurafelere nasıl inandık diye hayret edip gülüyorlar.

Ezeli düşmanımız

Soru: Şeytan ezeli düşmanımız, Yunan ezeli rakibimiz demek caiz midir?

CEVAP

Ezelî kelimesi, manası bakımından yalnız Allahü teâlâ için kullanılır, (Uzun zaman) ve (Eski) manasında mahlûklar için de kullanılır.

Cennet gibi demek

Soru: Beğendiğimiz bir yer için, (Dünya Cenneti) veya (Cennet gibi yer) demek caiz midir?

CEVAP

Caizdir, ancak Cennette, hatıra hayale gelmedik çok büyük nimetler olacağı için, dünyadaki, en kıymetli, en büyük nimet bile Cennete benzetilemez. Cenneti basite indirmek gibi olur.

Allah kerimdir demek

Soru: Bir Müslüman, (On günlük kömürüm kaldı. Ondan sonra Allah kerimdir) dedi. Ben de, (Tevbe de kâfir oldun. Daha önce Allah kerim değil miydi?) dedim. Arkadaşım kâfir olmadı mı?

CEVAP

Müslümanların böyle sözlerini tevil etmek, hemen kâfir dememek gerekir. O Müslüman, (On günlük kömürüm kaldı. Ondan sonra Allah bir çıkış yolu ihsan eder. Nasıl olsa O kerimdir) demek istemiştir.

Allah yardımcın olsun demek

Soru: Bir arkadaşına, Allah yardımcın olsun, dediğimde dedi ki, (Yardımcı bir işi yapan asıl kişiye yardım eden, fakat o işi tam olarak bilmeyen kişiye denir. **Mesela**, müdür yardımcısı, müdürden daha az bilgiye sahiptir. Allah yardımcın olsun, demek caiz olmayabilir.) **Allahü teâlâ** yardımcın olsun, demek caiz midir?

CEVAP

Akil yürütmekle din olmaz. Sonra bir kelimenin tek anlamı esas alınmaz. Burada Allah yardımcın olsun demek, Allah sana yardım etsin, kolaylık ihsan etsin demektir. Bunun da hiç mahzuru yoktur. Bütün âlimler böyle söylemiştir.

İnsana sadakat yaraşır, görse de ikrah,
Yardımcısıdır doğruların, hazret-i Allah.

Şaka yapmak

Soru: Arkadaşımız iştahlı olduğu için kalan yemekleri sünnetle diye hep ona teklif ederiz. Geçtiğimiz yine bir yemekte şaka maksadıyla **sünnetçi** geldi filan dedik ve gülüştük. Niyetimiz sünneti tahkir değildi ama sonradan tehlikeli bir şaka mı yaptık dedik ve çok rahatsız olduk. Bu tür şakalar imanı giderir mi?

CEVAP

İmanı gidermez; çünkü sünnetle alay kastınız yokmuş; ama dini hususlarda kesinlikle fıkra anlatmamalı, böyle lüzumsuz şakalar yapmamalıdır.

Putperest ve hayalperest

Soru: Putperest, puta tapan, ateşperest ateşe tapan demek olduğuna göre, tapmak anlamına gelen perest kelimesini kullanarak hayalperest, menfaatperest demek caiz olur mu?

CEVAP

Perest, sadece tapmak anlamında değildir. Seven, çok seven anlamında da kullanılır.

Hayalperest, hayal kurmayı seven, hayal peşinde koşan; **menfaatperest**, çıkarını seven, hep kendi menfaatini düşünen kimse demektir. Bunlar gibi, **Hakperest**, hakkı seven, hak taraftarı demektir. **Şehvetperest**, şehvetine düşkün demektir. Bu kelimeleri kullanmanın mahzuru olmaz.

“Allah gönderdi” demek

Soru: Bir kimse, önemli bir iş için birinin yanına gelince, öteki memnuniyetinden, (Seni Allah gönderdi) diyor. Önemli bir söz söyleyince de, (Sana bunu Allah söyledi) diyor. Böyle söylemek küfür müdür?

CEVAP

Hayır. Bizi yürüten, gönderen, konuşturan, yaşatan, öldüren, her şeyimizi yapan **Allahü teâlâ**dır. Asıl bunu inkâr etmek küfür olur. Bir âyet-i kerime meali:

(Sizi de, yaptığınız işleri de yaratan Allah'tır.) [Saffat 96]

Dönme ne demektir?

Soru: Tarihte dönmeleri okuyoruz. Çokları Müslümanlığa karşıdır. (Sonradan görme, gâvurdan dönme) sözü doğru değil mi?

CEVAP

Dönmelerden genelde samimi olmayanlar için öyle söz ediliyor. Yoksa samimi olarak dönen, tertemiz Müslüman olur. Sonradan görmeler, genelde yeni duruma ayak uyduramayıp gülünç duruma düşerler. Hatta kimseye bir şey vermeyenleri, verse bile rahatsız edip burnundan getirenleri çok olur. Davud aleyhisselam buyuruyor ki:

(Sonradan görmüş birinden bir şey istemek, elini ejderhanın ağzına sokmaktan kötüdür.) [İ. Asakir]

Hasbel-kader

Soru: “Hasbelkader bu işin başına geldim” dedim, böyle söylemek küfür olur mu?

CEVAP

Böyle söylemekte mahzur yoktur. Kelime olarak hasbelkader, **kader icabı** demektir. Yani Allah böyle takdir etmiş, biz de buraya geldik demektir. Türkçe’de bir başka anlamı da, (Biz bu işe layık falan değiliz; ama **Allahü teâlâ** böyle takdir buyurduğu [ihsan ettiği] için geldik) demektir.

“Bir tanem” demek

Soru: Telefonda hanımına bir tanem dedim. Arkadaş, (Öyle deme, bir tane olan Allah'tır. Böyle söylemekle küfre girdin, dinin gitti, nikâhın da bozuldu) dedi. Böyle söylemekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Böyle söylemenin hiç mahzuru yoktur.

Çok şey borçluyum

Soru: Ona çok şey borçluyum demek uygun mudur?

CEVAP

Maddi-manevi iyilik edene teşekkür edilir. (İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a şükretmemiş olur) buyuruldu. (Ona çok şey borçluyum) demekte de mahzur yoktur.

Min Mâlellah ya Muhsinin

Soru: (Min Mâlellah ya Muhsinin) ne demektir?

CEVAP

(Ey ihsan sahipleri, hayır sahipleri, iyilikseverler, Allah'ın size verdiklerinden siz de ihtiyaç sahiplerine verin) demektir.

"Peder" ne demektir

Soru: Peder ne demektir? Baba yerine kullanmak caiz midir?

CEVAP

Peder, Farsça baba demektir. Kullanmakta mahzur yoktur. Babaya peder, kayınbabaya kayınpeder denir.

"Şimdi geldim bismillah" demek

Soru: Bir kitapta (şimdi geldim bismillah dese, afettir) deniyor. Burada afetten murat nedir?

CEVAP

Tehlikeli iş, felaket demektir. Kibirlenerek, kendini büyük göstererek, sanki padişah gelmiş gibi, yanıma besmele ile girilir gibi şeyler söylemek uygun değildir anlamındadır.

Fatıma Ana

Soru: Hazret-i Fatıma'ya, Fatıma Ana demek caiz mi?

CEVAP

Evet. Hazret-i Fatıma'ya ve Eshab-ı kiramın hanımlarının hepsine hürmet için anne, valide demek caizdir. Yaşlı kadınlara da hürmet için ana denir.

(Bir kadına ana denilirse, kocasına **peygamber** denilmiş olur. Bunun için Hazret-i Fatıma'ya ana denince Hazret-i Ali'ye **peygamber** denmiş olur) sözü yanlıştır, uydurma bir sözdür.

Kraldan çok kralcı

Soru: Kâfir hükümdarlara kral dendiği için, Müslüman bir kimseye, (Kraldan çok kralcı geçiniyor) demek küfür olur mu?

CEVAP

Küfür olmaz, öyle söylemek caizdir. Bu bir deyimdir. (Sahibi **veya** yetkilisi razı oluyor, sana ne oluyor da razı olmuyorsun?) demektir.

“İllallah” demek

Soru: Çocuk yaramazlık edince, (İllallah dedirtiyor) diyorlar. Böyle söylemek caiz midir?

CEVAP

Evet, caizdir. İllallah demek, (Ancak Allah...) demektir. **Yani**, ancak Allah bu işi halleder demektir.

Banka iyi kazanıyor

Soru: Banka iyi para kazanıyor demek küfür olur mu?

CEVAP

Hayır. Bu işte iyi para var, demek çok para demektir. İyi, çok anlamında kullanılıyor.

Öbür dünya

Soru: Ahirete, öbür dünya demek caiz mi?

CEVAP

Evet. Fakat uygun olanı, **öbür alem**dir. Çünkü ahiret, dünyanın zıddıdır.

Enel hak

Soru: Hallacı Mansur, Enel hak demekle **ben batıl değilim, hakkım** diyor diye tevil etmek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Sırat köprüsü

Soru: İnce köprü için (Sırat köprüsü gibi) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Trafik kurbanı

Soru: Mecazi olarak trafik kurbanı, şöhret kurbanı demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Kötü hava

Soru: Kötü hava şartları veya hava muhalefeti demek caiz midir?

CEVAP

Evet. Zira hayır şer de Allah'tandır. Amentü'de bunu her zaman söyleriz. İyi havayı Allah yaratıyor da, kötü havayı başkaları mı yaratıyor? Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Her şeyi yaratan Allah'tır.) [Zümer 62]

Sabahın körü

Soru: (Sabahın körü denmez, sabahın nuru demelidir) deniyor, doğru mu?

CEVAP

Hayır, doğru değildir. Sabahın körü ifadesi, sabahın en erken saatinde, ortalığın iyice aydınlanmadığını anlatıyor. Göz iyice görmediği zaman demektir. Ayrıca nur, aydınlık demektir ki, o saatte aydınlık olmuyor. Sabahın nuru demek yanlış olur.

Tahmin

Soru: Tahmin yürütüp (Amerika yenilir) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

İbiş demek

Soru: Kötü kimseye (İbiş) diye hakaret etmek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Allah'ın da hesabı var

Soru: Herkesin bir hesabı var, Allah'ın da bir hesabı var demek uygun mu?

CEVAP

Caizdir.

Düşmez kalkmaz

Soru: (Düşmez kalkmaz bir Allah) demek uygun mudur?

CEVAP

Evet, uygundur.

Delikanlı

Soru: Delikanlı demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Canına değsin

Soru: Su ikram edene (Geçmişlerinin canına değsin) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

İyi şanslar

Soru: (İyi şanslar, şansın bol olsun) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Adam eksen biter

Soru: (Bu toprağa adam eksen biter) demek caiz mi?

CEVAP

Evet. Verimli toprak demek isteniyor.

Hilkat garibesi

Soru: İki başlı bir çocuk olunca, "hilkat garibesi" demek caiz midir?

CEVAP

Caizdir. Allah böyle yaratmış demektir. Cenab-ı Hak, her şeye kadirdir.

Helal olsun demek

Soru: Hileli iş yapana, (Helal olsun adama) demek küfür olur mu?

CEVAP

Hayır; çünkü hile değil, gizleme işi için söyleniyor.

Yediğiniz haram

Soru: Çoluk çocuğa, (Yediğiniz haram) demek, yani helal şeylere haram dendiği için küfür müdür?

CEVAP

Hayır.

Her şey haram demek

Soru: Kızarak, (Bize her şey, haramdır) demek küfür olur mu?

CEVAP

Olmaz.

Görüşmem demek

Soru: Bir Müslümana (Ahirette seninle görüşmem) demek küfür mü?

CEVAP

Hayır.

Kâfir ölünce

Soru: Kâfir ölünce inna lillah... âyetini okumak caiz mi?

CEVAP

Evet.

İngilizce kursunda

Soru: İngilizce kursunda kimi John, kimi Gabriel oluyor, küfür olur mu?

CEVAP

Hayır.

Yerden göğe kadar

Soru: (Yerden göğe kadar haklısın) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

“Hâfız” ismiyle koruyor

Soru: (Allah canlıları “hâfız” ismiyle koruyor) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

İlahi kasd

Soru: İlahi kasd demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Çince mi?

Soru: İslam yazısını eğri yazana (Bu, Çince mi?) demek küfür mü?

CEVAP

Hayır.

“Yapma günahdır” demek

Soru: Mubah bir şeyin yapılmasına mani olmak için, (Yapma onu, günah) demekle mubaha haram demiş olur muyuz?

CEVAP

Hayır.

“İlahi” demek

Soru: Şaşkınlığını belirtmek için “ilahi Ali Bey” demek caiz mi?

CEVAP

İlahi, ilaha **yani** Allah’a ait demektir. **Yani**, Ey Allah’ın kulu Ali Bey demektir. Caizdir.

Saygı için

Soru: Saygı için, (Allahü teala buyuruyorlar ki,) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Affediniz

Soru: Allah’a, (Günahımı affediniz) demek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Müftü olsam

Soru: Müftü olsam, gıybet edenlerin dillerinin kesilmesine fetva verirdim demek küfür mü?

CEVAP

Hayır.

Zembille mi indi?

Soru: (Gökten zembille mi indi?) demek küfür olur mu?

CEVAP

Küfür olmaz.

Allah'ın ismine hürmet

Soru: Konuşurken, (Koş Allahım koş), (Ye Allahım ye) gibi şeyler söylemek veya (Allah yarattı demem, döverim) demek caiz midir?

CEVAP

Allahü teâlânın ismini lüzumsuz yere kullanmak, hürmetsizlik olur, günah olur. Lüzumsuz yere yemin etmeye benzer.

"Yahya kitabı tut"

Soru: Mızraklı İlmihal'de, (Yahya adlı kimseye, "Ya Yahya! Huz-il-kitabe=Yahya, kitabı tut!" demek küfür olur) deniyor. Kitabı tutmak niye küfür oluyor?

CEVAP

Bu ifade, Meryem sûresinin 12. âyetinin başıdır. Böyle Kur'an lafzıyla söylemekle, Kur'an-ı kerim hafife alınacağı ve oyuncak hâline getirileceği için küfür oluyor.

"İşimiz Allah'a kaldı"

Soru: (Artık, işimiz Allah'a kaldı) demek, küfür müdür?

CEVAP

Çok tehlikelidir. Bütün işler, hayır ve şer, Allah tarafındandır. (Önce işleri biz yapıyorduk, şimdi yapamadıklarımız ona kaldı) anlamında söylenirse, küfür olur. Hakikatte, her işi yapan Odur. İnsanlar ve diğer sebepler, sadece vesiledir.

Hayhuy ve hayhay

Soru: Bazı kitaplarda, (Çalgı aletleriyle hayhuy etmek zikir değildir) deniyor. Birine şunu yapar mısın denince, isteyerek, seve seve anlamında (hayhay) deniyor. (Haydan geldi, huya gitti) de deniyor. Böyle söylemekle, Allah'ın hay ismiyle alay edilmiş olmuyor mu?

CEVAP

Hayhuy, Farsça bir kelimedir, gürültü, karışıklık, kargaşa demektir. Hay ismi kalın Ha harfiyle, Farsçadaki hayhuy kelimesi ise ince He harfiyle yazılır. **Yani hayhuy** kelimesinin **Hay** ismiyle hiçbir ilgisi yoktur. Kelimenin yarısını alıp, (**Hay**, Allah'ın ismidir) demek yanlıştır. Haydutluk kötü dense, içinde hay kelimesi olduğu için, Hay ismine hakaret sayılır mı?

Çalgıyla zikretmek, **la ilahe illallah** demek de haramdır, küfürdür. Çalgıyla zikredenler, hayhuy ediyorlar, **yani** gürültü çıkarıyorlar. **Çalgılı zikir**, ibadet olmaz, hayhuy olur. Bu da, haramdır, hatta küfür olur.

Haydan gelen huya gider deyimini de, kolayca kazanılan şeyler, kolayca elden çıkar demektir. Buradaki **hay** ve **huy** da, Farsçadaki, ince He harfiyle yazılan ve bir anlamı da boş yere uğraşmak olan **hay-u huy**'dan geliyor. Deyimde geçen hay ve huy kelimelerin, **Allahü teâlânın Hay** ismiyle alakası olmadığı gibi, birine şunu yapar mısın denince, isteyerek, seve seve anlamında (Hayhay yaparım) demenin de, **Hay** ism-i şerifiyle ilgisi yoktur. Böyle indî benzetmeler, cahillerin işidir.

Kaçın kur'ası

Soru: Bir kimse için, (Kaçın kur'ası) demek caiz midir?

CEVAP

Kur'a, çekiliş demektir. Eskiden askerde, devreler kur'ayla belirlenirdi. Eskiler, daha tecrübeli olduğu için, onu kandırmak zor anlamında, kaçın kur'ası denirdi. **Yani** böyle söylemekte mahzur yoktur.

Mübarek isimlere hürmet

Soru: (Koyun olmayan yerde, keçiye Abdurrahman Çelebi derler) demek caiz midir?

CEVAP

Hayır, caiz değildir.

“Tanrı'nın hakkı üçtür” demek

Soru: (Tanrı'nın hakkı üçtür) deniyor. Bunun Hristiyanlardan geldiği doğru mudur?

CEVAP

Hristiyanlıkta, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh diye üç ilaha inanılır. Her ilahın bir hakkı olduğu düşünülerek söylenmiş olabilir. Müslümanlıkta böyle bir şey yoktur.

“Hayırlı işler” demek

Soru: İçki satan veya kumar oynatan yere gidince, (Hayırlı işler) demek caiz midir?

CEVAP

Hayır.

41 kere maşallah

Soru: Kırk bir kere maşallah demek caiz midir?

CEVAP

Evet, caizdir.

Zâlim krallar vardı

Soru: Masal ve hikâyelerde bazı padişahların, sultanların çok zalim olduğu bildiriliyor. Padişahların, astığı astık, kestiği kestik mi idi?

CEVAP

Kâfirlerin devlet başkanlarına **kral** denir. Vaktiyle Fransa, İngiliz ve Bulgar kralları böyle idi. Bir İslam padişahına, Müslümanların halife diyerek, saydıkları ve sevdikleri mübarek bir zata kral demek, onun kâfir olduğunu söylemek anlamına gelir. Bir de **kral**, gayrimüslim milletin kralı olduğu için, onun milletine de gayrimüslim denmiş olur. Genelde **zâlim olan**, krallardır. Kral masalları tercüme edilirken, padişah veya sultan diye tercüme edildiklerinden, böyle hatalar oluyor. Bazıları da, şahla padişahı karıştırıyorlar. Mesela Şah İsmail ve Ekber Şah, Osmanlı padişahı değildi. Kralların ve şahların zulümlerini padişahlara yüklemek doğru olmaz.

Kokona demek

Soru: Boyanmış yaşlı bir kadın için, (Şu kokona teyze, ne kadar boyanmış, maskara olmuş) dedim. Arkadaşım, (Kokona Hristiyan kadına denir. Müslüman kadına kokona denirse küfür olur) dedi. Böyle demek küfür olur mu?

CEVAP

Kokona, Hristiyan kadınına dendiği gibi, süsüne düşkün yaşlı kadına da denir. Maskaraya dönmüşse, maskara demek küfür olmaz.

Şarkılardaki ifadeler

Soru: Bazı şarkılarda, Allah, maşallah, inşallah veya vallahi billahi gibi ifadeler geçiyor. Bunları söylemek uygun mudur?

CEVAP

Allahü teâlânın ismini böyle yerlerde kullanmak, hürmetsizlik olur, günah olur. Lüzumsuz yere yemin etmeye benzer. Doğru olarak çok yemin etmek, Allahü teâlânın ismine ve yemine kıymet vermemek olur. Bunlara kıymet vermeyerek yemin etmek, çok çirkindir. Şarkılarda, temsillerde, eğlencelerde yemin etmek de böyledir.

Bir iş için yaratılmak

Soru: İyi bir terzi için, (Allahü teâlâ bu kimseyi sanki terzilik yapması için yaratmış) demek caiz olur mu?

CEVAP

Evet, caiz olur. Terzilik kabiliyeti vermiş demektir.

Yürü ya kulum!

Soru: Bazı zengin kimselerden bahsederken, (Allah buna yürü ya kulum demiş) deniyor. Böyle demek caiz mi?

CEVAP

Caizdir, mahzuru olmaz.

"Hava çok sıcak" demek

Soru: Bir arkadaş, (Uf be, hava çok sıcak) dediği zaman, başka biri (Havayı sıcak yapan Allah'tır, böyle demek Allah'a isyan olur) dedi. (Hava çok sıcak) ya da (Hava çok soğuk, kötü hava şartlarına dayanamıyorum) demekle Allah'a isyan mı olur? Biri de, çok yağıyor anlamında, (Çok kötü yağıyor) deyince, başkası (Yağmur rahmettir, kötü denmez) dedi. Böyle denmez mi?

CEVAP

Hiçbiri Allahü teâlâya isyan olmaz. (Kötü yağıyor) demek mecazdır, (Çevreye zarar verecek kadar, çok yoğun yağıyor) demektir.

(Kötü hava şartları) demekte de mahzur yoktur. Bunların hiçbiriyle Allahü teâlâ suçlanmıyor.

(Cehennem çok sıcak) desek, **Allahü teâlâ** mı suçlanmış olur?

(Bu sıcaklarda oruç tutmak zordur) dense, **Allahü teâlâ** suçlanmış olmaz.

(Sabah namazına kalkmak zor oluyor) demekte de mahzur yoktur.

Hastalığı veren **Allahü teâlâ** olduğu hâlde, (Başım çok ağrıyor, dayanamıyorum) demekle **Allahü teâlâ**ya isyan edilmiş olmaz.

Kaderim çok kötü demenin de mahzuru olmaz.

“Papaz olduk” demek

Soru: Biriyle tartışınca (Papaz olduk) deniyor. Böyle söylemek küfür mü?

CEVAP

(Kavga ettik, birbirimizi kırdık) anlamında söylemek küfür değilse de, uygun olmaz, çünkü şakadan bile, (Ben papazım), (Ben Hristiyan'ım) demek küfür olur. Bazıları, kâfir olan papazları (takva sahibi) diye övüp, papaz olmayı arzuluyorlarsa da, **Allahü teâlâ** Müslümanları papaz olmaktan korusun!

“Gebermedim” demek

Soru: Çok yorulunca, (Geberdim) diyorlar. Geçen gün bir arkadaşına hâl ve hatır sorulunca, o da, (Daha gebermedim) dedi. Ben de, (Kâfir geberir, tevbe et!) dedim. Arkadaşın öyle söylemesi küfür olur mu?

CEVAP

Gebermek argo bir deyimse de, (Geberdim) veya (Gebermedim) demek küfür olmaz. Bir hayvanın ölümüne veya sevilmeyen insan için, öldü manasında, (Geberdi gitti) denir. Bunu Müslüman için söylemek uygun değilse de, küfür de değildir. (Eve kömür taşıdım, ama geberdim) demek de (Çok yoruldu) demektir. Böyle söylemek küfür olmaz.

Gebermek, aşırı ilgi ve sevgi beslemek için de kullanılır. (Falanca filanca için geberiyor) derler. Bu da küfür değildir.

Çok acıkan kimseler, (Açlıktan geberiyorum) derler. Bunların hepsini söylemek küfür değilse de, argodur, uygun olmaz.

Bir de yaramazlık yapan çocuklara, (Geberesice) derler. Bu da küfür değildir.

“İşe yaratmak”

Soru: Yaratmak Allah'a mahsus olduğuna göre, (Eski eşyaları işe yaratıyorlarmış) demek küfür olur mu?

CEVAP

Hayır. Oradaki yaratmak, işe yararlı hâle getirmek demektir.

Helâl olsun

Soru: (Helâl olsun adamlara, sonunda helâl şarap da yapmışlar) demek küfür olmaz mı?

CEVAP

Birincisi, helâl şarap olmaz. İçinde alkol yoksa, ona zaten şarap denmez. Şarap, alkollü içki demektir. Bu, temiz idrar, helâl idrar demeye benzer. İdrar temiz de, helâl de olmaz. Şarap da, temiz ve helâl olmaz. Temiz ve helâl olana da, şarap denmez.

Ne niyetle olursa olsun, kesin haram olan bir şeye, (**Helâl olsun**) demek küfür olur, niyete bakılmaz, ancak Türkçede helâl olsun sözü, sadece tasvip anlamında kullanılmıyor, hayret, şaşkınlık bildirmek için, (**Yazıklar olsun**) anlamında da kullanılıyor. Bu anlamda kullanılıncı küfür olmaz.

Maşallah

Soru: (Maşallah dediği kırk gün yaşıyor) demekle maşallah sözü kötülenmiş mi oluyor?

CEVAP

Hayır, böyle demekle onu söyleyen kötülenmiş oluyor, Maşallah sözü kötülenmiş olmuyor. Adam o kadar sakar ki, Maşallah dedikleri bile, fazla yaşayamıyor demek isteniyor; ama yine de maşallah kelimesini bu işlere karıştırmamalıdır.

Bir varmış, bir yokmuş

Soru: Masal anlatmaya başlarken, (Bir varmış, bir yokmuş) veya (Bir varmış, iki yokmuş) demekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Hayır, ikisini söylemekte de mahzur yoktur.

Ben müneccim miyim?

Soru: Birine bilinmeyen bir olay sorulunca, (Ben müneccim miyim, nereden bileyim?) diyor. Böyle söylemek caiz mi? Müneccim gaybı bilir mi?

CEVAP

Müneccimin iki anlamı var.

Necm yıldız, müneccim de astronom **yani** gök ve yıldız bilimcisi demektir. Bunlar gaybı bilemez.

İkincisi, yıldız falına bakan kimseler demektir. Falcılar da gaybı bilemez. Hangi anlamda kullanılırsa kullanılsın, neticede, (Gaybı müneccim bilir, ben bilemem) anlamında söylenirse küfür olur. Böyle tehlikeli sözlerden sakınmalıdır.

Müslümana yobaz demek

Soru: Beğenmediğimiz huylarından dolayı bir Müslümana yobaz demek uygun mudur?

CEVAP

Müslümana yobaz demek kesinlikle uygun değildir. Kâfir olma tehlikesi bile vardır, çünkü bu tabiri din düşmanları, dinine bağlı, namaz kılan, oruç tutan, tesettüre riayet eden, içki içmeyen, haramlardan sakınan Müslümanlara **hakaret** için kullanıyorlar. **Gerici** demek de böyledir. Müslümansın diye hakaret edemeyince, **gerici**, **yobaz** diyorlar. Din düşmanlarının kullandığı bu kelimeyi Müslüman, Müslüman için kullanmamalı. **Kullanmışsa tevbe etmelidir.**

İmanım gevredi demek

Soru: Zor bir işten sonra yorulup, canım çıktı anlamında, (İmanım gevredi) demekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Mahzurludur. İman kelimesine hürmet etmeli. İmanım zarar gördü dememeli. Canım çıktı demenin mahzuru olmaz.

Ortalık bozuldu demek

Soru: Toplumun kötü hâle geldiğini anlatmak için, (Yalansız iş mi kaldı, faiz yemeyen mi var?) demenin küfür olduğu söyleniyor. Niye küfür oluyor?

CEVAP

Hayır, bu sözler küfür değildir. Toplumun bozulduğunu göstermek için söyleniyor. Buradan, herkes yalan söylüyor, herkes faiz yiyor anlamı çıkmaz. (Ramazanda İzmir'de hiç kimse oruç tutmuyor) denince, burada çoğunluğun oruç tutmadığı anlatılmak isteniyor. (Seni sabahtan beri bekliyorum) demek, **çoktandır seni bekliyorum** demektir. (Yalansız iş yok, faiz yemeyen yok) dense ve söylenen yanlış da olsa, yine küfür olmaz. Yanlış **veya** yalan söylemiş olur. Kasten yalan söylemek büyük günahsa da, küfür değildir.

Kader utansın demek

Soru: Kader utansın demek küfür müdür?

CEVAP

Burada niyetin önemi vardır. (Kaderim kötü imiş) demek küfür olmaz. Ancak tehlikeli bir sözdür.

Fakat kötü işlerimiz sebebiyle Rabbimiz suçlanırsa elbette küfür olur.

Farz düşmanı mı?

Soru: (Kaza namazı borcu olan, nâfile namaz kılamaz) **hadis-i şerifine** uyup, sünnetleri kılarken kazaya da niyet edenler için, sakalsız bir hoca, (Böyle yapmak sünnet düşmanlığıdır) dedi. Sünnete düşman olan kâfir olmaz mı? Biz de ona, (Sen farz borcun varken tesbih namazı kılıyorsun, nâfileyle, sünnetle meşgul oluyorsun, sen de farz düşmanısın) desek, biz de hocanın düştüğü uçuruma düşmüş **yani** küfre girmiş olur muyuz?

CEVAP

Elbette, bir Müslümana (Sünnet düşmanı) **veya** (Farz düşmanı) demek küfür olur.

Sakal sünnetine uymuyor diye, sakalsız hocaya, (Sünnet düşmanı) denmez. (Belki bir mazereti olduğu için sakal bırakmıyordur) denir. Hiç mazereti olmasa bile, sakal sünnetine uymamış olur. Yine sünnet düşmanı denmez.

Resulullah efendimizin "sallallahü aleyhi ve sellem" emrine uyararak farza öncelik verene, (Sünnet düşmanı) diye iftira etmek yanlış olduğu gibi, nâfileye öncelik tanıyana da, (Sen de farz düşmanısın) demek yanlış olur. Bunu o hocanın cehaletine **veya** taassubuna verip, onun girdiği bataklığa düşmemelidir.

İbadete menfaat karıştırmak

Soru: (Hem zayıflar, hem de sigarayı bırakırım) düşüncesiyle, Allah rızası niyetiyle kaza orucu tutmak şirk olur mu?

CEVAP

Allah rızası için niyet edip, sonra dünya menfaatlerini de düşünmek şirk olmaz. Oruç borcundan da kurtulmuş olur.

Allah rızası için oruca başlayıp (Oruç, zayıflamaya ve sigarayı bırakmaya da sebep olur) diye düşünmenin mahzuru olmaz. Mahzurlu olan, zayıflamak, sigaradan kurtulmak gibi bir dünya menfaatini düşünerek oruç tutmaktır. Abdest alan kimsenin,

(Elim yüzüm de temizlenmiş oluyor) demesinin, namaz kılanın, (İhtiyaç kadar hareket etmiş de oluyorum) diye düşünmesinin mahzuru olmaz.

Cennetten çıkan dayak

Soru: (Dayak Cennetten çıkmadır) demek uygun mu?

CEVAP

Söylememeli. Cennette dayak ve başka üzücü şey yoktur.

Kur'an mümini

Soru: Bazı mezhepsizler, (Kur'an mümini) tâbirini sık sık kullanıyorlar. Bu tâbir, bildiğimiz müminden farklı mıdır?

CEVAP

Evet, çok farklıdır. Mümin tâbiri, dinimizdeki dört delilin hepsine, yani Kur'an, Sünnet, İcma' ve Kıyas-ı fukaha'ya inanan Müslüman demektir. **Kur'an mümini** tâbiri ise, son üç delili kabul etmeyen ve Kur'ana da, kendi görüşüne göre yanlış mâna veren **zındık** demektir. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Kur'an-ı kerimin tefsiri, ancak **Resulullah**'tan "sallallahü aleyhi ve sellem" işitildiği gibi yapılabilir. (Kur'an-ı kerimi, kendi görüşüne, anlayışına göre tefsir eden kâfir olur) **hadis-i şerifi**, bunu bildirmektedir. (m. 234)

Hele şükür

Soru: (Hele şükür demek küfürdür. Çünkü Hel Roma tanrıçasıdır) diyorlar. Hele şükür demek küfür müdür?

CEVAP

Küfür değildir. Bu, cahillerin uydurmasıdır. Hele kelimesi, özellikle manasına geldiği gibi, sonunda anlamıyla geciken davranışları bildirmek için kullanılan bir sözdür. **Hele şükür** demek, sonunda işimiz oldu demektir.

Lamı cimi yok demek

Soru: (Lamı cimi yok) demek caiz mi?

CEVAP

Evet, caizdir. Kur'an-ı kerimde secavent denilen duraklar vardır. Bu duraklar Mim, Cim, Lam gibi harflerle gösterilir. **Mesela** Cim harfinde durulur, Lam harfinde geçilir. Lamı cimi yok demek, (Bu işin böyle bir işareti yok) demektir. **Yani** (Hiçbir bahane bulmadan ve itiraz etmeden hemen bu işi yap!) demektir. Birkaç örnek verelim:

1- Bu işin lamı cimi yok, en kısa zamanda Kur'an-ı kerim okumayı öğreneceksin.

2- Namazı aksatmanın lamı cimi olmaz.

3- Lamı cimi yok, herkes ölecektir.

İnsanlar helâk oldu

Soru: Bir **hadis-i şerifte**, ("İnsanlar helâk oldu" diyenin kendisi helâk olmuştur) buyuruluyor. Bilindiği gibi insanların çoğu kâfirdir. (Kâfirler helâk oldu) demek caiz olmaz mı?

CEVAP

Elbette caizdir. (Dünya helâk olacak kâfirlerle doludur) demenin mahzuru olmaz. Kendini onlardan üstün bilmek tehlikelidir. Kâfir, iman edebilir, Allah saklasın, biz imansız ölebiliriz. İmanlı ölmeden kendimizi kurtulmuş, onları da, helâk olmuş bilmek yanlış olur. Zaten kendini kesin kurtulmuş bilmek **küfürdür**.

Şarap helâl olsaydı

Soru: (Şarap helâl olsaydı, ayık gezmezdim. Faiz helâl olsaydı, tefecilik yapar köşeyi dönerdim) demek **küfür** olur mu?

CEVAP

Zina ve faiz gibi her dinde haram olan bir şeyin helâl olmasını arzu etmek **küfürdür**. Ama şarabın helâl olmasını temenni küfür değildir. Çünkü şarap her dinde haram değildi. (İslam Ahlakı)

Gerisine Allah kerim

Soru: (Bundan sonrasına Allah kerim) veya (Gerisine Allah kerim) gibi sözler söyleniyor. Acaba, (Buraya kadar biz yaptık, bundan sonrasını Allah yapar) demek mi isteniyor? Bu mânâda söylemek uygun mudur?

CEVAP

Müslüman birinin, o sözleri, (Bugüne kadar Allah'ın izniyle geldik, bundan sonrasına da Allah kerimdir) mânâsında söylediğine hüsnüzan edilir. Sizin dediğiniz mânâda söylemek elbette uygun olmaz.

Cenneti kötülemek!

Soru: (Cenneti değişmem, saçının teline) şarkısını dinlemek küfür olur mu?

CEVAP

Yanlış olduğunu bilerek dinlemek küfür olmaz, ama çalgı olduğu için haram olur. Cenneti kıymetsiz sanmak ve o sözü tasdik etmek ise **küfür** olur. Ama bulunduğumuz yerde istemeden kulağımıza geliyorsa, o zaman mahzuru olmaz.

Kâfirin işini beğenmek

Soru: (Kâfir bir doktora, iyi doktor demek, başka kâfir için, mesleğinin erbabı diye övmek, iyi marangoz demek tehlikelidir) deniyor. Dinini övmüyoruz ki, buradaki incelik nedir?

CEVAP

Kâfir, Allah'a düşmandır. Allah'ın düşmanına iyi denmez. Kâfirin işi, huyu, cömertliği gibi şeyleri övülürken, dinini övecek bir durum **yani** iyi insan olduğu anlaşılmalıdır. Sadece, (Cömerttir) demenin mahzuru olmaz, ama, (Cömerttir, çok iyi insandır) dememeli. İyi insan denirse, sanki dini de övülmüş gibi olur. Bu da elbette çok tehlikelidir. Böyle bir şey anlaşılmazsa, mesleğinin erbabı diye övmenin de mahzuru olmaz. **Mesela**, (Doktorluğu iyidir) anlamında (İyi doktor) demekte de mahzur yoktur. Yoksa (Kendisi iyi bir insandır) anlamında (İyi doktor) denmez. Buradaki inceliği iyi anlamalıdır.

Dinsize saygı

Soru: Yüksek lisans yaptığım bölümdeki hocaların çoğu din düşmanıdır. Onlara saygılı davranışlarda bulunmak zorunda kalıyorum. (Hocam) diyorum. Yanımıza gelince **veya** telefonda, (Buyurun efendim) gibi ifadeler kullanıyorum. Küfür oluyor mu?

CEVAP

(Hocam) **veya** (Buyurun efendim) demek, görgü kuralı olan bir âdettir. Böyle âdet olan ifadeleri kullanmak küfür olmaz. Zaruri durumlarda da küfür olmaz. **Mesela** onlar gelince, kerhen **yani** istemeyerek ayağa kalkmak gibi hareketler de küfür olmaz. Eğer mazeretsiz **veya** isteyerek gayrimüslime saygı gösterilirse, o zaman küfür olur.

Bâtılı hak göstermek

Soru: Bâtılları hak gibi gösteren bir yazar, komünistlerin şiirlerini ve yazılarını başka dile tercüme eden ünlü birini savunmak için, (O kimse, sadece komünistlerin eserlerini değil, Necip Fazıl'ın da şiirlerini tercüme etmiştir. O zatın hakkını yememeli) diyerek, sapık kimseyi aklayıp, paklamaya çalışıyor. Necip Fazıl'ın şiirlerini de, tercüme edince günahı, hattâ küfrü af mı oluyor? Dinimizde, (Günaha rıza günah, küfre rıza küfürdür) kuralı yok mudur?

CEVAP

İnsanın gözünü taassup bürürse, her türlü bâtilı hak, hak olanı da bâtil olarak göstermeye çalışır. Kötü şeylerin yanında, iyi şeyler de yapınca, kötü şeyler iyi hâle gelmez. **Mesela**, şarap içen biri, zezem de içse, (O kişi şarap içer) dense, (Zezem içtiği niye söylenmiyor? O zatın hakkına giriliyor) demek saçma söz olmaz mı? İbadet için kiliseye ve camiye giden dinsiz biri için, (Bu adam kiliseye gidiyor) dense, (Camiye gittiğini görmüyor musunuz?) demek ne kadar yanlış olur. Bir insan, hem Hristiyan hem Müslüman olamaz. **Yani** iki dinli olan kâfirdir. Eskiden böyle saçma söz edip, bâtilı hak olarak göstermeye çalışanlara, (Zırva, tevil götürmez) denirdi.

Dînî eserlerle alay

Soru: Bir cami imamı, www.hakikatkitabevi.com ve www.dinimizislam.com siteleri için, (Bunlar çok gülünç siteler) dedi. Dînî sitelere gülünç demek uygun mu?

CEVAP

Dînî bir kitaba, dînî eserlere **veya** dînî sitelere ve oradaki dînî ilimlere gülünç demek çok tehlikelidir. O sitelerde, **Ehl-i sünnet** âlimlerinin kitaplarından naklederek, iman ve ibadet bilgileri yazılıdır. **Yani**, muteber kitaplardan alınan bilgiler, iman ve İslâm'ın şartları, âyet-i kerime ve **hadis-i şerif** mealleri, Evliya zatların sözleri, menkıbeleri vardır.

Böyle kıymetli bilgileri, İslamiyet'i bildiren din kitaplarından birini tahkir etmek, aşağılamak, İslam âlimlerinden biriyle alay etmek **küfürdür**. Bunları yapanın imanı gider, kâfir olur. (Birgivî vasiyetnamesi şerhi, İlmihal)

İslam ilimleri ile alay etmek **küfür** olur. İslam âlimine söven, kötöleyen kâfir olur. (Berîka, İslâm Ahlâkı)

Eğer küfre girici söz söyleyen, ateist, mason **veya** zındıksa, iman gitmesi diye bir şey olmaz. Çünkü onların zaten imanı yok. Olmayan şey gitmez. Ancak Müslüman olanın imanı gider.

Küfrü gerektiren söz söylemek

Soru: (Hanefî âlimlerinin hepsine göre küfür olan bir söz **veya** bir iş, başka hak mezhepteki sadece bir âlime göre küfür değilse, bunu söyleyen Hanefî'ye kâfir denmez) sözü doğru mudur?

CEVAP

Evet, doğrudur. Kendi mezhebinde o söz küfür olsa da, sadece bir âlim, (O söz küfür değildir) derse, o kimsenin küfrüne fetva verilmez. Buradaki âlim, icazetli **Ehl-i**

sünnet âlimi demektir. Günümüzdeki diplomalı ilahiyatçılar değildir. İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:

Bir Müslümanın kâfir olmayacağına dair zayıf da olsa, bir kavil varsa, hattâ bu kavil, bizim mezhebimize ait olmasa bile, bu zayıf kaville amel edilir, Müslümanın küfrüne fetva verilmez. Çünkü bir Müslümanın küfrüne fetva verebilmek için o sözün küfür olduğunda bütün İslam âlimlerinin ittifak etmiş olmaları şarttır. (Redd-ül-muhtar)

Namazda bile, bazı âlimlere göre namaz fâsid olsa, **yani** bozulmuş olsa, bir âlime göre sahih olsa, o bir âlime göre fetva vermelidir. Çünkü, (Tergib-üs-salat) kitabında, (Bir kimsenin namazda okuduğu, dokuz âlime göre yanlış olsa, bir âlime göre doğru olsa, bunun namazının fâsid olduğu söylenmemelidir) deniyor. (İslam Ahlâkı)

Kardan adam yapmak

Soru: Suûd i Arabistan kanalı El-Arabiya'nın bir haberinde, Şeyh el-Münacid isimli bir Vehhabî'nin, (Oyun için bile olsa kardan adam yapmak putçuluktur, şirk) dediği bildiriliyor. Oyuncak bebek yapmak gibi, kardan adam yapmak caiz değil mi?

CEVAP

İkisi de caizdir. Oyuncak bebeğe **veya** kardan adama saygı gösterilmiyor.

İnsan resmi olan seccadede namaz kılmak caiz iken, Kâbe resmi olan seccadede namaz kılmak caiz olmaz. Çünkü yere sermek hakaret etmek olur. Hürmet edilecek şeyler yere serilmemelidir.

Secde edilecek yerinde resim yoksa, resimli seccadede namaz kılmak caiz olur. Ama resimler huşuya mâni olacağı için resimli seccadede namaz kılmamalıdır. Namaz kılınmaması, resimden dolayı değil, huşuya mâni olmasından dolayıdır. Oyuncak bebeklerin yerde sürünmesi, o oyuncağa hakaret olur. Kardan adam da saygı için yapılmıyor.

Vehhâbîlerin her şeye **put veya şirk** demesinin bir önemi yoktur. Onlar, Müslümanlara kâfir demek için, böyle şeyleri bahane ediyorlar.

Yağan yağmura maşallah demek

Soru: (Yağmur yağarken, maşallah denmez) diyorlar. Dense bir mahzuru olur mu?

CEVAP

Maşallah, (Bu, **Allahü teâlâ**nın dilediği ve ihsan ettiği şeydir) demektir. Yağmuru bize ihsan eden, **Allahü teâlâ** değil midir? Bu ihsana ve diğer ihsanlarına, "maşallah" demenin mahzuru olmaz.</br>

Hıyanet ve Emanete riayet

Soru: Emanete hıyanet etmenin dindeki yeri nedir?

CEVAP

Hıyanet etmek haramdır. Münafıklık alametidir. Hıyanetin zıddı **emanettir**, emin olmaktır.

Hıyanet, birine kendini emin tanıttıktan sonra, o emniyeti bozacak iş yapmak demektir. **Mümin**, herkesin malını, canını emniyet ettiği kimsedir. Emanet ve hıyanet, malda olduğu gibi, sözde de olur. **Hadis-i şerifte**, (**Meşveret edilen kimse emindir**) buyruldu. **Yani** onun doğruyu söyleyeceğine ve sorulana başkalarından gizleyeceğine emanet olunur, güvenilir. Onun, doğru söylemesi vaciptir. İnsan, malını, emniyet ettiği kimseye bıraktığı gibi, doğru söyleyeceğine emin olduğu kimse ile istişare eder, danışır. Âl-i İmran suresi, 159. âyetinde mealen, (**Yapacağın işi önce meşveret et**) buyruldu.

Meşveret, **yani** danışmak, insanı pişman olmaktan koruyan bir kale gibidir. Meşveret olunacak kimsenin, insanların hâlini, zamanın ve memleketin şartlarını bilmesi lazımdır. Buna siyaset bilgisi denir. Bundan başka, akli, fikri kuvvetli, ileriye gören, hatta sıhhati yerinde olması lazımdır. **Meşveret** olunan kimsenin, bilmediğini **veya** bildiğinin aksini söylemesi günahdır. Hata ile söylemesi günah olmaz. Yukarıdaki şartları taşımayan biri ile meşveret edilirse, her iki tarafa günah olur. Din ve dünya işlerinde bilmeyerek fetva verene, melekler lanet eder. Bir kimse zararlı olduğunu bilerek bir emir verse, hıyanet etmiş olur.

Abdullah bin Mesud hazretleri buyurdu ki:

(Dininizden ilk olarak, ayrılacağınız, elinizden kaçıracağınız şey, emanet olacaktır.) [Hadika]

Emanete riayet

Soru: Emanete riayet dinimizdeki yeri nedir?

CEVAP

Emanete riayet dindeki yeri büyüktür. Müminun suresinin başında, kurtuluşa eren müminlerin vasıfları bildiriliyor. 8. âyette de bunların emanete ve ahidlerine riayet ettikleri açıklanıyor.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Şu altı şeyi yapacağınıza söz verin, ben de size Cennete gireceğinize söz vereyim. Bunlar:

Namaz kılmak, zekat vermek, emanete riayet, zinadan sakınmak, helal yemek ve dili [elfaz-ı küfür, yalan, gıybet, lanet, malayani gibi] kötü sözlerden korumaktır.) [Taberani]

(Kıyamete yakın, insanlar, alışverişlerinde, birbiriyle olan münasebetlerinde emaneti gözetmezler. Güvenilir insan çok azalır. "Falanca yerde güvenilir bir insan varmış" denir. O insanın kalbinde de hardal tanesi kadar iman yoktur.) [Müslim]

(Allah ve Resulünü seven, bunların da kendisini sevmesini isteyen, **konusunca doğru söylesin, emanete riayet etsin ve komşusu ile iyi geçinsin!**) [Beyheki]

(Bir satıcı, yalan söylemez, emanete riayet eder, verdiği sözden dönmez, borcunu geciktirmez, alacaklısını sıkıştırmaz, satarken malını fazla övmez ve alırken de kötülemez ise, kazancı ona mübarek olur.) [Deylemi]

(Kur'an, akraba, emanete riayet eden ve din kardeşleriniz şefaet eder.) [Deylemi]

(Allah ve Resulünün sizi sevmesi için, emanete riayet edin, doğru konuşun, komşunuzu üzmeysin ve ona iyi muamele edin.) [Taberani]

(Mümin her kabahati yapabilir. Fakat, hıyanet etmez ve yalan söylemez.) [İ. E. Şeybe]

(Münafığın üç alameti vardır: Yalan söyler, sözünde durmaz ve **emanete** hıyanet eder.) [Buhari]

(Hile ve hıyanet sahibi ateştedir.) [Ebu Davud]

(Hayasız olan, emanete hıyanet eder, hain olur, merhamet duygusu kalmaz, dinden uzaklaşır, lanete uğrar, şeytan gibi olur.) [Deylemi]

Hazret-i Lokman buyurdu ki:

(Emanete riayet, doğru söylemek ve mala-yani'yi [faydasız sözü] terk edip, bana gerekmeysin bırakmakla bu dereceye kavuştum.)

Soru: Kur'an-ı kerimde insanın yüklenmekten çekinmediği bildirilen emanet nedir? Mezheplere ve âlimlere itibar etmeyen bir yazar, benim düşünceme göre emanet mülktür diyor. Doğrusu nedir?

CEVAP

Ahzab suresinin, (Emaneti göklere, yere ve dağlara bildirdik. Onlar bunu yüklenmekten çekinip sorumluluktan korktular. Onu insan yüklenerek, nefesine zulmetti, o çok cahil yani sonunu bilemedi) mealindeki 72. âyet-i kerimesinden önceki âyette, (Allah ve Resulüne itaat edenler [emirleri ile yasaklarına uyanlar], büyük kurtuluşa [ebedi saadete] kavuşurlar) buyuruluyor. Bu emirlerle yasaklar, emanete benzetiliyor. Emaneti yerine vermek gerektiği, ibadetleri yapmanın önemi bildiriliyor. Emanete, akıl ve İslamiyet diyen âlimler de oldu. Çünkü akli olan İslamiyet'e uyar.

İmam-ı Beydavi hazretleri buyuruyor ki:

Bu emanete akıl da denilse, âyet-i kerime, ibadetleri yapmanın, beş vakit namaz kılmanın önemini bildirmektedir. Nisa suresinin 58. âyet-i kerimesindeki emanet kelimesini Allah'ın Resulü, ibadet olarak açıklayıp beş vakit namaz kılmayı emretmiştir.

Müminun suresinin 8. âyetinde de, (O müminler, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler) buyuruluyor. Mearic suresinin 32. âyeti de aynı mealdedir. Her iki surede de ondan sonra gelen âyetlerde namaza riayetin önemi bildirilmektedir.

Emanetin başka anlamları da vardır. Emanet ile ilgili **hadis-i şerif**lerde buyuruluyor ki:

(Emanet kaybedilince Kıyamet yaklaşır. İşleri, ehli olmayana vermek, emaneti kaybetmektir.) [Buhârî]

(Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey emanet, sonra namazdır.) [Z.Makdisi,Taberani]

(Kadınlar size **Allahü teâlâ**nın emanetidir. Sizin onların üzerinde, onların da sizin üzerinizde hakları vardır.) [İbni Cerir]

(Fakirlik emanettir. Onu gizleyen ibadet etmiş olur. Fakirliğini açığa vuran da, din kardeşlerini borçlu çıkarmış olur.) [İbni Asakir]

(Söz emanettir. Çirkin bir sözü götürmek [laf taşımak] helal olmaz.) [Ebu Nuaym]

(Kara şehidinin borç ve emanet hariç, bütün günahları affedilir. Deniz şehidinin ise bütün günahları affedilir.) [Ebu Nuaym]

(**Allahü teâlâ** Âdem aleyhisselama, "Emaneti kabul eden olmadı, sen yüklenir misin?" buyurdu. O da, "Yüklenmenin mesuliyeti nedir" dedi. **Allahü teâlâ** da, "Emanete riayet edene sevap, etmeyene azap vardır" buyurdu. Âdem aleyhisselam,

emaneti kabul edince Cennette öğleden ikindiye kadar kalabildi. Sonra İblisin hilesi ile oradan çıkarıldı.) [Ebuşşeyh]

(Emanete riayet etmeyenin imanı, abdesti olmayanın namazı yoktur. Namazı olmayanın da dini yoktur. Namazın dindeki yeri, başın gövdedeki yeri gibi önemlidir.) [Taberani]

(Vedalaşırken, emanetleri kaybolmayan Allah'a seni emanet ediyorum deyin.) [İbni Mace]

(Size iki emanet bırakıyorum: Allah'ın kitabı ve Ehl-i beytim.) [İ. Ahmed]

(Hanımının mahrem sırlarını başkalarına söylemek, emanete hıyanettir.) [Müslim]

(Allah ve Resulünün, kendisini sevmesini isteyen kimse, emanete riayet etsin.) [Taberani]

Emanet, emin, güvenilir olmak demektir. **Peygamber**lerde bulunması lâzım olan yedi sıfattan biri emanettir.

Fıkıh ilminde, güvenilen kimseye bırakılan mala emanet denir. Emanete bir zarar vermeden aynen sahibine iade etmek gerekir. Emanete riayet etmemek, münafıklık alametidir. Bu çeşit emanetle ilgili bazı **hadis-i şerif** mealleri şöyledir:

(Emanete riayet rızkı artırır, hıyanet ise fakirliğe yol açar.) [Kudaî]

(Allah ve Resulü, emanete riayet edeni sever.) [Taberanî]

Allahü teâlâ, canımızı ve vücudumuzun her organını bize emanet etmiştir. Bize verdiği nimetlerin hepsi birer emanettir. Onları Rabbimizin rızası dışında kullanmak, o emanete hıyanet olur. **Mesela** çocuklarımız, hanımımız bize bir emanettir. İki **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Eşinizi üzme! O, **Allahü teâlâ**nın size emanetidir.) [Müslim]

(Kızını fâsiğa veren, **Allahü teâlâ**nın emanetine hıyanet etmiş olur. Emanete hıyanet edenlerin gideceği yer Cehennemdir.) [İlmihal]

Fakirlik de bize bir emanettir.

Birinin bize söyleyip başkalarının duymasını istemediği söz de, emanettir.

Kur'an-ı kerim ve Ehl-i beyt de bize emanettir. (Kur'anla Ehl-i beyt birbirinden ayrılmaz) **hadis-i şerifi** Kur'ana uyanın, Ehl-i beyti sevmesi ve Ehl-i beyti sevenin de Kur'ana uyması gerektiğini bildiriyor. (Eshabın tamamı cennetliktir) âyetini inkâr eden Ehl-i beyti sevmiş olmaz. (Kurret-ül ayneyn)

Emanete riayet etmemek, bir mümin için düşünülecek bir şey değildir.

Birkaç **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Emanete riayet etmeyenin imanı kâmil değildir.) [Taberani]

(Emanete riayet etmeyenin namazı da, zekâtı da kabul olmaz.) [Bezzar]

Kur'an-ı kerimde, müminler övülürken, (Emanetlerine [dinin emir ve yasaklarına] riayet ederler ve verdikleri sözleri yerine getirirler) buyuruluyor. (Müminun 8)

Başka bir âyet-i kerimede de, (Allah size, mutlaka emanetleri [işleri] ehli olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle davranmanızı emreder) buyuruluyor. (Nisa 58)

Ahzab sûresindeki emanet, işlenmesinde sevab ve terkinde ceza olan dinin bütün emir ve yasaklarıdır. (Celaleyn)

Demek ki, akli olup, dinin emir ve yasaklarına riayet eden, namaz kılan, emanete riayet etmiş olur. (Hak Sözün Vesikaları)

Felek

Soru: (Kahpe felek, kimine kavun yedirir, kimine kelek) sözü küfür müdür?

CEVAP

Küfür değildir. Felek, kelimesinin birkaç manası varsa da meşhur manası dünya demektir. Kahpe dünya da denir. Burada kötülünen dünyadır. Bir **hadis-i şerifte** de, (Dünya mel'undur) buyuruluyor. Feleğin **yani** dünyanın kendisi melun değil, orada işlenen haramlar ve mekruhlar mel'undur.

Aşağıda dünya ve felek ile ilgili deyim ve atasözleri incelenirse, felek ile dünyanın genelde aynı anlamda kullanıldığı görülür:

Feleğin çemberinden geçmek: Başından çeşitli olaylar geçip çok tecrübe sahibi olmak. Hayatın acı, tatlı günlerini görüp geçirmiş olmak.

Felek, kimine kavun yedirir, kimine kelek: Kimi rahat, kimi sıkıntı içinde yaşar.

Feleğin sillesini yemek: Büyük bir yıkıma uğramak.

Feleğini şaşırmaq: Ummadığı bir durumda kalmak, şaşkına dönmek.

Felekten bir gün çalmak: Güzel bir gün geçirmek.

Felek yâr olsa: Şartlar uygun giderse.

Feleğe küsmek: Dünyaya küsmek, şansına küsmek.

Feleği şaşmak (Feleğini şaşırarak): Ummadığı bir duruma maruz kalmak.

Feleğe baş eğmez: Hiç kimseye müdarası yok.

Felek dönektir: Dünyaya güven olmaz.

Ecelim gelmeden öldürdün felek: Dünyanın kahrı beni zamansız öldürdü. Bu manada kullanmak yanlıştır. Kimse eceli gelmeden ölmez.

Feleğin her işi aksinedir deyimini İmam-ı Rabbani hazretlerinin şu sözü güzel açıklamaktadır:

Dünya, insanın gölgesine benzer. Kovalarsan kaçar, kaçarsan kovalar.

Acı olaylara maruz kalmayan, her istediğini yapacağını zanneder anlamında denir ki:

Feleğin sillesini yemeyen bir baş,

Elini demir sanır, yumruğunu taş.

Dünya ile ilgili deyimler:

Dünya başına dar gelmek: Çok sıkılmak, büyük bir çaresizlik içinde kalmak.

Dünyayı zindan (zehir) etmek: Bir kimseyi çok sıkıntılı bir duruma sokmak.

Dünya başına yıkılmak: Çok sıkılmak, ümidini kaybetmek.

Dünya ölümlü, gün akşamlı: Hiçbir durum sürekli değildir, her iyi durumun bir sonu vardır.

Dünya evine girmek: Evlenmek.

KADER VE YANLIŞ İFADELER

Kaderi bilmeyenler

Soru: (Trafik kazası kader değildir. Ülkenin kaderini değiştireceğiz. Eceli gelmeden öldü) gibi şeyler söyleniyor. "İnsan, yaratılışında boyunun uzunluğu ve saçının renginde kadere hükmedemez. Fakat hür iradesiyle yaptığı işlerde kaderin rolü olmaz", "Emr-i ilahî gelmeden intihar eden, takdir-i ilahiyi değiştirdiği için Cehennemlik olur" diyor. Kimisi, "Kader utansın" diyerek suçu kadere yüklüyor. Kimi de, "İnsan kaderini kendi çizer" diyor. Bunlar doğru mudur?

CEVAP

Bunların hepsi yanlıştır. Kaza ve kader konusu çok ince mesele olduğu için, birçok âlimin ayağı kaymış ve çeşitli bid'at fırkaları meydana çıkmıştır. Âlimlerin bile dalalete düştüğü bu konularda, kaderden bahsetmek uygun olmaz. Sadece nakil

yapılır. **Peygamber** efendimiz de, (**Kaderden bahsedilince susunuz**) buyuruyor. (Taberani)

Her Müslümanın, Amentü'deki esasları tasdik ettikten sonra, işlediği günahlardan mesul olduğunu bilmesi kâfidir. Eceli gelmeden kimse ölmez. Trafik kazasında **veya** vurularak ölen de; eceli gelerek, kaderi ile ölmüştür. **Yani** öldürülen **veya** kazada ölenin ömrü ortadan kesilmiş olmaz. O anda eceli gelmiştir, **yani** ömrü biterek ölmüştür. Her insanın bir tek eceli vardır. **Mutezile**, (İnsan kendi kaderini kendi çizer. İnsanların işlerine Allah karışmaz) der. Bu, çok yanlıştır.

Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allah her şeyin yaratıcısıdır.) [Zümer 62] (Hayrı, şerri, imanı, küfrü de yaratan **Allahü teâlâ**dır.) [Beydavi tefsiri]

(Allah her şeyi bilir.) [Hucurat 16]

(Yaratan, sinelerde olanları da bilir. Yaratan hiç bilmez mi?) [Mülk 13,14]

Allahü teâlâ ezelf ilmi ile, kullarının yapacakları işleri bilir. Eğer Allah, yarattıklarının ne yapacağını bilmezse, bilmeyenden ilah olamaz. İlahın her şeyi bilmesi, her şeye gücü yetmesi gerekir. Bilmeyen, gücü yetmeyen, muhtaç olan, ölebilen ilah olamaz. **Allahü teâlâ** herkesin ne yapacağını bilir.

Cebriyye fırkası da, (Allah her işi zorla yaptırır. İnsan kaderine mahkûmdur. Hiç kimse, işlediği günahı mesul değildir) der.

Bu da çok yanlıştır. Herkes yaptığından mesuldür.

İyilik eden mükâfatını, kötülük eden cezasını görür. Zerre kadar hayır ve şer işleyen, karşılığını alır. (Tekvir 14, Zilzal 7,8)

İyi kimse, iyilik yapmak isterse, **Allahü teâlâ**, irade edip yaratır. Böyle kimseden hep iyilik meydana gelir. Kötü kimse, kötülük yapmak isteyince, **Allahü teâlâ** da irade eder ve yaratır. Böyle kimse, iyilik yapmak istemediği için bundan hep kötülük hasil olur. İnsan irade-i cüziyyesini kullanarak iyilik yaratılmasını isterse sevap, kötülük yaratılmasını isterse günah kazanır. İnsan günah işlerse cezasını, sevap işlerse mükâfatını görür.

Kader ne demek?

Soru: (İşçi kaderine terk edilemez, işi kadere bırakmamalı, işi Allah'a kaldı) gibi sözler söyleniyor. Kader, insanların elinde midir?

CEVAP

Kader kelimesi yanlış kullanılıyor. Tesadüf yerine kullanılıyor. (İşi tesadüfe bırakmamalı) denir. Fakat (İşi kadere bırakmamalı) denmez.

Kader, **Allahü teâlânın** ezeli ilmi ile, kulların yapacakları şeyleri bilmesidir. **Allahü teâlânın** ilmine kimse müdahale edemez. (İşi Allah'a kaldı) sözü de hoş değildir. İyi kötü her iş, **Allahü teâlânın** dilemesi ile olur. Hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmak, imanın esaslarındandır. (Onun işi elimizde idi, fakat şimdi Allah'a kaldı) demek yanlış olur. Her iş, her zaman **Allahü teâlânın** dilemesi ile olur.

Yazarın biri (Ya Rabbi, Boşnaklar ve Çeçenler muvaffak olamadı. Artık iş sana kaldı) diye dua ettiğini yazmış. Daha önce iş kimin elindeydi? Her iş, her zaman **Allahü teâlânın** elindedir. Hiç kimse, Ona aykırı iş yapamaz. Kaza ve kaderi bilmeyenler, böyle hata ediyorlar.

“Kader mahkûmu” ne demek?

Soru: Cezaevindeki hapsilere kader mahkûmu veya kader kurbanı demek caiz midir?

CEVAP

Hayır ve şer, **yani** her şey **Allahü teâlânın** takdiriyle olduğu için, hapse düşmeyi kaderden bilmekte mahzur yoktur, ancak suçu kadere yüklemek caiz değildir. İçki içip veya başka günah işleyip, (Ne yapayım kaderim böyleymiş, alınma böyle yazılmış) diyerek, suçu kadere **yani Allahü teâlâya** yüklemek asla caiz olmaz. Bunun gibi, kızıp birini öldüren kimsenin de, (Ne yapayım, kaderim böyleymiş, kader kurbanıyım) diyerek, suçu kadere **yani Allahü teâlâya** yüklemesi caiz olmaz. Bu bakımdan **kader kurbanı** demek caiz olmadığı gibi, **kader mahkûmu** demek de caiz olmaz.

Kader, insanın ömür boyu neler yapacağını, **Allahü teâlânın** ezeli ilmiyle bilmesi demektir, yoksa bize zorla yaptırması demek değildir. Bu bakımdan **kader mahkûmu** tabirini kullanmamalıdır.

Soru: (Milletin kaderini değiştireceğiz, milletin kaderi bu değildir) gibi sözler söyleniyor. **Mehmet Akif** de, bir şiirinde

(Kadermiş, öyle mi? Hâşâ! Bu söz değil doğru

Belanı istedin, Allah da verdi, doğrusu bu) diyor.

Meydana gelen bir şey için, **kader değildir** demek, kaderi inkâr olmaz mı?

CEVAP

Bu sözler, kaderi bilmemekten kaynaklanıyor. Kadere iman, Amentü'nün altı şartından biridir. İnkâr eden küfre girer.

Özellikle **mutezile** fırkası, (**İnsan kendi kaderini kendi çizer**) diyerek **Allahü teâlâ**dan olan kaderi inkâr ediyor. Kadere iman eden Müslümanların, tehlike karşısında tedbir almadıkları sanılıyor, kaderci deniyor. Tevekkül de böyle yanlış anlaşılıyor. Tevekkül eden, tedbir almaz, sebeplere yapışmaz zannediliyor. Hâlbuki tevekkül, gerekenleri yaptıktan, tedbir aldıktan sonra sebeplere değil, sadece **Allahü teâlâ**ya güvenmek, sebeplerin tesir etmesini Allah'tan beklemek demektir. Kader ise, olacak şeylerin hepsini, ezeli ilmiyle **Allahü teâlâ**nın bilmesi, kaza da zamanı gelince bunları yaratması demektir. Kadere imanın, tedbir alıp almamakla alakası yoktur. Bir kimsenin yaptığı çürük bina depremde yıkılsa, sağlam bina yapanın yıkılmaması, **Allahü teâlâ**, birinin yıkılacağını, ötekini de yıkılmayacağını bilir. Zamanı gelince de bunlar, meydana gelir. İşte kaza ve kader budur.

Tedbir almayanın başına bir iş gelince, bu kader değildir demek, kaderi inkâr etmek **veya** kaderi bilmemek demektir. Suçlu **veya** suçsuz, sarhoş **veya** ayık bir kimse trafik kazası yapsa, bu da katterdendir. Sarhoşun kaza yapması katterdendir. İntihar edenin yaptığı iş de katterdendir. **Yani** bunların hepsinin olacağını **Allahü teâlâ** ezeli ilmiyle bilir. Başa gelen, iyi kötü her şey, katterdendir. Katterin dışında bir iş olmaz. Bu, imanın altı şartından biridir, inkâr edilmesi insanı küfre sürükler. Birkaç **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Kadere iman etmedikçe, başa gelecek olanın asla şaşmayacağına, başa gelmeyecek olanın da asla gelmeyeceğine inanmadıkça, hiç kimse iman etmiş sayılmaz.) [Tirmizi]

(Kadere inanmayan, imanın gerçeğine erişmez.) [Nesai]

(**Kaderi inkâr edenin İslam'dan nasibi yoktur.**) [Buhari]

(Kaderi inkâr edene, bütün **peygamber**ler lanet eder.) [Taberani]

(Ahir zamanda, kaderi inkâr edenler çıkacaktır.) [Tirmizi]

Görüldüğü gibi **Peygamber** efendimiz, ahir zamanda kaderi inkâr edenlerin çıkacağını bildirmiştir.

İrade, imtihan ve kader

Soru: (İnsanın iradesiyle yaptığı şeyler kader, diğerleri imtihandır. **Mesela** insanların göçük altında kalması, kader değil imtihandır) demek doğru mudur?

CEVAP

Hayır, yanlıştır. Olaylar, ister insanın iradesiyle olsun, ister olmasın, yine kaderle olur. Hiçbir ihmal olmadan, kendiliğinden maden ocağının patlaması kader olduğu gibi, insanların kendi iradesiyle patlatması da kaderdir. **Yani** her olay kaderdir. Kader **yani Allahü teâlâ**nın takdiri dışında bir şey olmaz.

Olmasaydı ölmezdi demek doğru mu?

Soru: Herhangi bir sebeple ölen bir kimse için, (O sebep olmasaydı ölmezdi) **mesela**, (Trafığe çıkmasaydı) **veya** (Deprem olmasaydı) **yahut** (Bomba patlamasaydı ölmezdi) diyenler olduğu gibi, (Trafığe çıkmasa da, deprem olmasa da, bomba patlamasa da, o kişi mutlaka başka bir sebeple ölecekti) diyenler oluyor. Bunların hangisi doğrudur?

CEVAP

Her ikisi de yanlıştır. Ölen **veya** öldürülen kimsenin, ne maksatla ve nasıl öleceğini **veya** öldürüleceğini **Allahü teâlâ** ezeli ilmiyle bildiği için, kaderini o şekilde yazmıştır. Bu, değişikliğe uğramaz. O kişi için (Ölmezdi) **veya** (Başka sebeple öldü) demek yanlış olur. O iş olmuş, bitmiştir. (Şöyle olsaydı ölmezdi) denmez.

Bir de, (Allah öyle yazdığı için öldü **veya** öldürüldü) diyerek suçu Allah'a yüklemek de yanlış olur. **Allahü teâlâ**, neler olacağını, nasıl öleceğini bildiği için, olacak şeyi onun kaderine yazmıştır. Seyyid Abdülhakim Arvasi hazretleri, (Kader, **Allahü teâlâ**nın ezeli ilmiyle bilmesidir, zorla yaptırması demek değildir) buyuruyor. Kimin trafik kazasında, kimin depremde, kimin bomba patlamasıyla, kimlerin ise kalb krizinden **veya** başka bir sebeple öleceği ezelde yazılmıştır, o iş mutlaka meydana gelecektir. (Şöyle olsaydı meydana gelmezdi) demek yanlış olur.

Kaderi bilmemek

Soru: Bazıları, (Olduğu kadar, olmadığı kader) diyorlar. **Yani** (Yaptığımızı kendimiz yapıyoruz, yapamadığımız da kaderden) diyorlar. Kaderde olmayan şeyler de var mıdır?

CEVAP

Her şey **kaderdir**. Kadere inanmak imanın şartıdır. Ancak **Mutezile** kafalılar kaderi inkâr ediyor. Bir şey olmuşsa da, olmamışsa da kaderden olduğu gibi, olan şeyin, iyisi de, kötüsü de kadedendir. **Kader**, **Allahü teâlâ**nın ezeli ilmi ile kulların kendi iradeleri ile yapacakları şeyleri bilmesidir. **Bilmek** zorla yaptırmak demek değildir. Kendi irademizle uygunsuz işler yapıp, sonra (Alnımın yazısı böyleymiş) diyerek suçu **kadere** yüklememiz yanlıştır.

